

Til Børne – og Ungdomsudvalget

14-11-2012

Orientering om evaluering af Ny ydelsesprofil i skolesundhedsplejen

Sagsnr.
2012-131796

Dokumentnr.
2012-913397

Sagsbehandler
Helle Svinkløv

Udvalgsmedlem Sofie Led (A) er, i forbindelse med politikerspørgsmål fremført i maj 2012, lovet en udvalgsorientering om resultatet af evalueringen af Skolesundhedsplejens Ny Ydelsesprofil. På baggrund af dette orienteres udvalget om resultatet af forvaltningens evaluering af den ny ydelsesprofil i skolesundhedsplejen i efteråret 2012. Der orienteres endvidere om de tiltag forvaltningen har igangsat på baggrund af evalueringen.

Baggrund

Siden udvalgets vedtagelse af den ny ydelsesprofil den 9. februar 2011 har Områderne arbejdet på at implementere den nye ydelsesprofil i Sundhedsplejen, hvor især skolesundhedsplejen adskiller sig væsentligt fra den tidligere ydelsesprofil. Af samme årsag har forvaltningen valgt at gennemføre en evaluering af den ny ydelsesprofil i skolesundhedsplejen dette efterår.

Evalueringen er både baseret på datatræk fra journalen, en webbaseret spørgeskemaundersøgelse og stikprøve i to Områder. De enkelte skolesundhedsplejersker har svaret i forhold til, om de har set alle de fire klassetrin, der er omfattet af et tilbud om individuel samtale og undersøgelse, herunder ind- og udskolingsundersøgelsen. De ledende sundhedsplejersker har redegjort for, hvorvidt de nye indsatser om sundhedsundervisning/sundhedspædagogiske aktiviteter og Åben Konsultation er implementeret på Områdets skoler, samt for tilbud om en ekstraordinær indsats til 9. klasse i skoleåret 2011/2012 som følge af omlægningen af udskolingsundersøgelsen.

Opgørelse og resultat af evalueringen

Alle 6 ledende sundhedsplejersker har besvaret spørgeskemaet. Skolesundhedsplejerskerne har samlet svaret for 96 % af skolerne. Det er med andre ord ganske få skoler, der ikke er svaret for. For et par af skolerne er oplyst, at skolens sundhedsplejerske er gået på barsel, pension el. lign.

De ledende sundhedsplejersker oplyser, at der er gjort et stort arbejde for at invitere skoleårets 9. klasseelever til et alternativt tilbud til den udskolingsundersøgelse, de ikke fik i 8. klasse i forrige skoleår. Dette alternative tilbud er sat i værk, fordi udskolingsundersøgelsen er flyttet fra 9. til 8. klasse, og det er derfor kun relevant for en enkelt årgang. I den elektroniske børnejournal er der registreret, at 809 børn (23 %) fra 9. klasse har taget imod tilbud. Det faktiske antal

Sundhed og Indkøb

Gyldenløvesgade 15
1502 København V

Mobil
2777 0313

E-mail
HS@buf.kk.dk

www.kk.dk

undersøgte 9. klasses elever vurderes dog at være langt højere. Det skyldes, at der stadig er problemer med journalen.

I forhold til de to nye indsatser Åben Konsultation og tilbuddet om Sundhedsundervisning og sundhedspædagogiske aktiviteter viser evalueringen, at der fortsat skal gøres en indsats for en fuld implementering. Forvaltningen er dog bekendt med, at der er en god proces i gang i Områderne.

Evalueringen har endvidere tydeliggjort konsekvenserne af en usikker driftssituation for den elektroniske børnejournal. Det forringer forvaltningens mulighed for at følge børnesundheden med valide data. Det er især blevet tydeligt i forbindelse med de gennemførte udskolingsundersøgelser i 8. Klasse, hvor evalueringen viste en diskrepans mellem sundhedsplejerskernes oplysninger sammenlignet med registreringer i den elektroniske børnejournal. Således havde 87 procent af sundhedsplejerskerne angivet, at de har set alle deres 8. klasser, mens ca. 52 procent af eleverne er registreret som udskolet i den elektroniske børnejournal. På den baggrund har direktionen bedt forvaltningen om ved stikprøve at kvalificere organisationens viden om antal undersøgte 8. klasses elever.

Stikprøveundersøgelsen er herefter gennemført i Område Bispebjerg og Indre By/Østerbro samt på en enkelt skole i Valby/Vesterbro/Kgs. Enghave. Der indgår både privatskoler og folkeskoler.

Resultat af en stikprøveundersøgelsen

Stikprøven viser, at sundhedsplejerskerne med én undtagelse har haft hovedparten af 8. klasses eleverne til udskolingsundersøgelse. Enten har de set alle, eller de har set alle undtagen et par stykker.

Stikprøven peger på, at årsagen til diskrepansen mellem sundhedsplejerskernes oplysninger og registrering i den elektroniske børnejournal er, at nogle sundhedsplejersker ikke registrerer udskolingsundersøgelsen i den elektroniske journal. Den overvejende årsag til dette er de mange tekniske problemer med den elektroniske børnejournal. Enten har sundhedsplejersken efter flere forsøg givet op, eller også har hun helt mistet tilliden til systemet og er holdt op med at forsøge.

Det skal bemærkes, at de sundhedsplejersker, der ikke registrerer i den elektroniske børnejournal, fører papirjournal.

Forvaltningens tiltag og den videre proces

Forvaltningen gennemfører på baggrund af de beskrevne problemer tiltag på flere niveauer:

Der arbejdes alvorligt på at forbedre den elektroniske børnejournal: både ift. KoncernService og den private leverandør af selve journalen.

Der er iværksat en række konkrete initiativer for at forbedre situationen for den elektroniske børnejournal. Det forventes, at journalen er i fornuftig drift i marts 2013.

Der er nedsat en følgegruppe for den ny ydelsesprofil med repræsentation af Områdeledelsen herunder ledende sundhedsplejersker og fagkontoret i forvaltningen. Følgegruppen skal sikre kortlægning af barrierer for implementeringen og monitorering af den ny ydelsesprofil herunder gennemførelse af en status på den ny ydelsesprofil i december 2012 og i marts 2013, med orientering til direktionen i henholdsvis januar og april.

Forvaltningen afholder et seminar i efteråret med deltagelse af de ledende sundhedsplejersker og forvaltningens fagkontor, hvor de ledelsesmæssige og faglige udfordringer drøftes i forhold til monitorering og implementeringen af den ny ydelsesprofil.

Til Børne- og Ungeudvalget

19-11-2012

Sagsnr.
2012-57067

Notat vedr. Praksisfortællinger – Bevægelsesteam København

Dokumentnr.
2012-926267

Projekt Bevægelsesteam København blev vedtaget som en del af Budget 2012, og finder sted fra 2012 til 2015. I løbet af perioden vil 120 daginstitutioner på 0-6 års området få en teoretisk og praktisk efteruddannelse indenfor krop og bevægelse.

Sagsbehandler
Birgitte Møs

DGI og DIF er forvaltningens samarbejdspartnere i projektet og varetager hhv. institutionsbesøg og teoretisk efteruddannelse.

Indtil videre har 81 institutioner ansøgt om deltagelse. Af disse er 17 institutioner allerede i gang, og 27 deltager fra januar 2013. De første ledige pladser er efteråret 2014.

Hver institution deltager i en periode på 4-5 måneder. Institutionsbesøg og efteruddannelsesdage fordeles over denne periode og understøtter hinanden.

I forbindelse med udmøntningen af budget 2012, blev Børne- og Ungdomsudvalget lovet hvert år at blive præsenteret for nogle af institutionernes praksisfortællinger fra dette arbejde. Deltagerne anvender desuden praksisfortællingerne som arbejdsredskab i efteruddannelsen og fortællingerne viser, at projektet inspirerer og udvikler på flere planer.

Her er 4 aktuelle praksisfortællinger:

1.

Praksisfortælling om Personlig udvikling.

(Fra integreret institution med ca. 100 børn. Deltager sammen med 3 andre institutioner fra samme klynge)

"Jeg har kun været ansat i knap en måned, da jeg bliver tilbudt at komme på kursus i Bevægelse. Jeg har aldrig været en person, som har syntes, at det med idræt, kroppen og bevægelse har været særlig sjovt og har flere negative oplevelser fra min folkeskoletid med i bagagen. Men alligevel vælger jeg at takke ja til kurset.

På første dag starter Tanja med at introducere dagens program, som blandt andet indebærer halvanden time i en gymnastiksal. Med det samme kan jeg mærke, at min krop gør modstand. Inden vi skal ned i salen, siger jeg til Tanja, hvordan jeg har det og vi får en lille snak. Da vi kommer ned i salen, siger Tanja til os alle sammen, at det er ok at trække sig, hvis der er nogle af aktiviteterne, som er for grænseoverskridende. Dette vælger jeg at gøre til en enkelt aktivitet, en blanding af duseskjul og stikbold. Men til min store overraskelse er resten af aktiviteterne rigtigt sjove og den halvanden time flyver af sted.

Da vi kommer på kurset anden gang og igen skal i gymnastiksalen, kan jeg mærke, at noget har forandret sig... Jeg glæder mig! Fordi jeg ved, at det er legitimt at trække sig, hvis der er noget, man ikke har lyst til. Lige pludselig kan jeg mærke en glæde ved at bevæge mig og bruge min krop.

Denne bevægelsesglæde kan jeg tage med tilbage til mit arbejde med vuggestue børnene.

Sundhed og Indkøb

Gyldenløvesgade 15
1502 København V

Mobil
2281 7551

E-mail
ap31@buf.kk.dk

www.kk.dk

Nu laver jeg bevægelse med børnene flere gange om ugen, både i det formelle og i det uformelle rum. Jeg er blevet bevidst om, hvor vigtigt det er for børnene at bevæge sig og jeg har lært en masse aktiviteter, som jeg lærer børnene og der kommer hele tiden flere til.

Derudover er jeg, i min rolle som bevægelsesambassadør på min arbejdsplads, begyndt at lave bevægelsesforløb med de andres stuers børn. Dette er en smule grænseoverskridende, men også meget lærerigt."

2.

Praksisfortælling om Fokuspunkter og voksnes kropskultur

(Fra integreret institution med 108 børn. Deltager sammen med 3 andre institutioner fra samme klynge.)

"Vores målsætning er at skabe flere legerelationer og større åbenhed i børnegruppen på tværs af alder, køn og stuerne. Ydermere vil vi styrke børnenes bevægelsesglæde og deres kropsbevidsthed således, at legen har fokus på krop og samvær i højere grad end legetøj. Vi tror, at et større fokus på bevægelse og fælleslege skaber bedre forudsætninger for trivsel og læring.

Vi vil prøve at have dagligt fokus på formelle lege. Vi har udvalgt et antal udendørslege, som børnene igennem gentagelse får kendskab til.

Vi formoder at dette kendskab til legens regler vil medføre, at børnene efterfølgende kan genskabe disse i de uformelle rum.

Vi har valgt legen "Hvad er klokken Hr. Løve."

Helt kort går den ud på, at et barn er løven og de andre børn er byttedyr. Børnene spørger løven, hvad klokken er, og løven svarer et antal mellem 1 og 12 og en grundbevægelse (f.eks. 5 kænguru hop). Dette gentager sig med forskellige bevægelser, indtil løven pludselig svarer: "Den er spisetid." Løven skal så prøve at fange et eller flere byttedyr, inden disse når hjem i sikkerhed.

Vi mener, at denne leg dækker alle fokuspunkter i pædagogisk idræt.

Fysisk: Får pulsen op og brugt mange forskellige bevægelsesmønstre.

Psykisk: Tage initiativ til at finde på forskellige mønstre. Vente på tur.

Kognitiv: Følge reglerne, og omstille sig til de forskellige bevægelseskrav.

Socialt: Fællesskab om aktivitet. Kommunikation i gruppen og skift mellem bestemmer og udfører (løve/byttedyr).

Foreløbige erfaringer: Vi oplever, at børnene i det uformelle rum igangsætter legen såvel som andre fælles regellege (f.eks. "Alle mine kyllinger"). Dette betyder bl.a., at vi oplever, at børn i forskellige aldre og fra forskellige stuer, skaber spontant fællesskab omkring de nævnte lege.

Desuden oplever vi en stor interesse for og glæde ved andre formelle lege.

Børnene efterspørger selv lignende lege og aktiviteter. Vi ser en glæde hos dem ved at indgå i formelle lege, både som inspiration til egen leg, og som adgang til fællesskab med både børn og voksne.

Med den erfaring og positive indvirkning vi har oplevet, vil vi i det kommende halve år, sætte meget mere ind med lignende aktiviteter. Vi vil desuden sætte fokus på de voksnes rolle som aktiv rollemodel for børns leg og bevægelse. Bl.a. vil vi diskutere de voksnes kropskultur på vores kommende personalemøde."

3.

Praksisfortælling om Hverdagspædagogik og struktur

(Fra integreret institution med 70 børn. Deltager sammen med én anden institution fra samme netværk.)

"I vores pædagogiske hverdag arbejder vi strukturelt. Det betyder at vi har leg og bevægelse (rytmik) to gange om ugen samt andre aktiviteter. Da vi startede med kurset, begyndte vi at reflektere over vores hverdagspædagogik. Dvs. hvordan vi vil få hverdagen til at fungere hensigtsmæssigt med inddragelse af leg og bevægelse. Vi har lavet nogle ændringer på vores struktur. Nu laver vi rytmik tre gange om ugen i stedet for to gange. På den måde kan vi afprøve vores pædagogiske idrætsviden i praksis.

Under aktiviteten (Rytmik) starter vi med at lave de ting, som vi plejer fx rasleæg, sanglege, sange med forskellige fagter. Bagefter præsenterer vi en ny leg for børnene. Vi gør os overvejelser over, hvordan vi selv er til stede med vores krop i samværet med børnene og vi sætter meget fokus på den voksnes kropskultur "krop imiterer krop".

Når børnene skal introduceres til nye lege, synes vi, at det er en god idé at tage udgangspunkt i den simpleste version af grundlegene: hoppe, kravle, klappe, løbe - og når børnene er fortrolige med grundlegen, kan man videreudvikle og variere aktiviteten og ved at ændre legens indhold kan man have forskellige faglige fokusområder for øje.

FX: " Bjørnen sover "fokusområdet var både socialt og sprogligt. Vi oplevede, at de fleste børn holdt af at synge og bevæge sig i rytmen til sange, og det gav dem en kropslig fornemmelse af sprog. Vi synes, at det styrker nærværet og samværet i gruppen at synge sammen og at det skaber en god stemning, som er motiverende for børns læring af lyde og sprog og udvikling af selvtillid og selvværd, (børnene skiftes til at være i centrum og være en bjørn).

Vi synes også den pædagogiske bagdør gjorde en forskel. Vi blev mere opmærksomme på de børn, som ikke ville være med i legen (i stedet for at presse barnet til at deltage, så lad barnet være til det selv får lyst til legen)

Under aktiviteten prøver vi også at give børnene variationsmuligheder ved at lade børnene bruge deres fantasi og finde på nye bevægelser fx: klap i skiftevis hænder og på lærene, trampe i gulvet, hoppe rundt om sig selv, hinke og lave balance. (fx lege med farveringe).

Eksempel: vi legede "så skal vi bade" legen. Den går ud på, at hele kroppen skal vaskes med en klud, og vi opfordrede børnene til at vaske hinanden og vi afsluttede med at vaske gulvet.

A på 2,5 år stod på en klud og sagde " se, jeg står på et skateboard", så hele børnegruppen blev introduceret til skateboards-lege. Børnenes fantasi har både ændret legen og fokusområdet. Fra kropsbevidsthed (at vaske krop) til social læring.

Vi blev bevidste om, at børn lærer gennem kroppen og at de erfaringer, børn gør med deres krop, danner grundlag for udviklingen. Bevægelseslege er derfor et redskab til at give børn gode fælles oplevelser og samtidig styrke det enkelte barns udvikling, fysisk, psykisk, kognitivt og socialt.

Vi vil fortsætte med lege og bevægelse som en fast aktivitet midlertidigt, for børnene har brug for et vist antal gange for at blive trygge ved de forskellige lege - og leg og bevægelse skal gerne blive en integreret del af vores hverdag."

Praksisfortælling om Mandagsaktiviteter for de store vuggestuebørn – og øget faglighed

(Integreret institution med 103 børn. Deltager sammen med én anden institution fra samme netværk)

"Det er mandag i vuggestuen. De største børn er friske efter en weekend og sprængfyldt med energi. Vi har valgt, at om mandagen hedder aktiviteten for de store "bevægelses eller lege – dag".

Målgruppen er 2 – 3 år. Vi har en sal til rådighed og programmet er planlagt og hængt op dernede.

Målet med aktiviteterne / legene er at starte med et højt fysisk niveau og så stille bevæge os over i noget mere kognitivt.

Programmet er hele tiden under udvikling og under vurdering, og ser sådan her ud:

Vi starter med at lege "Høj som et hus", her lægger vi vægt på at gøre det hurtigere og hurtigere, så børnene både får pulsen op og bliver mere kropsbevidste.

Når koncentrationen er ved at være væk fra første leg, går vi over i at lege "Børnene hopper". Her løber vi, hopper, kravler, triller osv, kun fantasien sætter grænser. Igen er det fysiske i fokus.

Herefter kommer den farlige kildekrokodille (som er en af de voksne).

Børnene løber frem og tilbage og prøver at undgå at blive fanget af krokodillen. Her har vi bevæget os lidt over i noget kognitivt. Man skal undgå at blive fanget, fantasien er på spil og man skal forstille sig en krokodille. Spændingen i legen giver også en rigtig god energi i rummet.

Så går vi videre til at lege dyr med haler. Det kan være små mus eller farlige tigre. De voksne er så de farlige katte, der spiser musehaler. Denne leg er vi ved at udvikle, så de senere også selv kan være katte uden, at nogen bliver ked af, at de får taget deres haler.

Til at slutte af med sætter vi noget afslappende musik på og børnene får et tæppe hver. De lægger sig ned og de voksne går roligt blandt dem og hiver i arme og ben. De har også forskellige sanse ting med, fx sæbebobler eller massagebolde. Børnene er vilde med, at man kan komme ned på jorden igen og blive afspændt, efter en masse fysisk aktivitet.

Der er to voksne med dem nede i salen. Den ene står for aktiviteterne og den anden trøster eller hjælper børnene. Dette giver mulighed både for pædagogiske bagdøre ved, at der hele tiden er en som er fri til at hjælpe, plus det giver en god energi, fordi legen kan forsætte selvom, der er en, der skulle komme til at græde.

Jeg er blevet meget mere opmærksom på baggrundene for de lege, jeg sætter i gang. Derved er der også kommet flere ord på det i hverdagen, hvilket gavner fagligheden i huset.

Derudover kommer der flere og flere tiltag for at få mere pædagogisk idræt ind i hverdagen."

De deltagende pædagoger har indtil videre skrevet 10 praksisfortællinger.

De fortæller bl.a. om inddragelse af forældre i ansvaret/arbejdet omkring barnets motoriske udvikling, øget refleksion og bevidsthed om hvordan krops- og bevægelsesaktiviteter kan anvendes om pædagogisk redskab ifht. inklusion, sociale kompetencer og sprog, øget handlekompetence hos det pædagogiske personale, opmærksomhed på at være rollemodel samt organisering og integrering af krop og bevægelse i hverdagen m.m.

Til
Børne- og Ungdomsudvalget

3-12-2012

Vedr. Bevægelsesteam København - Evaluering til BUU fra eksisterende tiltag "Klar, Parat, Husum".

Sagsnr.
2012-57067

Dokumentnr.
2012-682283

I forbindelse med budget 2012 blev der afsat 1 mio. kr. årligt i perioden 2012 – 2015 til etablering af Bevægelsesteam København. BUU udmøntede midlerne på mødet den 11. januar 2012.

Sagsbehandler
Jesper Kloppenborg

Midlerne er afsat mhp. at styrke daginstitutionernes arbejde med bevægelse. Dette sker ved idræts- og sundhedsuddannede konsulenter, tager ud i daginstitutionerne og giver de ansatte inspiration og nye ideer til bevægelse, lege og sundhedsfremmende tiltag. I forbindelse med BUU-beslutningen opfordrede medlemmer af udvalget, at Bevægelsesteam København skulle trække på erfaringerne fra eksisterende tiltag.

Vedhæftet dette notat præsenteres derfor de foreløbige praksiserfaringer fra SUF-projektet "**Klar, Parat, Husum**" i første delrapport fra Institut for Idræt (Københavns Universitet), der er ekstern evaluator på projektet. Yderligere har der været løbende faglig udveksling mellem projektlederne de for respektive indsatser.

"Klar, Parat, Husum" tager sit afsæt i de eksisterende sundhedsproblematikker for børn og unge i alderen 0 - 16 år, og projektet retter sig mod motionsuvante børn og unge i den Københavnske bydel Husum.

Det er primært erfaringerne fra indsatserne på dagsinstitutionsområdet i "Klar, Parat, Husum", der er inddraget i Bevægelsesteam København. Det mest relevante i forhold til Bevægelsesteam København findes i delrapportens afsnit 3.2, 3.3, 3.5 og 4.

Delrapporten kan også læses på:

http://www.ifi.ku.dk/formidling/Udgivelser/rapporter/2012/klar_parat_husum/KPH_web.pdf/

Den endelige evaluering fra Institut for Idræt (KU) til Sundheds- og Omsorgsudvalget ventes ultimo 2013, men der foregår løbende erfaringsudveksling mellem "Klar, Parat, Husum" og Bevægelsesteam København.

BUU vil desuden i slutningen af hvert år få en kort status på forløb og resultater i bevægelsesteamprojektet.

**Sundhed og Tidlig
Indsats**

Gyldenløvesgade 15, 4.
sal, lokale 443
1502 København V

Telefon
3366 4056

Mobil
2324 3979

E-mail
au44@buf.kk.dk

EAN nummer
5798009385505

www.kk.dk

Klar, Parat HUSUM

Motion for børn og unge

Første delrapport

Charlotte Østergaard
Glen Nielsen
Lise Warren Pedersen

Klar, Parat - Husum
Motion for børn og unge

Første delrapport

Charlotte Østergaard
Glen Nielsen
Lise Warren Pedersen

Institut for Idræt
Københavns Universitet
2012

Klar, Parat – Husum. Motion for børn og unge. Første delrapport

© Charlotte Østergaard, Glen Nielsen, Lise Warren Pedersen

Institut for Idræt, Københavns Universitet 2012

Omslagslayout: Allis Skovbjerg Jepsen

Forsidefoto: Klar, Parat - Husum. Forebyggelsescenter Vanløse.

Tryk: Grafisk, Københavns Universitet

Indhold

1. Indledning.....	5
1.1 Rapportens opbygning.....	5
1.2 Baggrund for projekt Klar, Parat – Husum.....	5
1.3 Klar, Parat – Husums formål, målgruppe og metoder.....	8
2. Evalueringens formål, design og metoder.....	9
2.1 Formålet med evalueringen.....	9
2.2 Procesevaluering.....	10
2.3 Dataindsamlingsmetode.....	12
3. Analyse og diskussion af den indsamlede data.....	13
3.1 Evaluering af hvorvidt de planlagte aktiviteter er gennemført.....	13
3.2 Idræt, leg og bevægelse i Husums 14 børnehaver.....	17
3.3 Leg og bevægelse i hverdagen.....	20
3.4 Evaluering af legestuer.....	21
3.5 Spørgeskema undersøgelse af skolebørnenes deltagelse i fritidsaktiviteter.....	28
3.6 Social ulighed i idrætsdeltagelse.....	38
3.7 Evaluering af kompetencegivende kursus for idrætslærere på Husum skole.....	42
3.8 Evaluering af de områdebaserede indsatser.....	49
3.9 Evaluering af samarbejde mellem Klar, Parat Husum og øvrige aktører i området..	52
4. Opsamling.....	57
Litteraturliste.....	59
Bilag 1.....	60
Bilag 2.....	67
Bilag 3.....	71

Ferste de rapport "Klar, Parat – Husum"

1. Indledning

I juli 2011 indgik Københavns Kommunes, Sundheds- og Omsorgsforvaltning en samarbejdsaftale med Institut for Idræt, Københavns Universitet om at Institut for Idræt skulle stå for evalueringen af forebyggelsesprojektet "Klar, Parat – Husum", en motionsindsats rettet mod for børn og unge. Motionsindsatsen er 3-årig og finder sted i årene 2011-2013. Evalueringen er igangsat juli 2011 og forløber frem til projektafslutning ultimo 2013.

Evalueringen vil samlet set resultere i tre rapporter og et seminar, hvoraf dette er første delrapport. Resultaterne i de tre rapporter vil afspejle tiltag, effekter samt det forankringsarbejde, der måles/undersøges i interventionens løbetid. Den første delrapports formål er at fungere som statusrapport i forhold til det første år af projektførelsen. På baggrund af de analyser af det indsamlede data, der foretages i rapporten, gives desuden anbefalinger for det videre arbejde. De to øvrige rapporter vil blive offentliggjort henholdsvis ultimo 2012 og ultimo 2013. I anden delrapport vil den primære målgruppe for evalueringen være politikere og embedsmænd i kommuner.

Denne første delrapport var oprindeligt tåltænkt udelukkende til intern brug i projektgruppen. Men på grund af stor efterspørgsel fra både samarbejdspartnere samt andre interessenter, der har vist interesse for at få adgang til de tal og resultater, der indgår i rapporten, har vi valgt at offentliggøre rapporten. Vi har valgt at offentliggøre rapporten i dens oprindelige form, med få udeladelser, selvom det betyder, at læsere, der ikke er bekendt med projektet, givetvis vil opleve rapporten ufuldstændig og visse steder mangelfuld, hvad angår information om projektet.

1.1 Rapportens opbygning

Rapporten indledes med en beskrivelse af baggrunden for og ideerne bag motionsindsatsen Klar, Parat – Husum. Dernæst følger i anden afsnit en beskrivelse af evalueringens design og metoder. I tredje afsnit beskrives, analyseres og diskuteres udvalgte dele af projektets indsatser. Afsnit 4 rummer en opsamling og diskussion af evalueringens resultater.

1.2 Baggrund for projekt Klar, Parat – Husum

Set fra et sundhedsperspektiv udgør fysisk inaktivitet en risikofaktor. Fysisk inaktivitet øger risikoen for hjertekarsygdomme, muskel-skeletsygdomme, visse kræftformer og psykiske sygdomme. Ifølge data fra publikationen "Uddrag af Sundhedsprofil 2010 for Københavns Kommune" er bydelen Brønshøj-Husum samlet set den bydel i kommunen, der har den højeste andel af borgere med en fysisk inaktiv livsstil. Eksempelvis bevæger en tredjedel af Brønshøj-Husums borgere i alderen 25-79 år sig mindre end en ½ time dagligt.

Med udgangspunkt i denne samt andre eksisterende sundhedsproblematikker i bydelen Husum besluttede Sundheds- og Omsorgsudvalget den 19. august 2010 at bevillige 3.3 mio. kr. årligt i tre år til en borgerrettet forebyggelsesindsats for sundhed og idræt i Husum. Det blev vedtaget at indsatsen skulle have særlig fokus på motionsuvante børn og unge i alderen 0-16 år, og at indsatsen skulle have karakter af et modeludviklingsprojekt. I Sundheds- og Omsorgsudvalgets referat af den endelige godkendelse (19/8 2010) skrives følgende om ideen med og visionerne for det der senere kom til at hedde Klar, Parat – Husum:

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har arbejdet med udviklingen af et forebyggelsestilbud om sundhed og idræt til fysisk inaktive børn og unge. Tilbudet er blandt andet inspireret af Energicenter Voldparkens projektforslag og af de politiske drøftelser med fokus på sundhed og idræt. Det overordnede formål med projektet er at få flere fysisk inaktive børn til at bevæge sig mere.

Sundhedstilbuddet består af tre dele:

1. Tilbud til lokalområdet Husum til unge i alderen 6-16 år

Gennem et tæt og forpligtende samarbejde med Husum og Korsager skole, de forskellige institutioner i området og lokale idrætsforeninger er formålet at igangsætte projekter og indsætter, som tiltrækker og fastholder motionsuvante børn og unge. Aktiviteterne vil foregå på de to skoler og i mere uorganiseret sammenhæng på og omkring Voldparken Skole, hvor aktiviteterne vil være åbne for en bred gruppe af børn til hverdag og eventuelt i weekender.

2. Aktive børnehavebørn

Folkesundhed København har i forbindelse med konceptudviklingen været i løbende dialog med Børne- og Ungdomsforvaltningen. Projektet har særlig fokus på de børn, som er svage motorisk og derfor ikke bevæger sig nok i dagligdagen. Gennem udfordrende, sociale og sjove bevægelsesaktiviteter skal børnene opleve lyst og styrket handlekompentence til at være aktive i deres hverdag. Målgruppen er 370 børn og personalet i udflytterbørnehaven på Voldparkens Skole. Når modelprojektet er færdigudviklet, vil de øvrige 10 børneinstitutioner i Husum kunne få tilbud om opkvalificering og uddannelse.

3. Vidensopbygning

Vidensopbygning skal understøtte og uddanne lærere, pædagoger, frivillige foreningsledere og andre nøglepersoner. Formålet er at opkvalificere disse faggrupper, så de i højere grad inddrager fysisk aktivitet i deres arbejde med børnene.

I Udviklingsprojektbeskrivelsen for projekt Klar, Parat – Husum, forfattet af de tre fuldtidsansatte på projektet, gives en yderligere uddybende beskrivelse af baggrunden for netop at iværksætte en forebyggelsesindsats i bydelen Husum, med særlig fokus på Husum Nord. Det beskrives, hvordan flere undersøgelser af sundhedstilstanden i de københavnske bydele viser, at særlig den nordlige del af Husum er præget af dårlig sundhedstilstand, manglende tryghed og integrationsmæssige udfordringer. Derudover beskrives at Husum

Nord er kendetegnet ved at have en højere andel af beboere med anden etnisk baggrund end dansk (21% mod 14,1% for hele København) samt en højere andel af beboere udenfor arbejdsstyrken (33,9% mod 25,8% i hele København). I Husum bor der ca. 2.000 børn og unge i alderen 0-16 år, heraf anslår forvaltningen at ca. 300-500 af disse børn er motionsuvante eller helt fysisk inaktive (Indstilling til Sundheds- og Omsorgsforvaltningen 19. august 2010). Udviklingsprojektbeskrivelsen henviser derudover til, at både kvalitetsrapporten 2009 fra Korsager Skole og 'Københavnbarometer 2010' viser, at der siden 2007 er et stigende antal børn og unge i alderen 11 til 16 år, som ikke går til nogen form for idrætsaktivitet. Derudover gøres opmærksom på, at projektet tager afsæt i den forskning, der foreligger om forholdet mellem børns sociale forhold og fysiske aktivitetsniveau. En forskning som viser, at den sociale ulighed i sundhed også er gældende for børn og unge. Eksempelvis har forskningen vist, at børn fra socialt udsatte miljøer som Husum Nord ikke har tradition for en fysisk aktiv fritid, samt at piger af anden etnisk baggrund er en særlig udsat gruppe, når det gælder mangel på fysisk aktivitet i fritiden. Udviklingsprojektbeskrivelsen henviser til tal, der indikerer at kun hhv. 38% og 20% af 5. og 9. klasses tosprogede piger går til idræt, hvor deltagerprocenten blandt andre børn er helt oppe på omkring 80%. En sådan viden har betydning for en motionsindsats i et område som Husum Nord, der netop består af en forholdsvis stor andel af familier med anden etnisk baggrund.

Det fremgår af udviklingsprojektbeskrivelsen, at projektholder har en positiv forventning til, at en indsats som Klar, Parat – Husum vil give effekt i forhold til at øge det fysiske aktivitetsniveau hos børn og unge, herunder særligt gruppen af motionsuvante. Et af de forhold de understøtter, deres forventning med er, at det ifølge Københavns Kommunes Børnesundhedsprofiler (2011) viser sig, at der i den københavnske befolkning er en stor interesse for, at børn og unge får et mere fysisk aktivt hverdagsliv. Således viser børneprofilerne at 42% af forældrene til de 3-årige og 54% af forældrene til de 6-årige ønsker mere bevægelse i børnenes hverdag. Mens ønsket om et mere fysisk aktivt liv for de 11- og 15-årige findes hos hhv. 57% og 61% af deres forældre. Som nævnt af forfatterne, så viser tabellerne i undersøgelsen ikke, om det er motionsuvante børn og unge samt deres forældre, som ønsker mere bevægelse i dagligdagen. Men de vælger at antage, at det er gældende bredt set, i det de skriver *Det tyder dog på, at der er fokus og en velvilje til at lave mere fysisk aktivitet, men at forskellige omstændigheder (eks. faciliteter, tryghed, rollemodeller, aktivitetsudvalg etc.) ikke er tilstede* (Lykke Merrild, Bynak og Holmström 2011). Modeludviklingsprojektet Klar, Parat – Husum bygger således på en antagelse om, at man ved at ændre på de ydre strukturer kan skabe forandring på individniveau. Det vil med andre ord sige, at ved at skabe de rette rammer og muligheder for børn og unge, vil kunne påvirke til øget fysisk aktivitet. Projektet tager således udgangspunkt i en tilgang til sundhed og forebyggelse, hvor der primært arbejdes på det strukturelle niveau.

1.3 Klar, Parat – Husums formål, målgruppe og metoder

Motionsindsatsen "Klar, Parat – Husum" er et 3-årigt projekt, der fysisk hører hjemme på Forebyggelsescenter Vanløse i Københavns Kommune. Projektet arbejder med to hovedmålgrupper:

- 1) børn i institutioner i alderen 3-6 år¹
- 2) skolebørn i alderen 6-16 år.

Som nævnt tager projektet afsæt i arbejdet omkring forebyggelse og sundhed ud fra et strukturelt perspektiv. Formålet med projektet er derfor at skabe nogle forandringer på strukturniveau, som antages at have positiv effekt på målgrupperne. Metoderne som anvendes i projektet for at skabe positive strukturelle forandringer kan beskrives i de to nedenstående metoder:

- "On the job training". Projektholder etablerer og tilbyder særlige uddannelsesforløb for pædagoger og idrætslærere på skoler og institutioner i Husum.
- "Områdebaserede indsatser". Gennem et tværkommunalt og lokalt samarbejde arbejder man fra projektholders side på at skabe nye aktivitetstilbud i Husum, samt understøtter og skaber mere synlighed omkring de allerede eksisterende foreninger og tilbud.

¹ I udviklingsprojektbeskrivelsen fremgår det, at såfremt det er muligt har projektholder ambition om at udvide målgruppen til de 0-3 årige undervejs i projektføreløbet.

2. Evalueringens formål, design og metoder

Evalueringsdesignet er udviklet af evaluatoren i et tæt samarbejde med de projektansatte. I evalueringsdesignet er det nærmere indhold for evalueringen angivet, herunder er det også angivet hvornår og med hvilke dataindsamlingsmetoder, de enkelte indsatser bliver evalueret. Se bilag 1: *Evalueringsdesign for projekt Klar, Parat – Husum* for en nærmere beskrivelse heraf.

Vi har valgt at anvende procesevaluering som overordnet evalueringsmetode, da metoden egner sig til evalueringen af indsatser, hvor evalueringen foregår fortløbende med at indsatsen finder sted. Derudover er metoden åben for at evaluatoren kan tage aktivt del i udviklingen af de tiltag, der iværksættes i projektførelsen. Fordelen ved procesevalueringen er, at den kan medvirke til at forbedre indsatsen undervejs i forløbet, hvilket er årsagen til, at denne er valgt som overordnet evalueringsform.

2.1 Formålet med evalueringen

Arbejdet med evalueringen af Klar, Parat - Husum har til formål at:

- kortlægge om og hvordan de overordnede mål for Klar, Parat – Husum er blevet indfriet, samt følge op hvorvidt og hvordan de planlagte indsatser føres ud i praksis.
- Støtte udviklingsprocessen i forhold til løbende at komme med kritiske indspark og anbefalinger til metodeudviklingen af de to valgte metoder "områdebaserede indsatser" og "on the job training"
- Være medskabere af modeller for best practise, som kan anvendes i fremtidige tilbud om motionsindsatser henvendt til børn og unge

Evalueringens primære formål er, at kortlægge om de af projektholder opstillede mål, bliver indfriet. Derudover er det evalueringens mål at støtte udviklingsprocessen i forhold til løbende at komme med anbefalinger til metodeudviklingen af de to metoder "områdebaserede indsatser" og "on the job training", samtidig med at metoderne evalueres i forhold til deres velegnethed set fra et forankringsperspektiv. Evalueringen kommer således også til på indirekte vis at vurdere selve den strukturelle tilgang til at arbejde med forebyggelse og sundhedsfremme. Særligt i den afsluttende evalueringsrapport vil der i evalueringen indgå anbefalinger til kommunale sundhedsindsatser i forhold til metoderne "områdebaserede indsatser" og "on the job training".

Opsummerende kan det siges at evalueringen er hhv. problemdrevet og anvendelsesdrevet:

- Med problemdrevet menes, at vi undersøger et problem: Projektholder ønsker med interventionen at identificere, hvordan de fysisk inaktive børn i Husum kan motiveres til at blive mere aktive således, at man kan sundhedsfremme disse børns liv.
- Med anvendelsesdrevet henvises til, at evalueringen skal bidrage til udviklingen af interventionens metoder således, at evalueringen af projektets indsatser kan bruges aktivt til at fremme projektet og dets resultater og metoder således, at metoderne på sigt vil kunne anvendes af andre.

2.2 Procesevaluering

I dette design benyttes procesevaluering med inddragelse af flere forskellige metoder til dataindsamling.² Procesevaluering følger gennemførelsen af en given intervention gennem blandt andet identifikation af de enkelte elementer, som kan fremme eller hæmme modtagelsen hos målgruppen. Procesevalueringens opgave er, at følge et projekt eller en intervention og gennem forskellige dataindsamlingsmetoder vurdere udviklingen og resultaterne, men samtidig er formålet med evalueringsprocessen også at få øje på potentialer og udviklingsmuligheder. Dette sker blandt andet ved at stille spørgsmålstejn ved interventionerne og ved den kultur eller "taget for givet" viden, der kan eksistere på forskellige niveauer, eksempelvis hos projektholdere, eller de skoler, institutioner, foreninger og organisationer der igangsættes nye aktiviteter i.

Evalueringen af Klar, Parat Husum er af projektholder planlagt til at foregå samtidigt med interventionsforløbet. Det giver i evalueringssammenhæng den fordel, at evalueringsgruppen har mulighed for at afholde møder med projektholder, hvor projektets udvikling og aktiviteterne diskuteres. Evalueringen er dermed en fortløbende proces, hvis resultat ikke kun ses aftegnet i de tre evalueringsrapporter, men som også skal ses i den interaktion og i de diskussioner, der finder sted mellem evaluator og projektholder. Af den årsag har flere af de evalueringspunkter, der er beskrevet her i rapporten, allerede været præsenteret og diskuteret. Rapporterne kommer dermed til at afspejle resultaterne af de fortløbende tiltag samt tiltagenes mulige effekter, men kommer ligeledes til at afspejle de diskussioner, der foregår undervejs i forhold til kvaliteten af tiltagene set i et fremtidigt forankringsperspektiv.

² Der findes omfangsrig litteratur om evaluering, evalueringsteori og evalueringsforskning, ofte med overlap af begreber, der betegner forskellige evalueringsformer og typer. Når vi har valgt at benævne vores metode for procesevaluering, er det for at fremhæve evalueringsarbejdets processuelle og interaktionsbaserede karakter.

Et af eksemplerne på den processuelle evalueringsform er, at evaluator sammen med undervisere på et af "on the job training" kurserne og projektansatte har holdt et evalueringsmøde, hvor kurserne henvendt til pædagoger og lærere er blevet diskuteret i forhold til fremtidige kurser og et forankringsperspektiv. Der arbejdes med at skabe en model for at arbejde med motion og inddragelse som forankringsskabende parametre. På mødet blev det blandt andet diskuteret, hvordan det kompetencegivende kursus for idrætslærere, der i efteråret 2011 har fundet sted på Husum skole, og som det i 2012 er planlagt også skal finde sted på Korsager Skole, skal udvikles for at det passer til Korsager skole, hvor både kulturen og den elevgruppe, der bliver udsat for indsatsen adskiller sig væsentligt fra Husum skole. At medvirke til metodeudviklingen af kursusforløbene indgår således som en del af evalueringsarbejdet.

Et andet eksempel på hvordan vi som evaluators har indgået i dialog omkring at forbedre projektet og dets indsatser, er de diskussioner, vi løbende har haft om selve definitionen og beskrivelsen af målgruppen. Vi har i den forbindelse diskuteret kategorierne "motionsuvante", "idrætssvage børn", "børn der er umotiveret for at deltage i idrætsundervisningen" og "fysisk inaktive børn", og påpeget de forskelle, der ligger i forhold til at anvende disse kategorier. Vi har blandt andet gjort opmærksom på en fordom, der er almindelig og som handler om, at det ofte antages, at de børn der ikke deltager i idræt i foreningsregi er fysisk inaktive. Vi har gjort opmærksom på, at disse børn sagtens kan være både fysisk aktive og idrætsaktive, men under andre former, eksempelvis selvorganiseret idræt som fodboldspil i boligområdet. Diskussionen har været vigtig at tage, da det har betydning for både projekt og evaluering, hvilken målgruppe der defineres som primær for indsatsen. Ønskes det eksempelvis at skabe rammer, der får flere børn og unge til at dyrke foreningsidræt, eller handler det udelukkede om, at der skabes initiativer, der sikrer at børn og unge bliver mere fysisk aktive. Er det forbedringen af hvert enkelt barns fysiske aktivitetsniveau eller om der er kommet flere muligheder for fysisk aktivitet i området eller noget helt tredje der er interessant at undersøge? Denne diskussion har helt konkret resulteret i at projektholder valgte at ændre projekts formålsbeskrivelse fra, at der i det oprindelige udkast til udviklingsprojektbeskrivelsen stod, at formålet med projektet er:

At motivere flere børn og unge – herunder primært de motionsuvante børn³ og unge i Husum – til at være mere fysisk aktive.

³ Motionsuvante børn er defineret ved: 1) SKOLEBØRN: børn som ikke dyrker regelmæssig (mindst 1 gang om ugen) fysisk aktivitet i sin fritid. 2) INSTITUTIONSBØRN: børn som, af forældre og pædagoger, vurderes ikke at deltage i ugentlige organiserede bevægelseslege eller som værende motorisk understimuleret.

Til at der i den endelige udviklingsprojektbeskrivelse står at formålet med projektet er:

At etablere og gennemføre uddannelse af frontpersonale i skoler og institutioner samt etablere aktiviteter, der motiverer flere børn og unge – herunder primært de motions-uvante børn og unge i Husum – til at være fysisk aktive.

Ud fra diskussionerne blev det tydeligt for projektholder, hvad det egentlige formål med deres indsats var, og de kunne derfor udforme en formålsbeskrivelse, der medtog selve idéen og tilgangen til arbejdet. Nemlig den at skabe et øget fysisk aktivitetsniveau hos bydelens børn og unge gennem indsatser, der arbejder på, at skabe ændringer i de miljøer som børnene indgår i.

2.3 Dataindsamlingsmetode

Evalueringen tager afsæt i information fra diverse rapporter og notater om projektet og bydelen. Desuden har vi tilstræbt at skabe en evaluering, der både rummer en kvantitativ og kvalitativ analyse af projektets tiltag. Derfor benytter vi os rent metodisk af en triangulering mellem tre dataindsamlingsmetoder. Kvantitativt indsamles data ved hjælp af spørgeskemaer og registreringer, som kan vise os de overordnede generelle tendenser i forhold til ændringer i aktiviteter, adfærd, viden og holdninger hos børn, pædagoger, forældre og lærere. Kvalitativt benytter vi både observation og interview som dataindsamlingsmetoder. Det kvalitative forskningsinterview bruges til at få indblik og information om aktørernes eget syn på og oplevelse af at bo i bydelen og deltage i de forskellige processer og initiativer i projektet. Derudover foretages kvalitative interviews med de projektansatte. For også at få et praksisnært blik på processer og initiativer i projektet suppleres de to nævnte metoder med udvalgte observationsstudier af bl.a. interventioner i børnehaver, boligområder og skoler, samt ved at de tre evaluatore aktivt deltager i relevante møder.

3. Analyse og diskussion af den indsamlede data

I dette afsnit præsenteres analyserne af det data, vi har indsamlet i forbindelse med de første indledende undersøgelser i status rapport nummer 1.

3.1 Evaluering af hvorvidt de planlagte aktiviteter er gennemført

En del af vores opgave er at undersøge, hvorvidt de planlagte aktiviteter bliver gennemført. Vi vil i dette afsnit beskrive, hvorvidt dette er sket i det første år.

Fase 1

Januar til marts 2011

- Projektbeskrivelse, indsamle viden fra projektets målgrupper
- Workshop vedr. Fysiske aktiviteter i storbyens lokalmiljø for konsulenter i Københavns Kommunes forvaltninger, idrætsorganisationer og andre interessenter
- Vinterferieaktiviteter
- Planlægning af events og fysiske aktiviteter for børn og unge
- Møde med lokale og eksterne samarbejdspartner ifh. til projektets fysiske aktivitetstilbud for børn og unge i boligområdet og på skolerne
- Følgegruppen præsenteres for motionskortmodellen
- Procesplan og strategi for lancering af motionskortet i samarbejde med markedsføringsfirmaet Gain Group

Fase 1 og 2

April til juni 2011

- Planlægge og afvikle event på Korsager skole "Dansens dag" den 29. april.
- Afvikling af street turnering i fodbold for børn og unge i aldersgruppen 9 til 16 årige i boligområdet Voldparken i samarbejdet med lokale foreninger/klubber og Fodbold De Calle
- Igangsættelse af fysiske aktivitet på Korsager skole for piger i aldersgruppen 10 til 16 årige via samarbejde med foreningen NUBH (Netværket for Udsatte Børn og Unge i Brønshøj og Husum)
- Samarbejdsaftale med DBU/KBU vedrørende træner/instruktøruddannelse for piger
- Workshop i Korsager Skoles bibliotek for børn og unge ift. pilotprojektet motionskort
- Produktion af motionskort og partnerskabsaftale med idrætsforeninger og private virksomheder ift. kampagne periode og præmier til lodtrækning. Den 26. maj skal samarbejdsaftalen være klar ift. print af motionskort og tryk af foreningskatalog, som leves i samarbejde med Områdefornyelsen.
- Streetstævne for piger Tingbjerg 14. maj, boligområdet Voldparken
- Kulturnatten 28. maj street aktiviteter, eks fodbold i samarbejde med områdefornyelse
- 1. juni ansættelse af studentermedhjælp 20 timer/ugen

- Kommunemesterskab 25. juni i streetfodbold for piger og drenge i aldersgruppen 10 til 16 år på Israels plads, samarbejde med City Girlz Street Soccer, Boligområdet Voldparken
- 19. april social event for piger og mødrene i samarbejde med NUBH og boligbyggeriet Aa38

Fase 2

Juli til september 2011

- Feriecamp aktiviteter fra uge 27 til uge 29, skoleferie, samarbejde med Kultur- og Fritidsforvaltningen, DGI, Områdefornyelsen Husum og lokale idrætsforeninger
- Evaluering på feriecamp og på samarbejdet
- 24. september aktivitetsdag for foreninger i Husum
- Kampagne periode for motionskortet fra og med 8. august til 30. september 2011
- Event på Korsager skole uge 33 vedr. motionskortet
- Etablering af idrætsaktiviteter efter skoletid på Korsager Skole
- Street festival for piger Nørrebro Park i samarbejde med CGSS, boligområdet Voldparken

Fase 3

Oktober til december 2011

- Motionsløb medio september i samarbejde med arr. Sparta løbeklub
- Motionsløb/idrætsdag Korsager Skole og Husum Skole oktober uge 40 og uge 41 i samarbejde med Dansk skoleidræt
- Motions og kostvejledning i Korsager Skole for forældrene til børn i aldersgruppe 6 til 12 år
- Streetfestival 5. november Øksnehallen
- Lodtrækning af præmier på motionskortet
- Evaluering på kampagne perioden i samarbejde med alle lokale aktører
- Planlægge aktivitetstilbud og events med idrætskoordinator på Korsager Skole for piger og drenge
- Møde med DBU og lokale idrætsforeninger til udvikling af instruktørkursus for de unge
- Klar, Parat – Husum Familiedag

For at beskrive planlagte initiativer rettet mod aldersgruppen 6 til 16 årige er der udarbejdet en vejledende tidsplan som er vedhæftet som bilag til udviklingsprojektbeskrivelsen og gengivet nedenstående.

Af projektholders egen opgørelse *Status og måltal på projektmål for Klar, Parat – Husum, December 2011* (se bilag 2) samt øvrigt indsamlet materiale fremgår det, at der har været igangsat et bredt udvalg af aktiviteter i form af idrætsaktiviteter, events, kampagner og kurser. Det fremgår at gennemførelsen af motionskortet initiativet, er sket efter planen og at det planlagte kursus for idrætslærere på Husum skole, ligeledes har fundet sted. Desuden er der etableret samarbejde med flere aktører, herunder lokale foreninger og organisationer for at skabe aktiviteter og uddannelse til udvalgte grupper. Nogle af de planlagte events fremgår ikke af projektholders statusopgørelse eller på anden vis i vores materiale. Til

gengæld er der i perioden opstået muligheder, for nye initiativer og samarbejder, som der er blevet fuldt op på. Dette er, som projektlederen udtrykker det i et interview, vi har foretaget, den virkelighed som projekter lever med, man må gribe de chancer, der er undervejs og på den måde, er det umuligt på forhånd 100%, at definere hvilke aktiviteter, det vil være muligt at opstarte og hvilke samarbejdspartnere, det kan lade sig gøre at få et samarbejde op at stå med. For en nærmere beskrivelse af de gennemførte aktiviteter se bilag 2.

Omsummerende må det siges at for målgruppen 6 til 16 årige børn og unge har projektholder levet op til egen målsætning, om at etablere aktiviteter og finde samarbejdspartnere.

For børnegruppen 0 til 6 årige er projektets tidsplan for planlagte aktiviteter ikke vedlagt som bilag til udviklingsprojektbeskrivelsen. I stedet er der i selve udviklingsprojektbeskrivelsens udviklingsplan opstillet en tidsplan, der overordnet viser, hvilke initiativer det var planlagt at igangsætte for denne børnegruppe i 2011. Børnehaveinterventionen omfatter både interventioner i Husums børnehaver (BH) og i udflytterbørnehaven Kobelvænget (UBK).

Januar-marts 2011	April-juni 2011	Juli-september 2011	Oktober-december 2011
FASE 1 Workshop	FASE 1 Formøde med UBK.	FASE 2 (UBK etableres på Voldbarken)	FASE 2 Opstart HB2
Formøde med UBK.	Aftale med 4 HB. Indretnings-møde med pædagoger og ledere UBK	Opstart HB1 (pilot) Tilpasning af forløb.	
	UBKs profil formuleres og udmøntes med BUF	Ansættelse af stud. medhjælper til børnehaverne 1. august	

Interventionerne i børnehaverne (både UBK og HB) består af et 8 ugers uddannelsesforløb for pædagoger samt 8 mdr. opfølgning/fastholdelse. Hver børnehaveintervention er derfor estimeret at vare ca. 1 år. I forløbene indgår ud over bevægelsesuddannelse af udvalgte pædagoger desuden involvering af børnehavens ledelsesniveau, forældreinddragelse og oplysning til forældrene, samt arbejde med tilpasning af institutionernes lærerplaner. Desuden er det projektholders intention, at opfordre de deltagende pædagoger til netværksdannelse i forlængelse af uddannelsesforløbene.

Ud fra projektholders egen opgørelse Status og måltal på projektmål for Klar, Parat – Husum, december 2011 (se bilag 2) fremgår det, at i alt 23 pædagoger fra 8 af Husums børnehaver har gennemført det 8 ugers bevægelsesuddannelsesforløb i 2011, samt at der er gennemført motoriske test af børn i de 8 institutioner. Derudover er der afholdt faglige

workshops for hhv. pædagoger, ledere, forældre og andre interessenter. For 20 ledere og pædagoger fra udflytterinstitutionerne (UBK) er der afholdt en workshop om inspiration og indretning. For 3 af lederne i HB er der afholdt en workshop om handlestrategier. Der er afholdt 2 workshops for udvalgte pædagoger i både HB og UBK, samt forældrearrangementer om aktiv afhentning i 5 af UB's institutioner. Desuden har 452 forældre modtaget materiale (forældrehæfte) med inspiration til en aktiv hverdag og fif om træning af børns motoriske udvikling. Der er desuden afholdt to events – Dansens dag og en Aktivitetsdag for familier. Med det formål at opstarte et samarbejde mellem Husums institutioner og etablerede klubber. For de 3 til 6 årige er der indgået aftale og skrevet kontrakt med håndboldklubben "IF Stadion", om at oprette hold, og indgået en aftale med "Rockets Cheerleaders" om oprettelse af endnu et hold for målgruppen, samt øget deltagelse på deres eksisterende hold. Desuden blev der i 2011 oprettet to familielegestuer for børn i alderen 3-6 år, samt en motoriklegestue, som er et gratis tilbud til de børn, der har brug for ekstra motorisk træning.

Opsummerende må man sige, at projektholder lever op til at indfri de på forhånd opstillede målsætninger. I 2011 har 452 børn været involveret i interventionen, via uddannede pædagoger og projektets egne aktiviteter (målet for hele perioden er knap 1000 børn).⁴

Evaluering af Klar, Parat Husum Puljen

Klar, Parat Husum Puljen, der var på i alt 200.000 kr. blev uddelt som planlagt. Pengene fra puljen har kunnet søges af foreninger, institutioner, enkeltpersoner etc. med henblik på at skabe mere bevægelse for børn og unge i bydelen.

Puljen blev frigivet d. 1. juli 2011, og alle midlerne blev, som det fremgår af tabellen i bilag 3, fordelt mellem 12 forskellige ansøgere. I alt havde 13 forskellige aktører ansøgt om midler, hvoraf den ene aktør søgte penge til et kursus, der havde opstart i dette år og et der havde i 2012. Kun kurset med start dette år fik bevilliget penge. En ansøger, der havde søgt midler til et mæglerkursus i SSP-regi, fik ikke tildelt penge. Pengene blev ikke tildelt med den begrundelse, at der ikke indgik bevægelse i det ansøgte. Som det fremgår er ansøgerne bredt fordelt mellem institutioner, foreninger og private. Således har både kommunale og private daginstitutioner søgt penge. Ligeledes har Korsager skole, fire lokale foreninger samt enkeltpersoner søgt. Pengene blev givet til uddannelse og opkvalificering, enkeltstående events, etablering af Skaterbane samt udstyr.

⁴ Ifølge projektlederen er man i projektet foran tidsplanen, hvilket hun skønner har sin årsag i den organisatoriske form. Der er som hun udtrykker det ikke langt fra tanke til handling (interview med projektleder).

3.2 Idræt, leg og bevægelse i Husums 14 børnehaver

Pædagogers praksis og viden omkring børns bevægelsesaktivitet og motoriske udvikling

I projektet er en intention om at øge børnehavebørns fysiske aktivitetsniveau og motoriske udvikling ved, at arbejde med omsorgspersonalets (pædagogers) "motivation" og kompetencer. Det er antagelsen, at øges pædagogers motivation og kompetencer for at arbejde med børns bevægelsesaktiviteter og motoriske udvikling, vil dette ændre deres praksis på dette område, hvormed der skabes bedre rammer og muligheder for børnenes fysiske aktiviteter og udvikling. Projektet har konstrueret en uddannelse for udvalgte pædagoger i de 14 Husum børnehaver. Uddannelsen består af ét 8 ugers forløb, som suppleres med 4 efterfølgende workshops (ca. hver anden mdr.). I de 8 uger bliver pædagogerne undervist 5 gange af 5 timer i temaerne "fysiologi", "sanser", "motivation og test", "handlestrategier og idrætspædagogik", samt "pædagog i rolle". Denne undervisning er teoretisk og pædagogerne, fra de forskellige institutioner er samlet i et lokale. Denne teoretiske del suppleres med en praktisk del, idet der sideløbende hver uge, dvs. 8 gange, afholdes legestue på hver af institutionerne. Disse legestuer består af, at projektmedarbejdere tager ud og leger sammen med pædagogerne og børnene i 45 min på hver enkelt institution. Ved denne første status rapport har hold 1 og 2 af tre hold, haft deres 8 ugers forløb med undervisning og legestuer, mens det sidste hold får undervisning i 2012.

Nedenstående beskrives resultaterne af en spørgeskemaundersøgelse omhandlende disse pædagogers praksis og viden omkring børns bevægelsesaktivitet og motoriske udvikling, ved slutningen af det 8 ugers undervisningsforløb. Dette giver en beskrivelse af den hverdags bevægelsespraksis, børnene i disse børnehaver deltager i samt et indblik, i de kompetencer pædagogerne har med hensyn til børns motoriske udvikling. Senere status-rapporter vil undersøge, om der i løbet af projektet er sket udvikling i forhold til disse områder. Yderligere vil der også i de følgende rapporter analyseres data om børnehaveledernes overvejelser og strategier, for at opfylde Københavns Kommunes indsatsområder inden for bevægelse og der vil analyseres spørgeskemadata besvaret af forældrene omhandlende børnenes fysiske aktiviteter i fritiden, forældrenes bedømmelser af børnenes motoriske udvikling mm.

Beskrivelse af respondenterne

22 pædagoger fra 8 forskellige børnehaver har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen ved opstarten af deres 8 ugers kursus. Heraf har 13 deltaget på undervisningshold nr. 1 og 9 har deltaget på undervisningshold nr. 2.

Tabel 1. Respondenternes fordeling på undervisningshold og børnehaver

	Hold 1	Hold 2	I alt
Bystævneparken	2	0	2
Husum Børnehus	2	0	2
Toften	3	0	3
Voldparken	3	0	3
Menighedsbørnehaven	3	3	6
Humlebo	0	1	1
Pakhuset	0	2	2
Radisen	0	3	3
I alt	13	9	22

De 22 deltagere kan deles i tre lige store grupper angående pædagogisk erfaring idet 7 har været pædagog i 1 til 4 år og kan beskrives som relativt nye, 7 har været pædagog i mellem 4 og 8 år og kan beskrives som moderat erfarne, mens 8 har været pædagoger mellem 12 og 27 år og kan beskrives som værende meget erfarne.

Angående pædagogernes egen træning og motionsaktivitet kan deltagerne deles i tre lige store grupper bestående af 7 relativt inaktive, som træner og motionerer under 2,5 timer om ugen, 7 moderat aktive som træner og motionerer mellem 3 og 5 timer om ugen og 8 meget aktive som træner mellem 5,5 og 11 timer om ugen.

Tabel 2. Respondenternes pædagogiske erfaring og fysiske aktivitet i fritiden udtrykt i gennemsnit og minimum - maksimum interval

	Hold 1	Hold 2	I alt
År i børnehave	8,92 (1-27)	7,94 (2-18)	8,52 (1-27)
Ugentlig timers træning og motion i fritiden	4,34 (1-11)	4,56 (2-7)	4,43 (1-11)

Pædagogernes viden om børns motoriske udvikling

For at få indblik i pædagogernes viden om børns motorik, har vi spurgt dem, om de er bekendt med, hvilke sanser der primært spiller ind på børns motorik og bedt dem angive hvilke, samt spurgt dem om de føler sig hjemme i hvilke basis øvelser, der er gode at træne med motorisk dårlige børn og angive hvilke.

Alle 22 deltagende pædagoger svarede ja til at være bekendt med, hvilke sanser der primært spiller ind på børns motorik, men ud fra deres angivelse af hvilke, er det kun 4

som er næsten fuldt ud bekendt dermed (kender 2 ud af 3), mens 13 er nogenlunde bekendt dermed (kender 1 af 3) og 5 viser sig ikke at have noget kendskab dertil.

15 ud af de 22 pædagoger føler sig hjemme i, hvilke basis øvelser der er gode at træne med motorisk dårlige børn. Ud fra deres angivelse af hvilke øvelser der er tale om, kan dog kun 3 siges at have et sådant kendskab, mens 11 har et nogenlunde kendskab. Ud af de 8, som viser sig ikke at have noget kendskab, har hele 7 selv angivet, at de ikke har kendskab.

15 af de 22 pædagoger svarer ja til, at de føler sig godt rustet til, at vurdere, om det enkelte barn motorisk er på et alderssvarende niveau (heraf 13 af de, som også følte sig hjemme i hvilke basis øvelser, der er gode at træne med motorisk dårlige børn).

Tabel 3. Pædagogernes kendskab til, hvilke sanser der spiller ind på børns motorik

		Pædagogernes svar på, om de er bekendt med, hvilke sanser der primært spiller ind på børns motorik?		Total
		Nej	Ja	
Vores vurdering af deres kendskab (ja ved 2 ud af 3)	Nej	5	5	5
	Ja	4	4	4
	Nogenlunde	13	13	13
Total		22	22	22

Data er udtrykt i absolutte tal

Tabel 4. Pædagogernes kendskab til basis øvelser for motorisk svage børn

		Pædagogernes svar på om de føler sig hjemme i, hvilke basis øvelser, der er gode at træne med motorisk dårlige børn?		Total
		Nej	Ja	
Vores vurdering af deres kendskab ud fra deres øvelses-svar	Nej	7	1	8
	Ja	0	3	3
	Nogenlunde	0	11	11
Total		7	15	22

Data er udtrykt i absolutte tal

Pædagogernes kendskab til deres børnehaves politik omkring bevægelse

Vi har spurgt pædagogerne på kurset, om de er bekendt med børnehavens politik omkring bevægelse samt dernæst, hvad de ved derom.

20 ud af de 22 svarer, at de er bekendt med børnehavens politik omkring bevægelse. Vurderer vi derimod kendskabet ud fra, hvorvidt deres beskrivelse af bevægelsespolitikken svarer til den faktiske officielle bevægelsespolitik, er der kun 9, som har fuldt kendskab, 4 med nogenlunde kendskab og 9 som viser sig ikke at have nogen kendskab (heraf de 2 som selv angav ikke at have kendskab). Kendskabet til børnehavernes bevægelsespolitikker er ikke væsentligt forskellige, børnehaver imellem og er ej heller afhængig af pædagogisk erfaring eller omfanget af pædagogernes egen motions og træningsaktivitet.

Tabel 5. Vurdering af pædagogernes kendskab til børnehavernes politik omkring bevægelse

		Er du bekendt med børnehavens politik omkring bevægelse?		Total
		Nej	Ja	
Vores vurdering af om de er bekendt med bevægelsespolitikken	Nej	2	7	9
	Ja	0	9	9
	Nogenlunde	0	4	4
Total		2	20	22

Data er udtrykt i absolutte tal

3.3 Leg og bevægelse i hverdagen

Pædagogernes vurderinger af omfanget af børnenes fysiske aktiviteter i institutionen

For at få viden om børnehavernes praksis omkring fysisk aktivitet har vi spurgt pædagogerne på kurserne, hvor meget tid de vurderer, at de bruger på organiserede bevægelseslege og aktiviteter i løbet af en uge, hvor mange timer de vurderer børnene leger på legeplads, samt hvor ofte de er på tur.

Tabel 6 viser det gennemsnitlige omfang af disse aktiviteter. Det ses, at hvor de organiserede bevægelsesaktiviteter i gennemsnit udgør 4 timer ugentligt udgør de uorganiserede legepladsaktiviteter hele 13 timer i gennemsnit (2,6 timer dagligt). Der ses især store forskelle i hvor megen organiseret bevægelsesaktivitet de enkelte børnehaver arrangerer og hvor mange ture de tager på. Yderligere ses det, at under halvdelen af børnehaverne benytter volden og mosen, samt at børnene i gennemsnit vurderes at være på legepladsen hele 5 timer dagligt i sommerhalvåret mod kun 2 timer dagligt i vinterhalvåret.

11 af de 22 pædagoger svarer, at de selv er fysisk aktive hver gang de organiserer fysiske aktiviteter for børnene, mens de øvrige 11 angiver, at de for det meste selv er fysisk aktive når de organiserer fysiske aktiviteter.

Datamaterialet er for spinkelt, og der viser sig for stor varians i de af pædagogernes vurderede aktivitetsmængder indenfor de samme institutioner til, at det ud fra dette datamateriale er muligt at analysere nærmere, hvad der har betydning for omfanget af de forskellige bevægelsesaktiviteter i institutionerne. En sådan analyse vil derfor først, kunne foretages når yderligere datamateriale, er samlet ind.

Tabel 6. Det gennemsnitlige omfang af organiserede og uorganiserede bevægelsesaktiviteter i Børnehaverne

	N	Gennemsnit	Std. afvigelse	Min.	Maks.
Ugentlig timers organiserede bevægelseslege/aktiviteter	21	3,93	2,88	0,0	10,0
Timer på legepladsen dagligt	22	2,61	1,05	1,5	5,0
Timer på volden pr. uge?	9	0,22	0,66	0,0	2,0
Timer ved mosen pr. uge?	9	0,33	0,66	0,0	2,0
Timer på legepladsen dagligt i vinterhalvåret	22	1,84	0,47	1,0	2,5
Timer på legepladsen dagligt i sommerhalvåret	22	5,14	0,94	2,0	6,0
Antal ture per måned	21	4,83	4,03	1,5	17,0

Data er udtrykt som gennemsnit, dets standard afvigelse samt de observerede minimum og maksimum værdier.

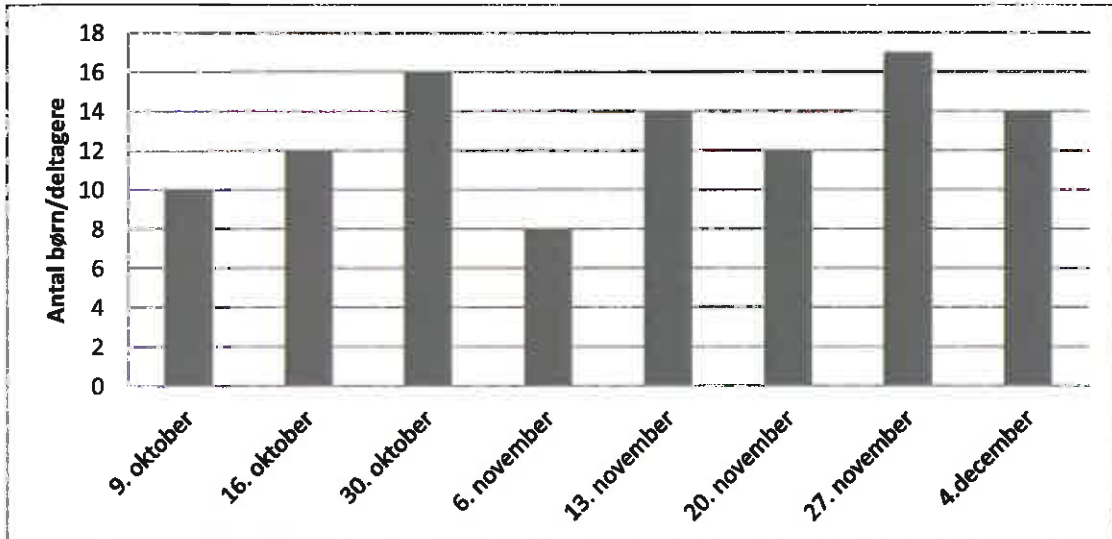
3.4 Evaluering af legestuer

Som endnu en indsats rettet mod at øge den daglige fysiske aktivitet og den motoriske udvikling blandt de 0-6 årige børn har projektet i samarbejde med Områdefornyelsen opstartet familie legestuer. Der har været afholdt 2 hold legestuer 8 søndage i efteråret 2011. Et hold har haft fokus på musik og motorik og et hold har haft fokus på bold- og bevægelsesleg. Det er blevet registreret, hvem der har deltaget i disse legestuer.

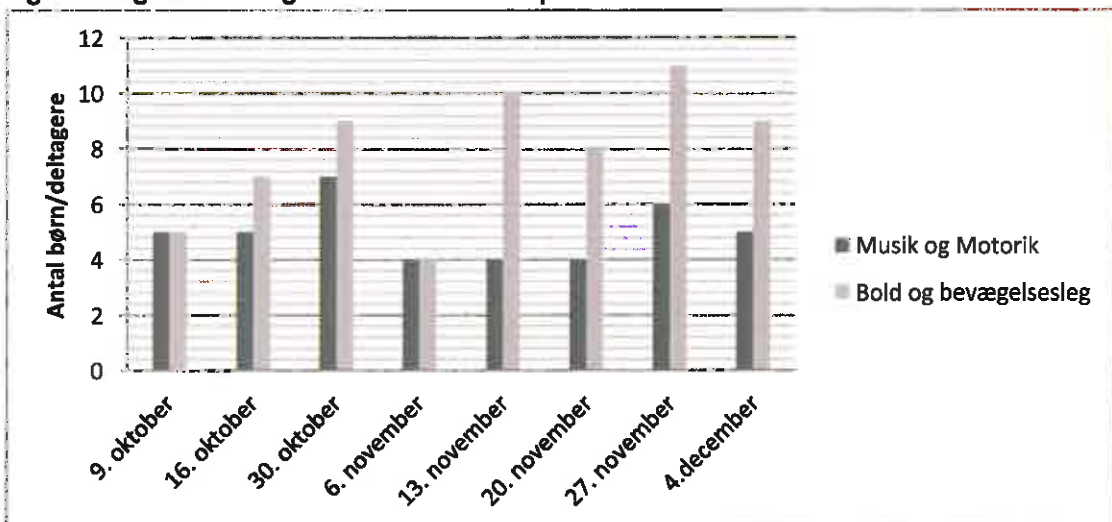
Legestue deltagelse

Nedenstående figurer viser antallet af børn, som har deltaget i de 8 legestuer. Det ses at det samlede deltager antal, har svinget mellem 8 og 17 deltagere. Som det ses på figur 2, har der gennemgående været flest deltagere på bold- og bevægelsesleg holdet.

Figur 1. Legestue deltagelse over tid samlet set

Figur 2. Legestue deltagelse over tid fordelt på hold

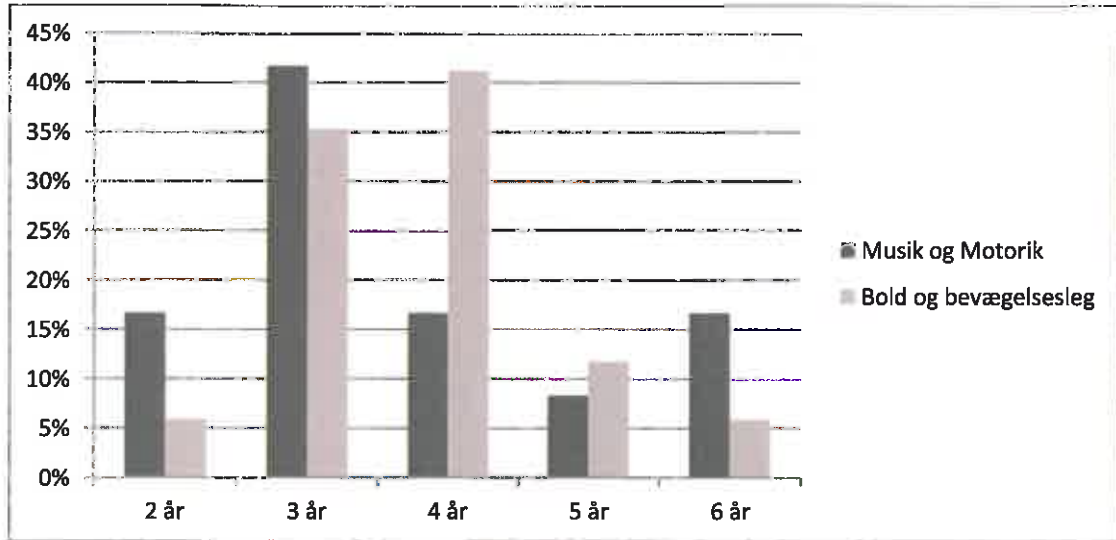

Hvem deltager?

Nedenstående figurer tegner en profil over de børn der har deltaget i legestuerne.

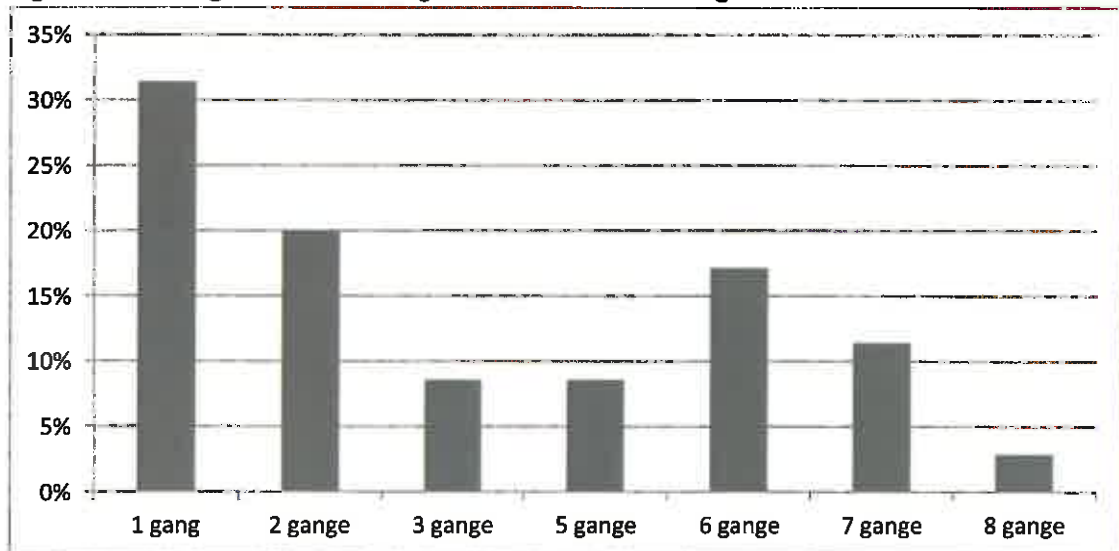
Som det fremgår på figur 3 er deltagerne på begge hold mellem 2 og 6 år gamle, og at langt de fleste deltagere er 3 eller 4 år gamle.

Figur 3. Aldersfordelingen blandt deltagerne på de to hold

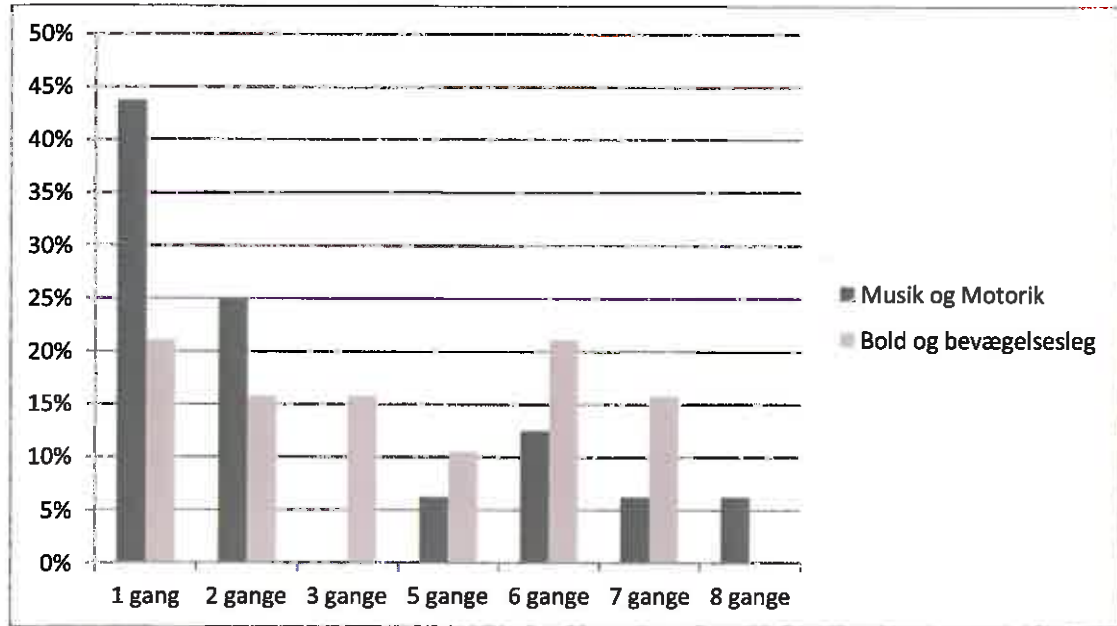

Ser vi på hvor mange fremmøder de i alt 35 deltagere har haft, viser figur 4, at knap 1/3 kun har deltaget en gang, og at ca. 1/3 har deltaget 2-5 gange, mens den sidste 1/3 har deltaget 6-8 gange. Figur 5 viser hvordan der er langt flest på musik og motorik holdet som kun har deltaget en gang (hele 43% sammenlignet med 21% af deltagerne på bold og bevægelsesleg).

Figur 4. Fordelingen af antal deltagelser blandt de 35 deltagere

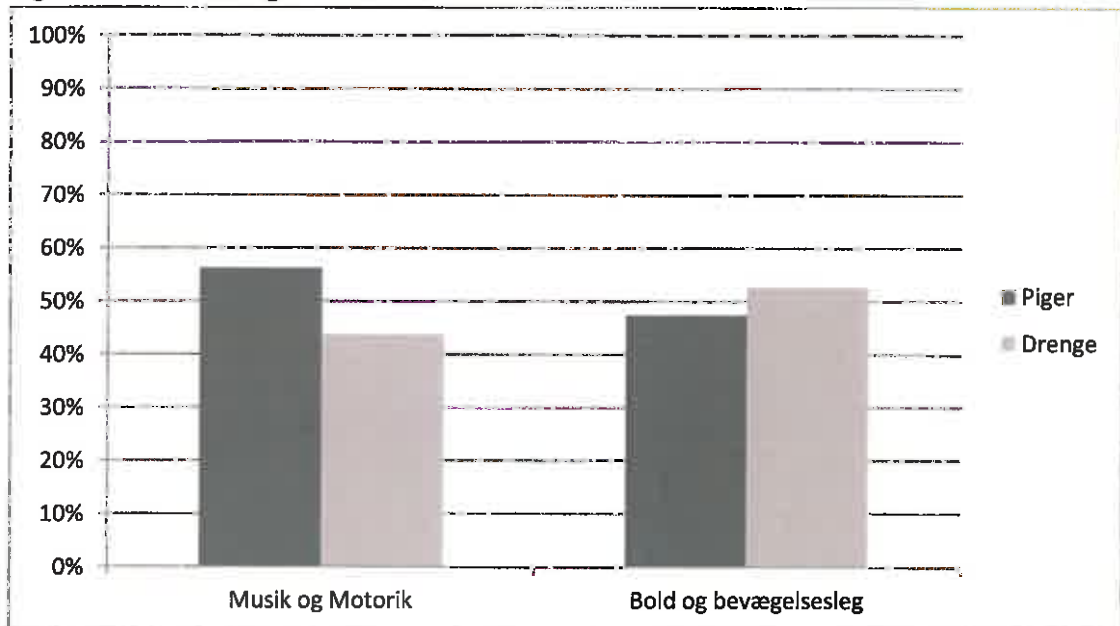

Figur 5. Fordelingen af antal deltagere på de to hold

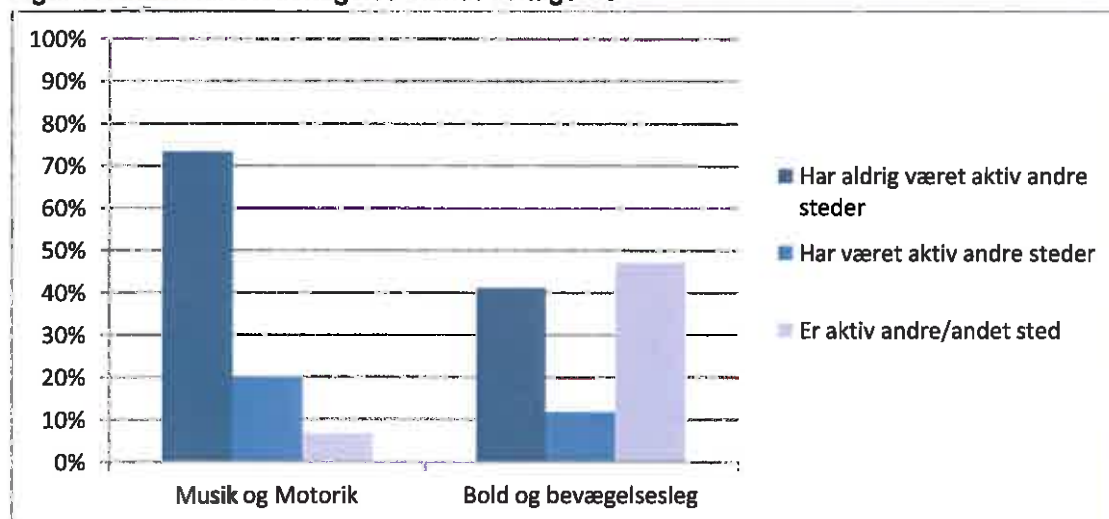
Ser vi på, hvordan kønsfordelingen er blandt deltagerne, tegner der sig et billede af, at der er en meget lige kønsfordeling på de to hold, med et lille overtal af piger på musik og motorik holdet og et lille overtal af drenge på bold- og bevægelses holdet.

Figur 6. Kønsfordelingen blandt de tilmeldte

Ser vi på deltagernes idrætserfaring, viser der sig den interessante forskel, at næsten $\frac{3}{4}$ af deltagerne på "musik og motorik" holdet, ikke er, eller har været idrætsaktiv andre steder, mens dette kun er tilfældet for 40% deltagerne på "bold- og bevægelsesleg" som altså oftere dyrker anden idræt udover deres deltagelse på disse familielegestuer.

Figur 7. Anden idrætsdeltagelse blandt deltagerne

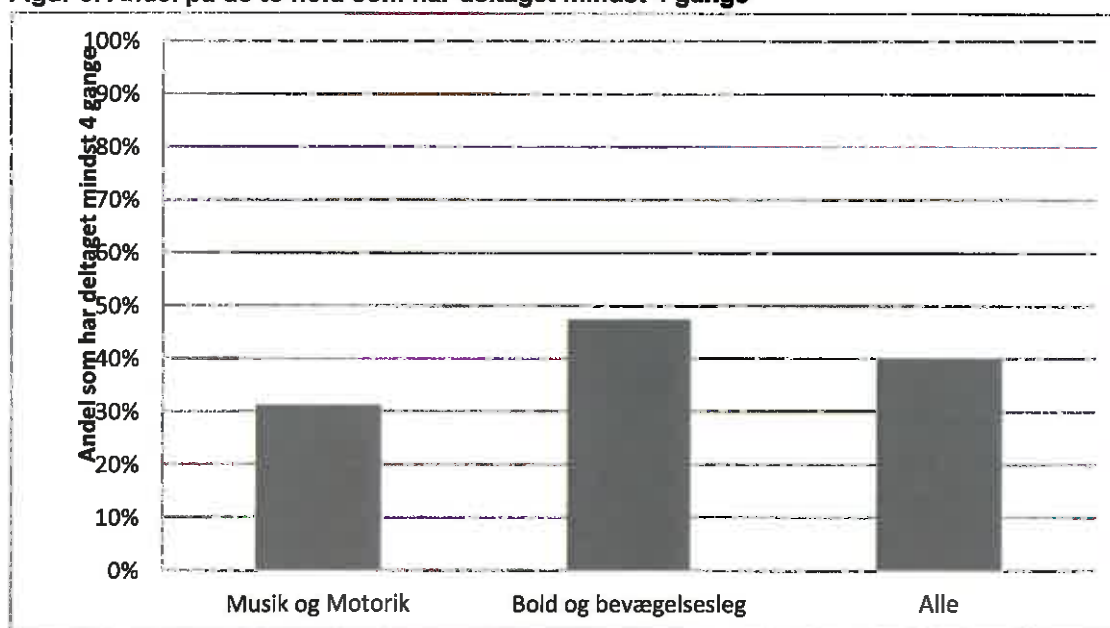

Profil af de stabile deltagere

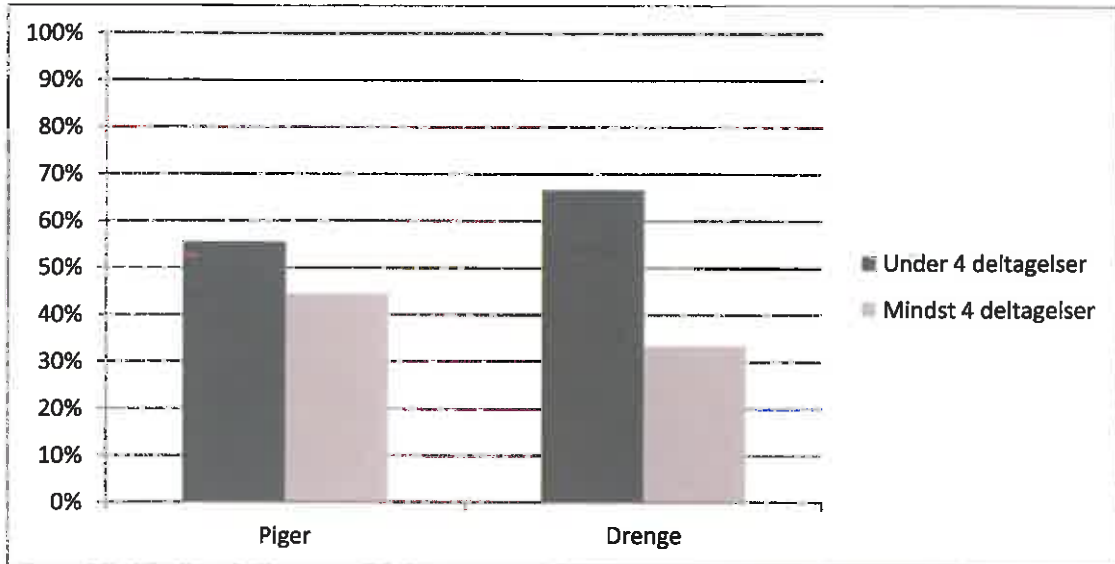
Vi har forsøgt at tegne en profil over de deltagere, som har deltaget mindst halvdelen af gangene – de stabile deltagere.

40% af deltagerne har deltaget mindst 4 gange. Lidt flere på bold og bevægelse end på musik og motorik har deltaget mindst 4 gange. Som det er gengivet på nedenstående figurer, ser faktorer som barnets køn og det faktum, at de er involveret i anden idrætsdeltagelse ikke ud til at have betydning for, om børnene har deltaget mere end fire gange. Det er dog værd at bemærke, at der er en tydelig aldersforskel, på om børnene har deltaget stabilt eller ej, som peger på at de 2 og de 6 årige altså de yngste og de ældste børns deltagelse ikke har været så stabil i legestuerne.

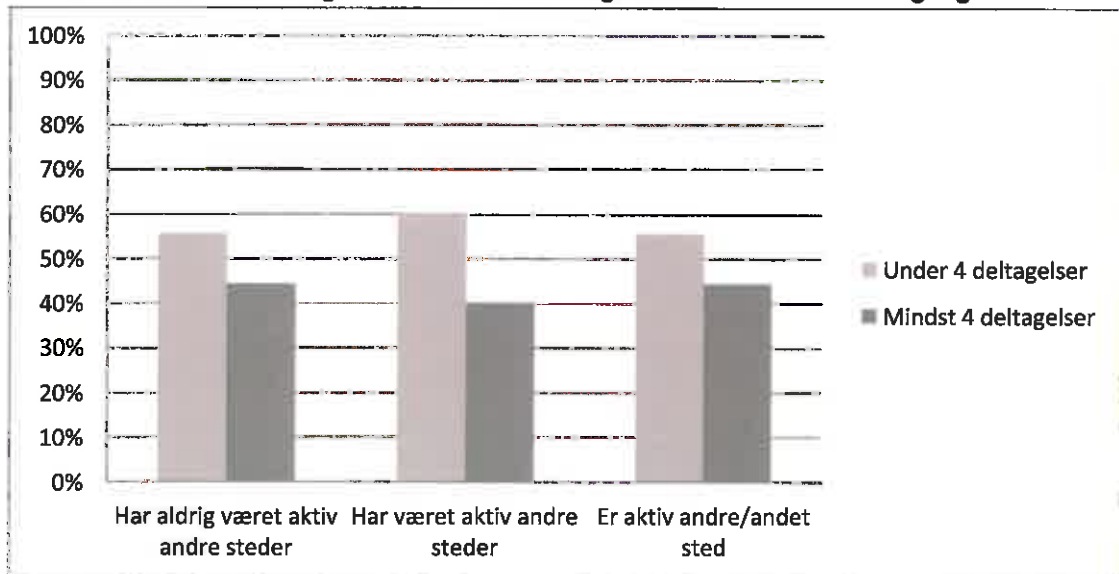
Figur 8. Andel på de to hold som har deltaget mindst 4 gange

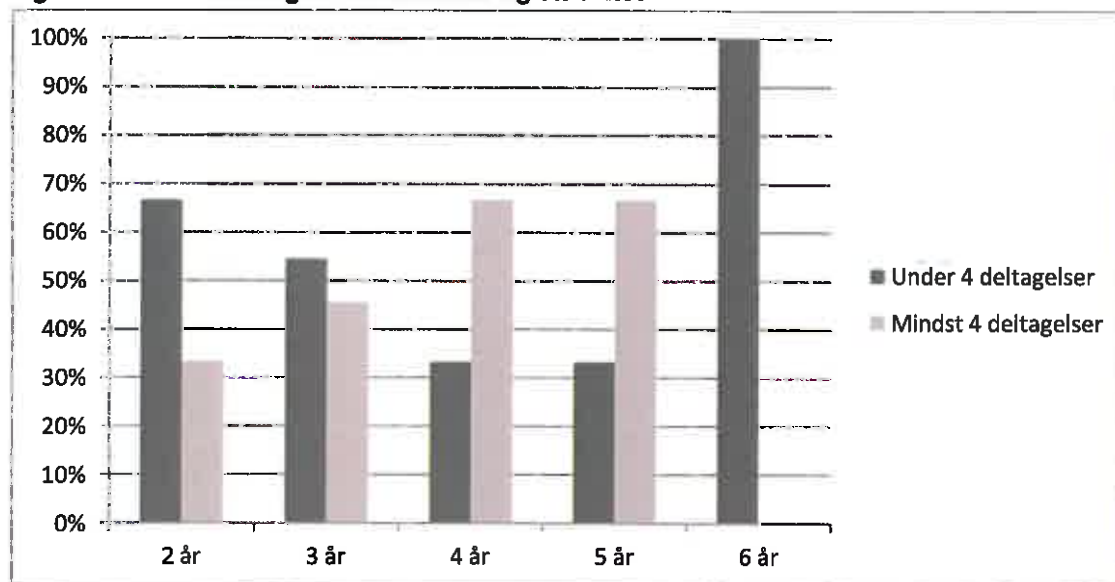

Figur 9. Andel af piger og drenge som er stabile

Figur 10. Sammenhængen mellem at være idrætsaktiv andet sted og stabilitet, udtrykt som andelen af idræts aktive og inaktive der har deltaget flere eller færre end 4 gange

Figur 11. Sammenhængen mellem alder og stabilitet

3.5 Spørgeskema undersøgelse af skolebørnenes deltagelse i fritidsaktiviteter, med særlig fokus på organiseret idrætsdeltagelse

For at få indsigt i den generelle idrætsdeltagelse blandt skolebørn i Husum, samt den sociale ulighed i denne, har vi udført en elektronisk spørgeskemaundersøgelse. På de to skoler i Husum, Korsager skole og Husum skole har børnene i skoletiden med hjælp fra projektmedarbejdere fra Klar Parat Husum udfyldt et elektronisk spørgeskema omhandlende deres demografiske baggrund og deres deltagelse i fritidsidræt. Disse børn er målgruppe for en række initiativer rettet mod at øge deres deltagelse i både foreningsorganiseret og selvorganiseret idræt. Herunder hører motionskortet. Da initiativet og registreringen af brugen af motionskortet endnu ikke er helt gennemført, evalueres det først i næste delrapport.

Beskrivelse af undersøgelsens deltagere

Nedenstående tabel (tabel 7) beskriver populationen af børn i de to skoler og dernæst de børn, som udfyldte vores spørgeskema. I alt går der 1355 børn på de to folkeskoler i Husum. Heraf har 1110 udfyldt spørgeskemaet. Dette giver en svarprocent på 82%. Frafaldet fra undersøgelsen kan betragtes som præget af tilfældighed, da størstedelen heraf skyldes, at det af skemamæssige årsager ikke var muligt at få enkelte klasser inddraget samt almindeligt skolefravær blandt individuelle elever. Det lave frafald samt præget af tilfældighed giver undersøgelsen en høj grad af repræsentativitet.

Blandt deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen ses en ligelig kønsfordeling. Lidt over halvdelen af børnene har kun dansk familiebaggrund, mens 15% har en forældre, som er

immigreret, og 31% af børnene kommer fra familier hvor begge forældre er immigreret (er født i et andet land end Danmark).

Tabel 7. Beskrivelse af undersøgelsens deltagere

	Husum skole	Korsager skole	Alle
Skoletrin			
Indskoling (0.-2. kl. 5-9 år)	248	214	462
	46%	38%	42%
Mellemtrin (3.-6. kl., 9-13 år)	229	234	463
	42%	41%	42%
Udskoling (7.-9. kl., 13-15 år)	66	119	185
	12%	21%	17%
Alle	543	567	1110
Køn			
Dreng	259	285	544
	48%	50%	49%
Pige	284	282	566
	52%	50%	51%
Alle	543	567	1110
Etnisk Baggrund (antallet af barnets forældre født udenfor DK)			
0	308	256	564
	60%	48%	54%
1	80	76	156
	16%	14%	15%
2	126	201	327
	25%	38%	31%
Alle	514	533	1047

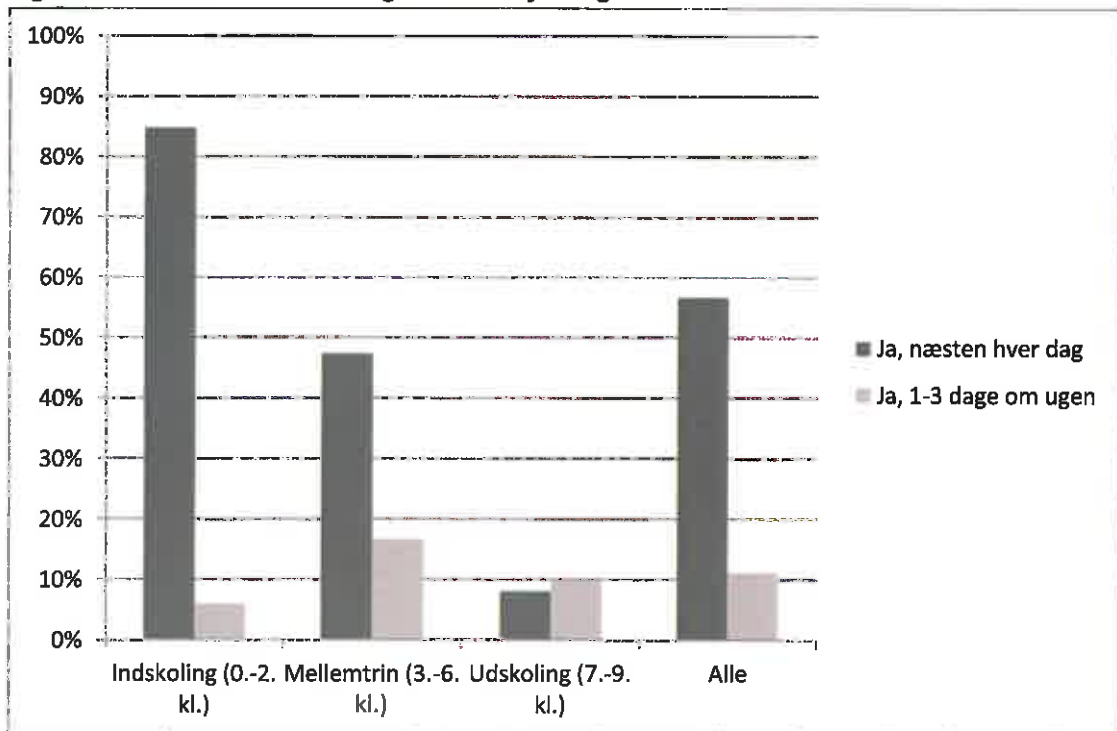
Børnenes fritidsliv

Fritidshjem og klub

For at få indsigt i børnenes benyttelse af fritidshjem og klub har vi spurgt dem, om hvorvidt de går i fritidshjem (klub), samt om de går der regelmæssigt, hvilket vil sige næsten hver dag eller kun 1-3 gange om ugen.

Som det ses på nedenstående figur, er andelen af børn, som går i fritidshjem i indskolingsalderen høj, idet hele 85% af børn i indskolingen går i fritidshjem næsten hver dag, og 6% gør det 1-3 gange ugentligt. Denne høje deltagelsesrate falder dog drastisk blandt børn på mellemtrinnet, hvor kun 47% går i fritidshjem eller klub hver dag, og falder endnu mere blandt børn i udskolingen, hvor kun 8% går i klub hver dag. Det observerede fald i andelen, der går i fritidshjem og klub med øget alder, er høj signifikant ($p < 0,001$)

Figur 12. Andelen af børn som går i fritidshjem og klub

Det ses således, at der er en høj andel af børn i indskolingsalderen i bydelen Husum, der går regelmæssigt i fritidshjem, hvorfor det er et godt sted at sætte ind med idræts- og bevægelsesaktiviteter, da man her vil ramme en høj andel af børnene i området, også de der ikke dyrker organiseret foreningsidræt.

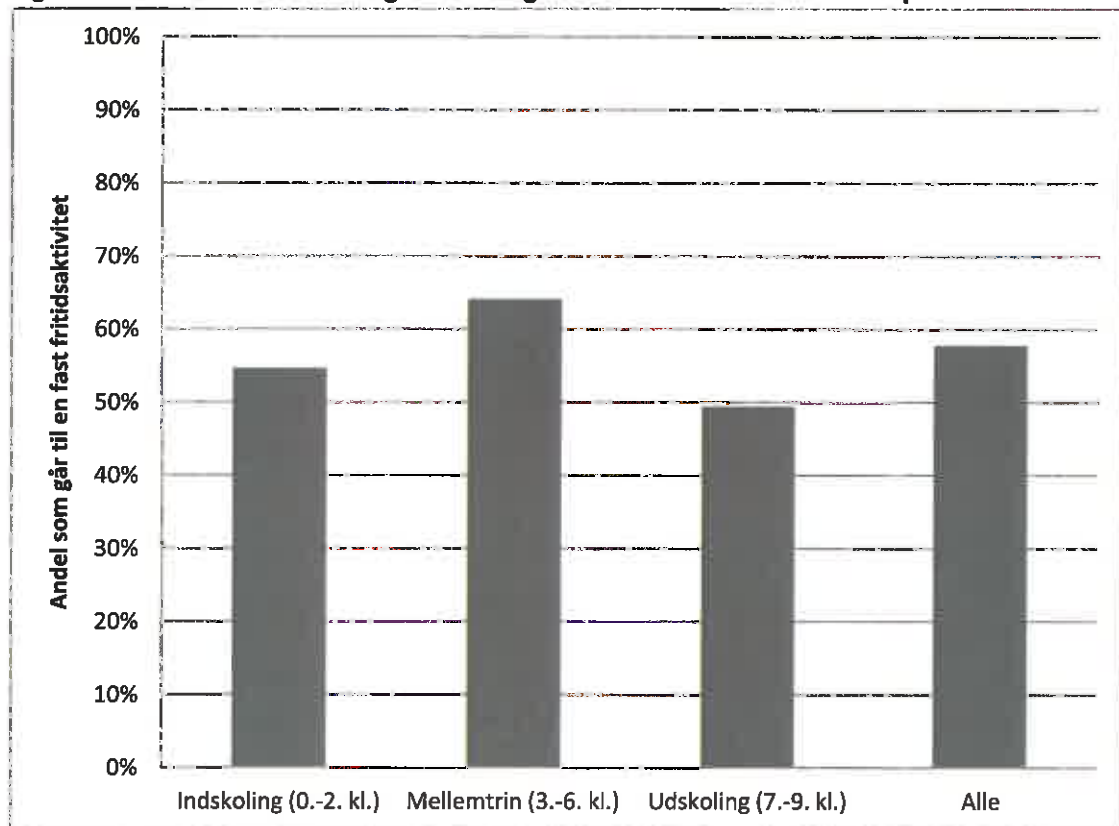
Børnenes deltagelse i foreningsorganiserede fritidsaktiviteter

For at få viden om børnenes deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter spurgte vi børnene, om de går til noget fast i deres fritid, hvilket i denne undersøgelse er defineret til mindst én gang om ugen.

Børnene har fået hjælp til at udfylde skemaet. Det betyder, at børnene i forbindelse med spørgsmålet, der omhandler om de går til en organiseret fritidsaktivitet, er de blevet forklaret nærmere, at der menes deltagelse i faste organiserede fritidsaktiviteter, ikke fritidshjem og klub, og der er givet typiske eksempler herpå.

Som det kan ses på figur 13 angiver 58% af børnene at gå til en organiseret aktivitet i deres fritid ud over fritidshjem og klub. Det ses også, at andelen af børn, der går til noget, stiger fra 55% i indskoling til 64% på mellemtrinnet, hvorefter det falder til 49% i udskoling. Denne sammenhæng mellem alder (skoletrin) og deltagelse i fritidsaktivitet er statistisk signifikant ($p=0,001$).

Figur 13. Andelen af børn som går til en organiseret fritidsaktivitet fordelt på alderstrin

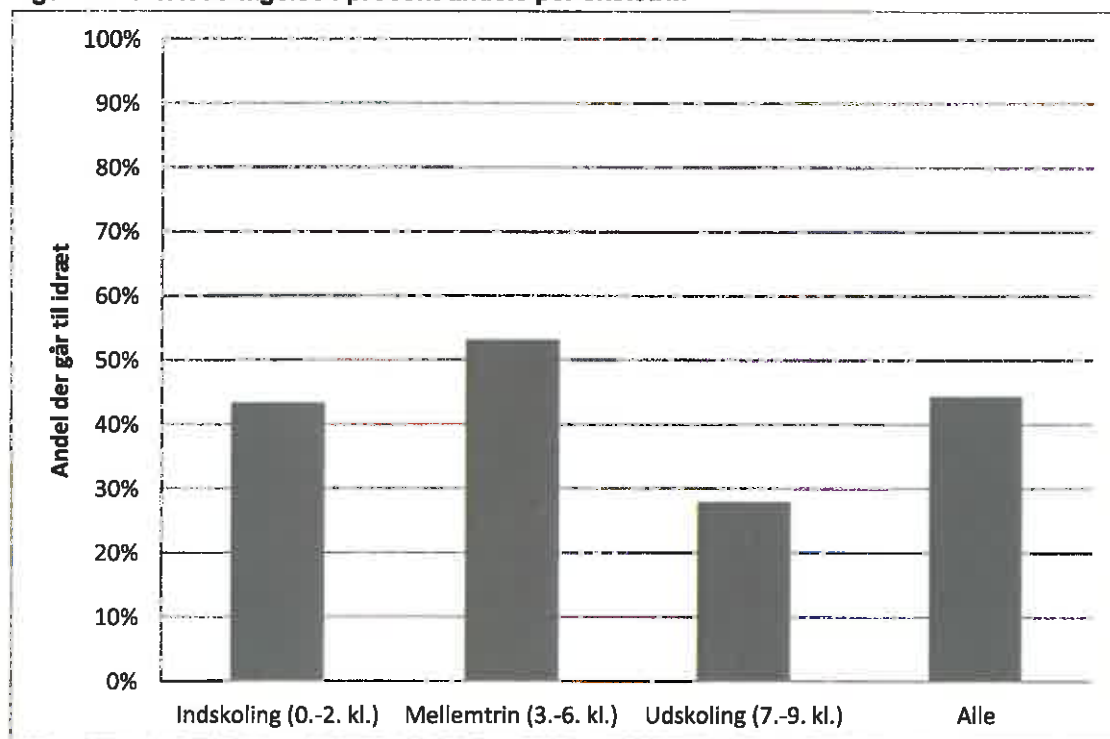
Deltagelse i organiseret fritidsidræt

De børn som har svaret ja til at gå til noget fast i deres fritid, hvilket vil sige 58% af børnene, er blevet bedt om at svare på, hvilke aktiviteter de går til. Der er opstillet en række typiske idræts- og kulturaktiviteter for børn samt givet mulighed for at svare "andet" og angive hvad. Ud fra de fritidsaktiviteter børnene har angivet at gå til, har vi talt antallet, som går til idræt i deres fritid.

Samlet set går 44% af børnene til en eller flere idrætter i deres fritid. Omregner vi dette resultat til absolutte tal, giver det et billede af, at der er ca. 596 skolebørn i Husum som deltager i organiseret fritidsidræt, mens der er 759 som ikke er aktiv i organiseret fritidsidræt.

Nedenstående graf (figur 14) viser andelen af børn i forskellige aldersgrupper, som går til idræt i fritiden. Her ses det, at idrætsdeltagelsen stiger fra indskolingsalderen (43%) til mellemtrinnet (53%) hvorefter den falder drastisk til 27% blandt børn i udskolingsalderen. Denne sammenhæng mellem alder og idrætsdeltagelse er højsignifikant ($p < 0,001$), og svarer til tendensen på landsplan, hvor børn i 13-15 års alderen også langt sjældnere deltager i idræt end de yngre børn (Pilgaard 2008, s. 27).

Figur 14. Idrætsdeltagelse i procent andele per skoletrin

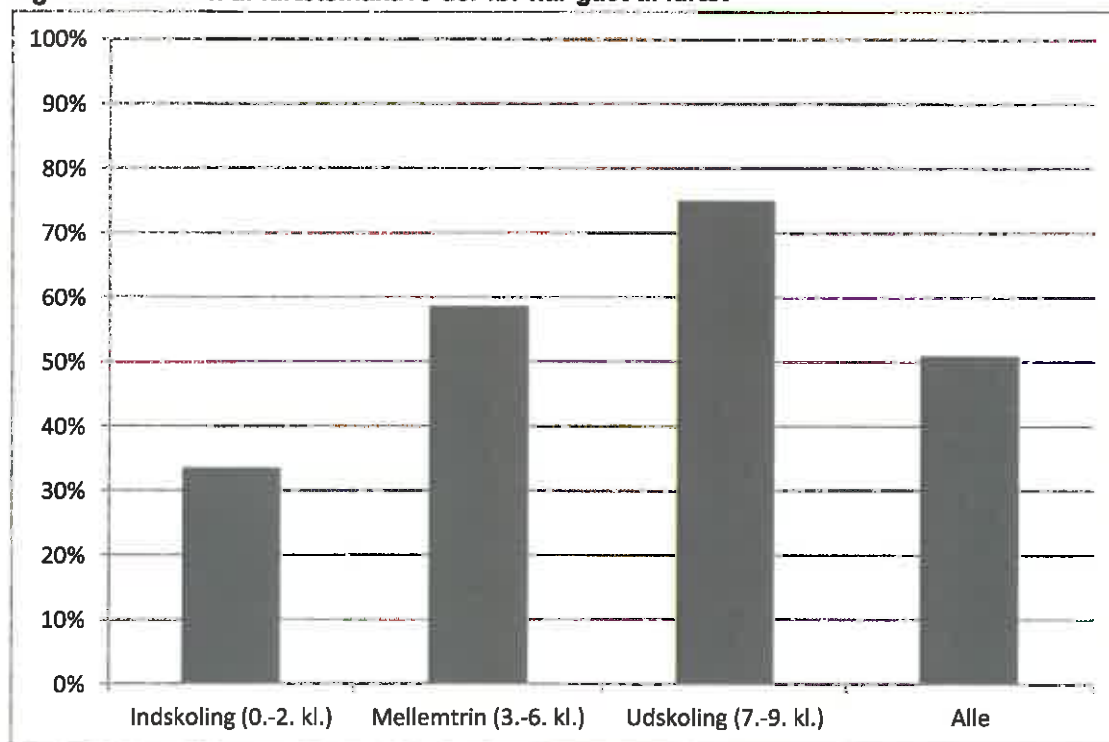

Faldet i idrætsdeltagelse blandt børnene i Husum er dog kraftigere end faldet på landsplan. Sammenligner vi idrætsdeltagelsen blandt børnene i Husum med deltagelsen på landsplan ifølge Pilgaard (2008), viser det sig, at hvor 43% af børnene i Husum i indskolingsalderen

(5-9 år) går til idræt, er landsgennemsnittet for 7-9årige børn dobbelt så højt, idet 87% af danske børn i denne aldersgruppe går til idræt. Hvor 53% af Husum børnene i 9-13 års alderen går til idræt, gælder det for 88% af børn i den aldersgruppe på landsplan, og hvor 23% af Husum børn mellem 13-15 år går til idræt, gælder det for 78% af børn på landsplan (dvs. at der ca. er 3 gange så mange foreningsaktive børn i alderen 13-15 år, der går til foreningsidræt på landsplan) (Pilgaard 2008, s 27). Med andre ord synes der at være en markant lavere idrætsdeltagelse blandt børn i Husum sammenlignet med den generelle idrætsdeltagelse blandt børn i Danmark, og denne forskel er langt størst blandt børn i udskolingsalderen, hvor idrætsdeltagelsen er tre gange lavere end landsgennemsnittet. Her skal man dog være opmærksom på, at i Pilgaards undersøgelse er idrætsdeltagelse målt som, at barnet har svaret ja til at dyrke regelmæssig sport og motion (børnenes opfattelse af at være motions- eller sportsaktiv), mens vi i vores undersøgelse registrerer idrætsdeltagelse ud fra de aktiviteter barnet angiver at gå til (deres faktisk angivne aktiviteter). Det er sandsynligt at børns opfattelse af, hvad det vil sige at dyrke regelmæssig sport og motion er bredere og dermed inkluderer flere end vores definition af deltagelse i organiseret idræt.

Nedenstående figur viser hvor stor en andel af de idrætsinaktive i Husum, der før har gået til idræt. Det ses, at i udskolingsalderen har hele 75% gået til noget tidligere, hvor de er faldet fra. Således er det kun 25% af børnene, der i denne aldersgruppe ikke før har gået til idræt.

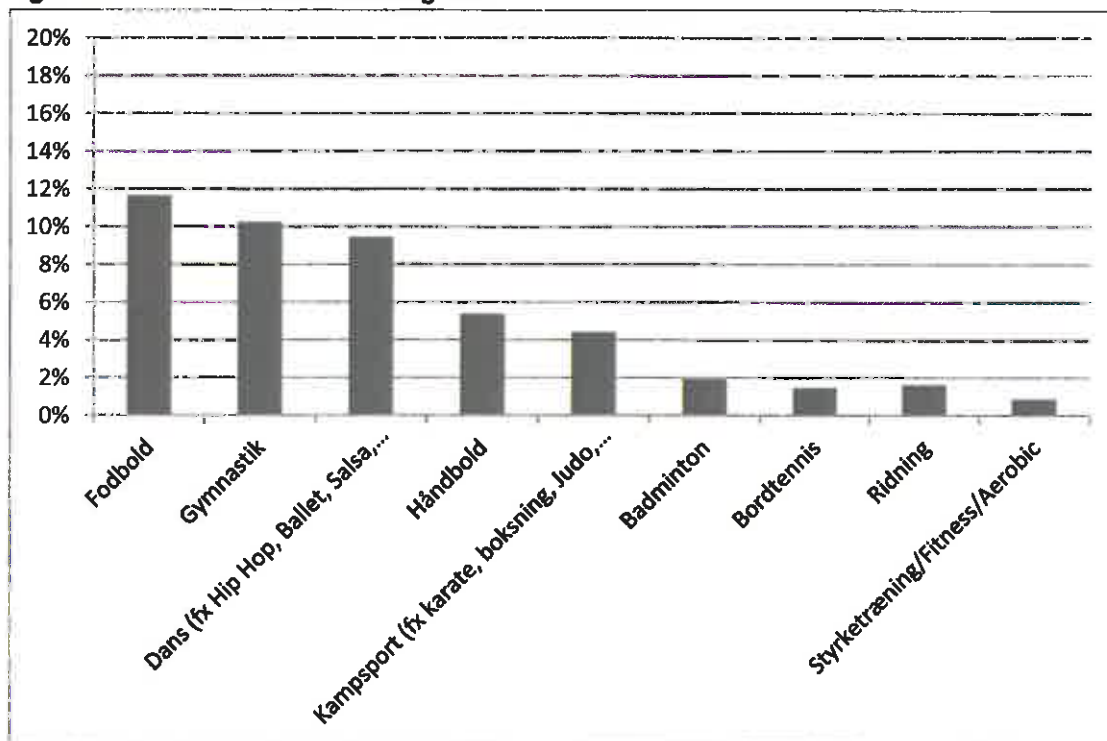
Figur 15. Andelen af idrætsinaktive der før har gået til idræt

Hvilke idrætsgrene går børnene til?

Nedenstående graf viser andelen af børn som går til forskellige idrætsgrene. Det ses, at de tre mest udbredte idrætsgrene blandt børnene er fodbold, gymnastik og forskellige former for dans. Mens håndbold og forskellige former for kampsport også er relativt udbredte.

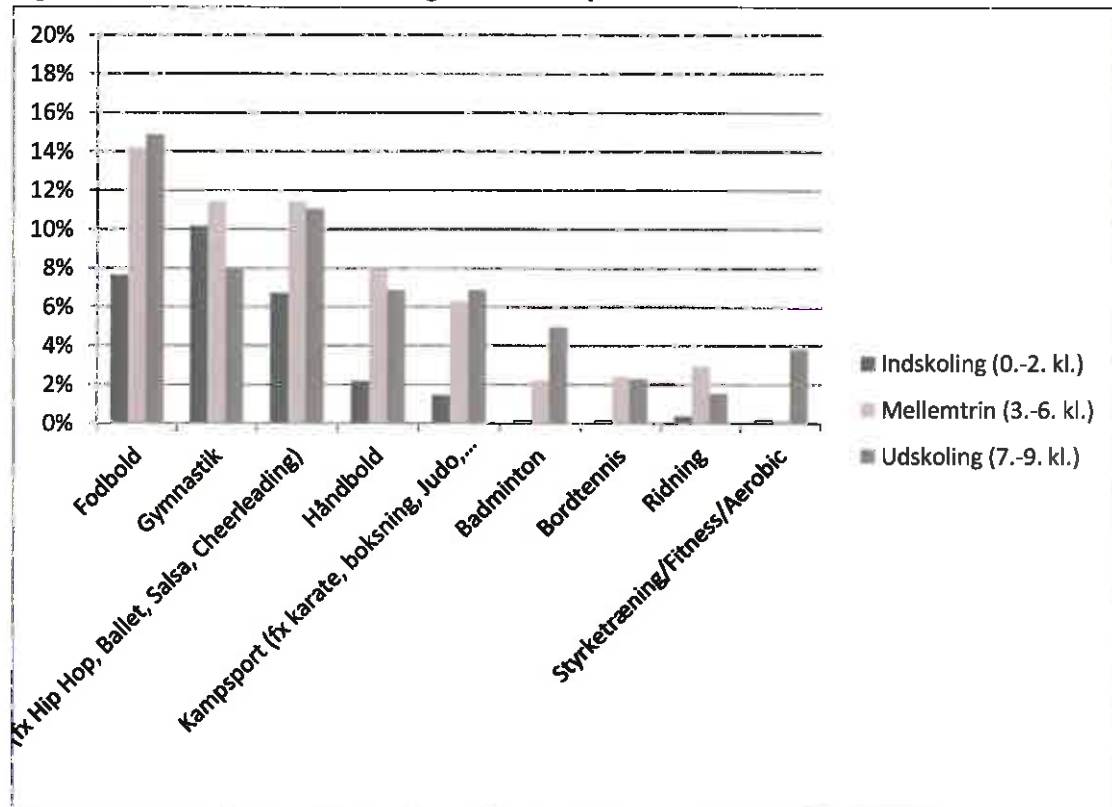
Figur 16. De mest udbredte idrætsgrene

Der ses dog tydelige skift i hvilke idrætter, der er udbredte på hvert alderstrin. Hvor gymnastik er den mest udbredte fritidsidræt i indskolingen, overhales denne idræt af fodbold blandt børn på mellemtrinet, og i udskolings alderen falder gymnastik deltagelsen til et niveau under dans.⁵

⁵ Vi har også spurgt de idrætsaktive om de er aktive i en række af foreningerne i området. Informationen herom er dog mest brugbar til at analysere den betydning KPH projektet har haft for disse foreninger angående medlems tilgang/fragang og vil derfor først anvendes i en senere analyse heraf i anden delrapport.

Figur 17. De mest udbredte idrætsgrene fordelt på skoletrin

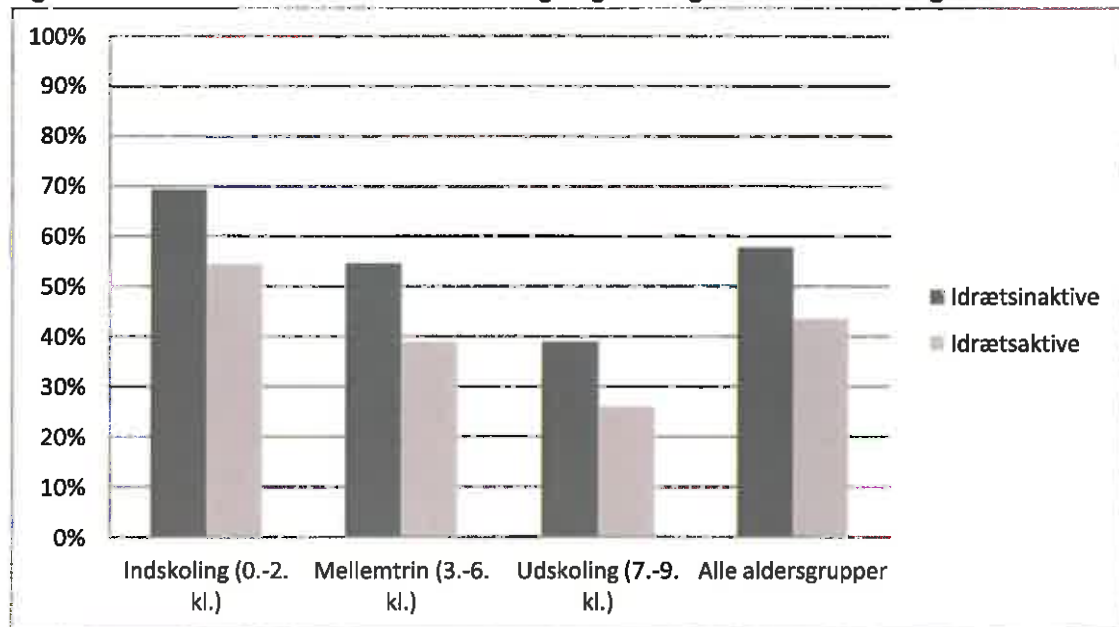

Børnenes idrætsønsker

Det er centralt for initiativer, der forsøger at involvere flere børn i fritidsidræt, at vide, hvor mange der kunne tænke sig en sådan involvering, samt hvilke idrætter de kunne tænke sig at gå til.

Nedenstående figur viser andelen af både allerede idrætsaktive og andelen af idrætsinaktive, der kunne tænke sig at gå til en idræt de ikke allerede går til. Som det ses, kan 70% af idrætsinaktive i indskolingsalderen godt tænke sig at gå til idræt, mens interessen herfor er langt mindre udbredt blandt de, som ikke går til idræt i udskolingen. Som det fremgik af figur 15, har langt de fleste af disse børn prøvet at gå til idræt, mens det samme ikke er gældende for ikke idrætsaktive børn i indskolingen. Disse tal peger på, at der er et stort potentiale for at rekruttere børn fra indskolingen til idræt, men også at idrætsdeltagelsen kan øges ved at gøre mere for at forhindre oplevelser, som gør at børn stopper og ikke ønsker at starte igen.

Figur 18. Andelen af børn som kan tænke sig at gå til noget de ikke allerede går til

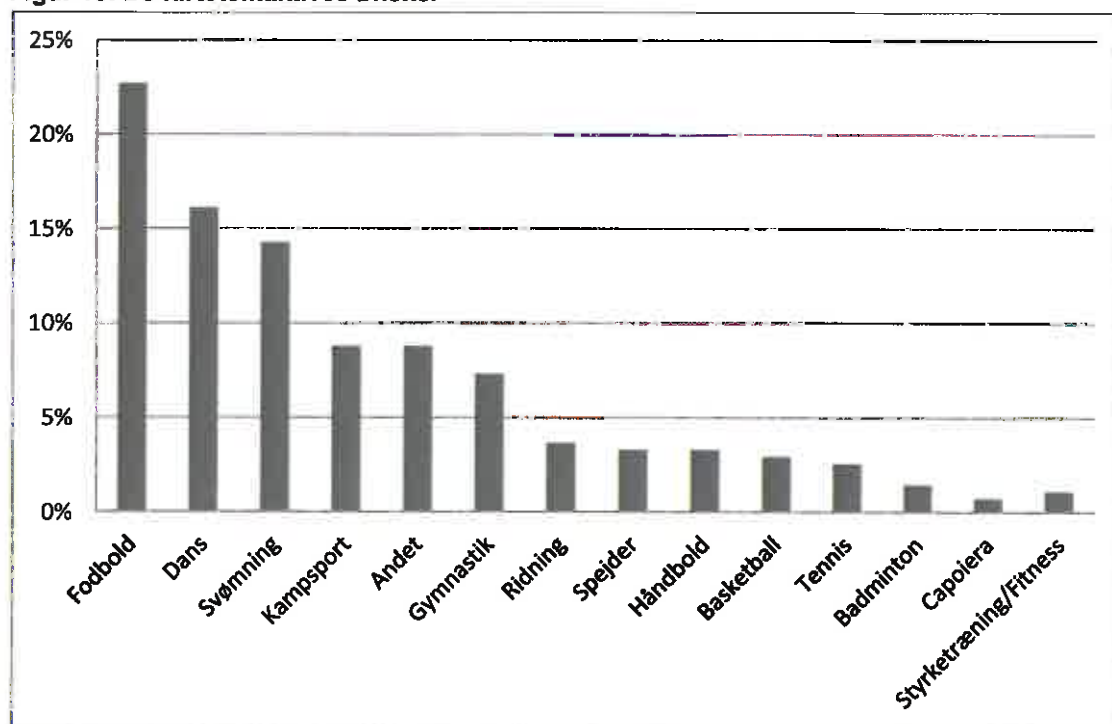

Hvad kunne børnene tænke sig at gå til?

I besvarelsen af dette spørgsmål har vi valgt at fokusere på de børn, som ikke går til idræt, da lige præcis deres ønsker må tænkes særlig interessant for projektets videre arbejde.

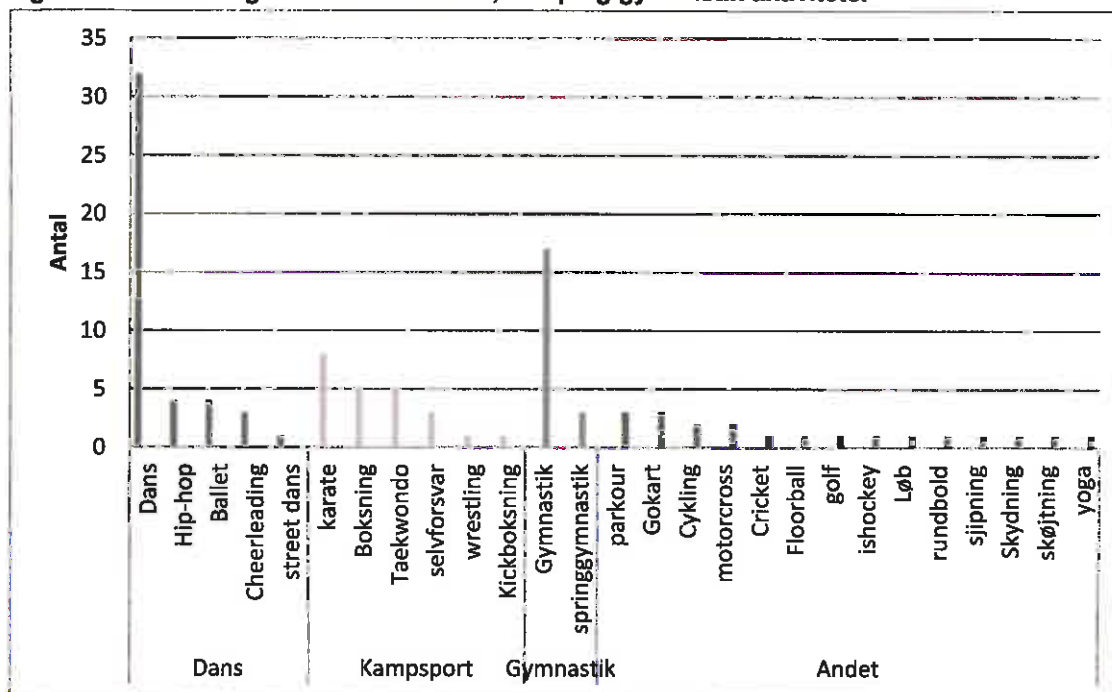
Nedenstående graf viser hvor mange af de idrætsinaktive, der kan tænke sig at gå til forskellige idrætsgrene. Som det ses, afspejler de idræts aktiviteter, som de ikke idrætsaktive er interesseret i, de aktiviteter som også er populære blandt de børn som er aktive.

Figur 19. De idrætsinaktives ønsker

I nedenstående graf har vi delt de overordnede paraply idrætskategorier kampsport, dans, gymnastik og "andet" op i de præcise idrætsgrene som ønskes, da det for det fremadrettede arbejde ikke er ligegyldigt, om der blandt de som ikke deltager i idræt er mest udbredt interesse for at gå til boksning eller taekwondo, springgymnastik eller trampolin, cheerleading eller hip-hop.

Figur 20. Nuancering af ønsker til danse, kamp og gymnastik aktiviteter

Samlet set viser de ovenstående figurer, at de idrætsgrene, som flest af de idrætsinaktive børn kunne tænke sig at gå til, er fodbold, dans, svømning, kampsport og gymnastik. Disse aktiviteter er også udbredte blandt de, som er aktive. Det er aktiviteter, som allerede udbydes i Husum. Med andre ord er disse idrætter tilgængelige i lokalområdet, og der er store dele af de lokale børn, som allerede deltager deri. Dermed må der være andre faktorer end manglende udbud, som skaber forskellen i deltagelse. Dette vil analyseres i det følgende afsnit om social ulighed i idrætsdeltagelse, hvor vi analyserer den betydning social baggrund har for børns idrætsdeltagelse.

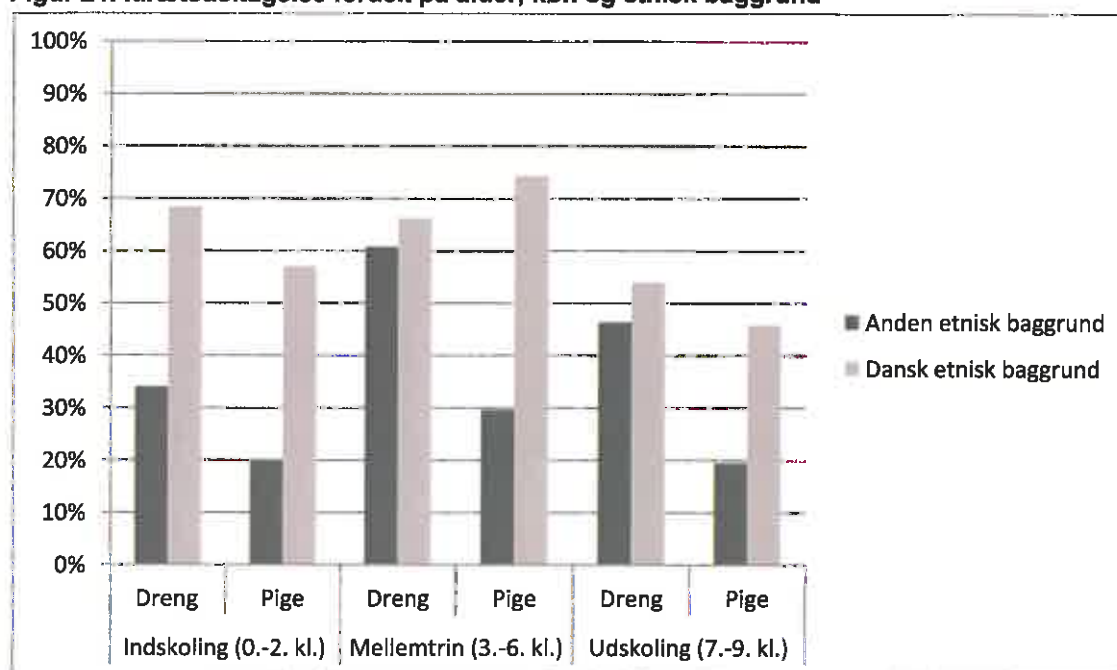
3.6 Social ulighed i idrætsdeltagelse

Vi har indsamlet information om tre baggrundsforhold, som ofte har betydning for idrætsdeltagelsen, alder, køn og etnisk baggrund. Nedenstående graf viser, hvordan andelen, som går til idræt, er afhængig af samspillet mellem disse sociale identiteter.

Ser vi først på betydningen af etnisk baggrund viser det sig, at blandt drenge i indskolingen, er der signifikant ($p < 0,001$) færre med anden etnisk baggrund end dansk, som går til idræt, mens der blandt drenge på mellemtrinnet og i udskolingen ingen forskel er i andelen, der dyrker idræt. Blandt piger med anden etnisk baggrund end dansk er andelen, der går til idræt, signifikant lavere ($p < 0,001$) i alle aldersgrupper.

Ser vi på betydningen af køn ses der i alle aldersgrupper signifikante forskelle i idrætsdeltagelsen mellem piger og drenge med anden etnisk baggrund end dansk, mens der ikke er signifikante kønsforskelle blandt børn med dansk fødte forældre.

Figur 21. Idrætsdeltagelse fordelt på alder, køn og etnisk baggrund

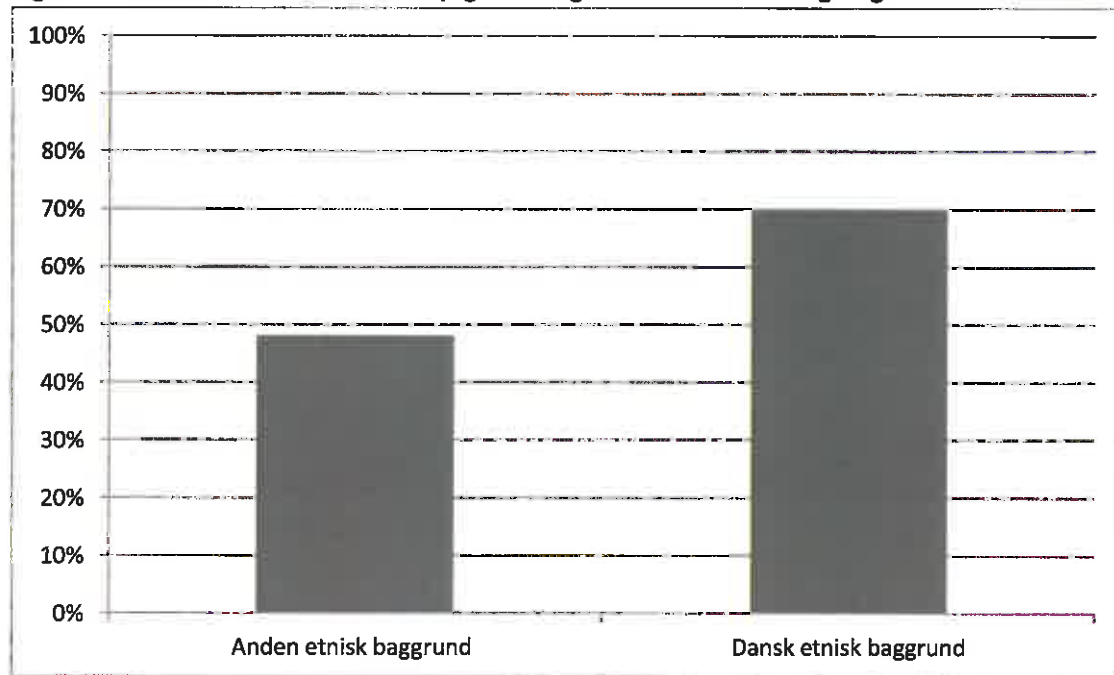

Med andre ord gør det sig gældende i alle aldersgrupper, at idrætsdeltagelsen blandt piger med anden etnisk baggrund er markant lavere end blandt de øvrige børn. Forskning har vist, at lavere idrætsdeltagelse blandt børn med anden etnisk baggrund end dansk delvist kan forklares med færre familie ressourcer af betydning for idrætsdeltagelse (herunder særligt penge og idrætserfaring). At der i denne undersøgelse viser sig en enorm kønsforskelle i idrætsdeltagelsen blandt børn med anden etnisk baggrund, som medfører, at det særligt er piger af anden etnisk baggrund, der er underrepræsenteret i idrætten, peger dog på, at andre mere kønsspecifikke normative forhold også er af betydning. Spørgeskemaundersøgelsen kan ikke svare udtømmende på, hvad disse årsager er. Det kan skyldes kønsspecifikke normer om, hvad der er passende pige aktiviteter – dvs. normative og traditionsbundne antagelser om hvad piger finder interessant, er gode til og bør deltage i.

Sådanne normer kan findes både blandt børnenes forældre, blandt børnene selv, blandt venner, i idrætsforeninger m.m..

I spørgeskema undersøgelsen findes data om pigernes egne ønsker og interesser. Nedenstående figurer beskriver andelen af idrætsinaktive piger, som kunne tænke sig at gå til idræt, samt hvad de kunne tænke sig at gå til fordelt på etnisk baggrund. Som det ses, er der signifikant færre idrætsinaktive piger med anden etnisk baggrund, der kunne tænke sig at gå til idræt. Dette peger på, at færre af disse piger selv ønsker at gå til noget, og at der dermed findes interessebarrierer på det personlige plan. Dog er det værd at bemærke, at tæt på halvdelen af disse piger godt kunne tænke sig at gå til en idræt, hvilket peger på, at også eksterne faktorer udover pigernes egne ønsker og interesser er af betydning for mange af dem.

Figur 22. Andelen af idrætsinaktive piger som godt kunne tænke sig at gå til idræt

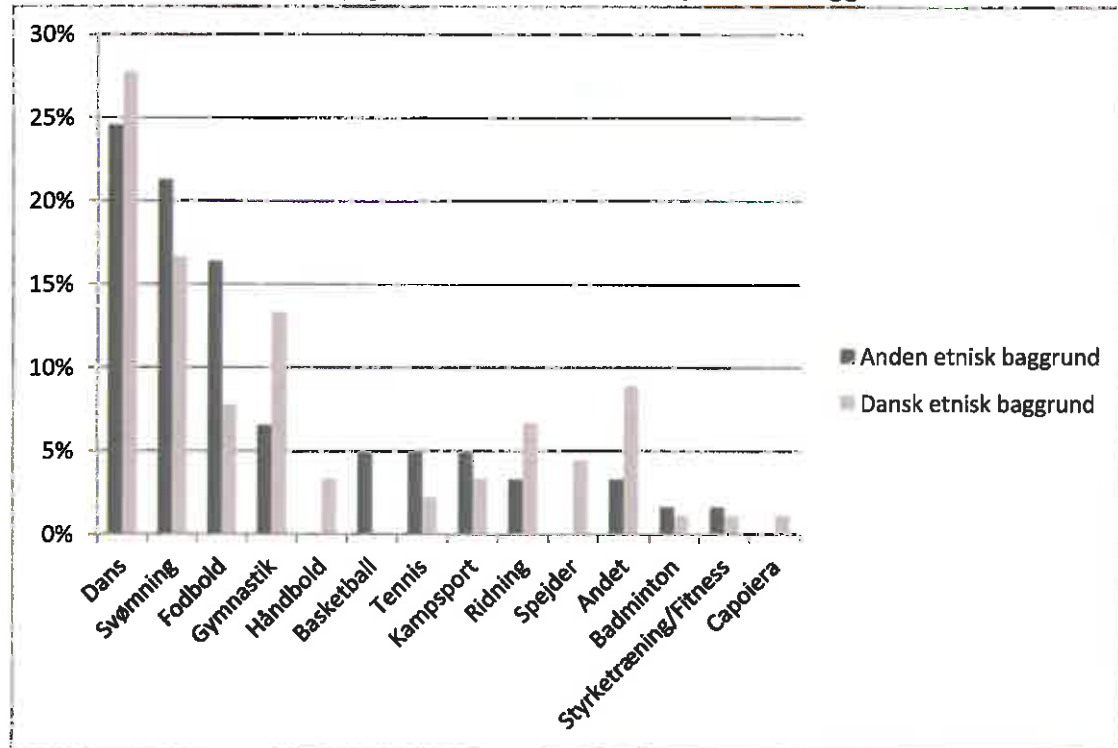

$P < 0,001$

Det er væsentligt at vide hvilke aktiviteter de idrætsinaktive piger, som godt kunne tænke sig at være idrætsaktive, kunne tænke sig at gå til. Nedenstående figur beskriver de idrætsinaktive pigers ønsker til idræt fordelt på etnisk baggrund. De aktiviteter, som er mest ønsket, er dans svømning fodbold og gymnastik. De to første aktiviteter er populære blandt begge grupper af piger, mens der i de to sidstnævnte ses store forskelle mellem piger med anden etnisk baggrund og piger med dansk baggrund, idet fodbold er en aktivitet, som mange inaktive piger med anden etnisk baggrund kunne tænke sig at gå til.

Men overordnet set adskiller de idrætsinaktive piger med anden etnisk baggrund sig ikke signifikant fra de øvrige inaktive pigers aktivitets ønsker.

Figur 23. De idrætsinaktive pigers idrætsønsker fordelt på etnisk baggrund

P=0,161

Sammenfatning af resultaterne fra spørgeskema undersøgelsen af fritidsidrætsvaner

Idrætsdeltagelse blandt børn i Husum er lavere end landsgennemsnittet. Dette er særligt gældende blandt børn i udskolingsalderen, hvor idrætsdeltagelsen kun er en tredjedel af landsgennemsnittet. Hele 75% af de idrætsinaktive børn i udskolingsalderen har dog før deltaget i idræt, hvormed den lave idrætsdeltagelse i udskolingsalderen skyldes et stort frafald fra idrætten. Det problematiske ligger her i, at mange af disse frafaldne børn ikke ønsker at gå til idræt igen.

Også i de lavere aldersgrupper er idrætsdeltagelsen relativt set lav, men her er der blandt de inaktive større interesse for at starte til en idræt. De efterspurgte idrætter er ofte de samme, som de der dyrkes af de aktive og altså de aktiviteter, der i forvejen findes i lokalområdet. Hertil kan konkluderes at det ikke kun kan være udbuddet af idrætsaktiviteter, der begrænser idrætsdeltagelsen.

Opsummerende om den sociale ulighed i børnenes idrætsdeltagelse kan siges, at det især er piger med anden etnisk baggrund, som er fraværende fra den organiserede idræt.

Færre, men dog halvdelen af disse piger kunne godt tænke sig at gå til en idræt. Særligt dans, svømning og fodbold er efterspurgte aktiviteter blandt disse idrætsinaktive piger.

3.7 Evaluering af kompetencegivende kursus for idrætslærere på Husum skole

Beskrivelse af kompetencegivende kursus for idrætslærere i skolen

Klar, Parat – Husum har som mål at motivere motionsuvante børn og unge i Husum området, og har derfor tilbudt et kompetencegivende kursus for udvalgte idrætslærere på Husum Skole. Baggrunden herfor er, at lærerne er i kontakt med børn og unge til dagligt, og ikke mindst i idrætsundervisningen kan influere på deres idrætsmotivation. Målsætning for denne intervention er at styrke idrætslærere og bevægelsesvejleder på skolen, så de får pædagogiske værktøjer til at motivere børn og unge til mere motion i dagligdagen – herunder med særligt fokus på de "idrætssvage" børn og unge. Kurset tager dermed også afsæt i Klar, Parat – Husums overordnede strategi omkring udviklingen af strukturel sundhed, og metoden "on the job training".

Det kompetencegivende kursus forløber over 10 uger, og kombinerer teoretisk undervisning af idrætslærerne med observationer af idrætsundervisning. Foreningsinstruktører fra frivillige idrætsforeninger underviser den enkelte idrætslærers klasse, mens idrætslæreren forventes at observere og reflektere med inddragelse af den teoretiske undervisning, og ved hjælp af logbogsmetodik. Disse refleksioner anvendes til diskussioner i forbindelse med de teoretiske undervisningsgange og til videreudvikling af egen idrætsundervisning.

I den teoretiske undervisning får idrætslærerne mere viden om motions påvirkning på barnets krop, specielt med henblik på motorisk svage børn og hvordan man inkluderer alle børn i idrætsundervisningen (motivation i praksis og teori).

Undervisningen af idrætslærerne foregår således, at teori og praktik sker i en vekselvirkning, så lærerne hele tiden får mulighed for at relatere den til egen praksis.

I 8 af de 10 kursusuger varetager lokalområdet idrætsforeninger idrætsundervisningen i de involverede klasser, således at den praktiske del gennemføres i idrætstimerne, hvor idrætslærerne har til opgave at observere egen klasse, samt observere hvordan idrætsforeningens instruktør underviser i deres idrætsgren. Læreren har til opgave at notere pædagogiske overvejelser og eventuelle motiverende øvelser, som kan støtte eller inddrage de børn, som fremstår motorisk svage og/eller umotiverede i idrætsundervisning.

Ud fra projektmedarbejder Maria Evy Holmströms beskrivelse af det kompetencegivende kursus for idrætslærere i skolen kan de teoretiske moduler kategoriseres som følgende:

Introduktion

En gennemgang af kursusforløbet af de to teoretiske undervisere Charlotte Runge (fysioterapeut) og Thomas Bredahl (cand.scient, phd) samt repræsentanter fra projektet Klar, Parat – Husum. Her introduceres Klar, Parat Kortet, som børnene har med sig til idrætsundervisningen under kampagneperioden i september – oktober. Hensigten er, at lærerne kan bruge Klar, Parat Husum kortet til at motivere eleverne til at prøve forskellige idræts-tilbud i Husum.

Her introduceres ligeledes logbogen, som kan bruges til at notere egne tanker, ideer og spørgsmål. Logbogens formål er, at den skal anvendes til gruppesupervision og til evaluering af kursusforløbet.

Fysiologi

Charlotte Runge underviser i grov motorik for målgruppens børn, som er de motionsuvante børn og giver tips til at indrette undervisningslokaler for børn med særlige behov. Undervisningen skifter mellem teori og praktik.

Motivation

Thomas Bredahl fra Syddansk Universitet underviser i metoder til at øge børns motivation for bevægelse. Undervisningen består af motivationsteori og bevægelse/leg.

Opsamling

Ved den afsluttede opsamling udleveres et spørgeskema til alle deltagere, der med hjælp af deres individuelle logbøger vurderer kursusforløbet. Deltagerne beskriver deres erfaringer af forløbet. Skolen kan ud fra kursusforløbet lave en handlingsplan for en forebyggende indsats for skolens sundhedspolitik.

Evaluerings af kompetencegivende kursus for idrætslærere i skolen

Evalueringen af det kompetencegivende kursus for idrætslærere på Husum skole er foretaget med udgangspunkt i målsætningen for kurset om at styrke idrætslærere og bevægelsesvejledere på skolerne, samt at bibringe idrætslærerne pædagogiske værktøjer til at motivere børn og unge til mere motion i dagligdagen med særligt fokus på de "idræts-uvante" børn og unge. Evalueringen er primært baseret på udsagn fra de deltagende lærere med henblik på at få indblik i mulige forventninger og udbytte af kurset.

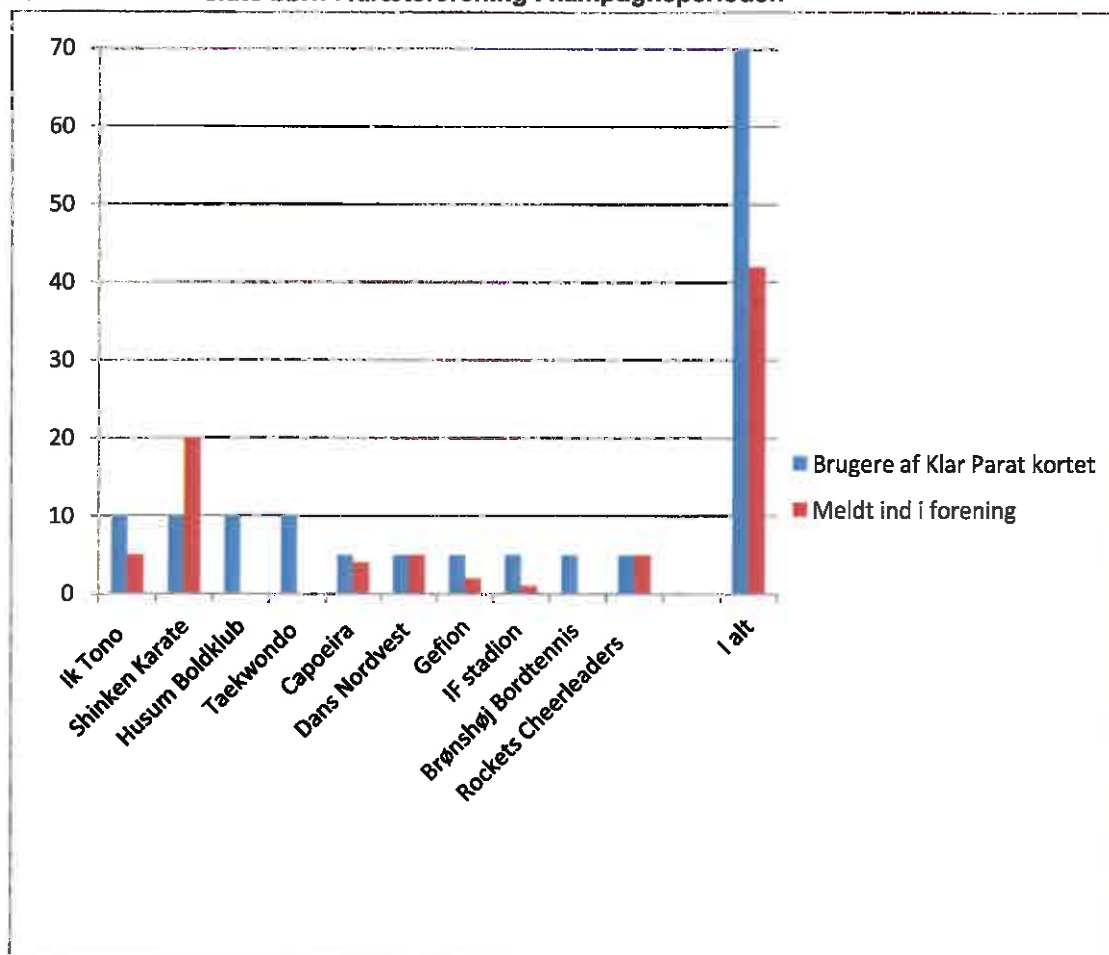
Med udgangspunkt i det foreliggende design samt beskrivelser af kurset er evalueringen af det kompetencegivende kursus for idrætslærerne på Husum Skole baseret på følgende empiriske datamateriale:

- to observationer af undervisningssituationer, hvor idrætslæreren observerede egen klasse, der undervises af en foreningsinstruktør
- observation af evalueringsmøde med lærere, undervisere fra de teoretiske moduler samt Maria fra projektgruppen Klar, Parat Husum
- spørgeskemaer udfyldt af alle deltagende lærere på kurset
- et semi-struktureret interview med én deltagende idrætslærer

På baggrund af kursets beskrivelse og den samlede interventions formål bliver det tydeligt, at kurset indeholder flere dele og målsætninger, som søges indfriet inden for kursusrammen. Dels indeholder kurset en efteruddannelse af lærerne med fokus på børns motorik og mulighed for at identificere en mangelfuld motorisk udvikling hos eleverne. Ligeledes fokuseres der i den teoretiske del af undervisningen på motivation, med henblik på at sætte fokus på de elever, der mister motivationen i undervisningen eller aldrig motiveres til deltagelse. Den praktiske del af kurset består af, at idrætslærerne får mulighed for at observere egen klasse i idrætsundervisning. Observationer af egen klasses idrætsundervisning kombineret med besvarelse af refleksionsspørgsmål fra logbogen, skal resultere i en teori-praktik kobling som formodes at skabe den forventede kompetenceudvikling af lærerne på områderne motorik og motivation i forbindelse med idrætsuvalte børn. Den sidste og tredje del og målsætning for kurset skal ses i forbindelse med brugen af eksterne undervisere i de lektioner, hvor idrætslærerne observerer. Her benyttes bevidst undervisere fra det frivillige idrætsmiljø i Husum og lokalområdet, med det formål at præsentere eleverne for forskellige idrætstilbud i deres lokalmiljø, og som forhåbentlig derigennem kan tiltrække flere medlemmer blandt de elever, der ikke allerede er engagerede i den frivillige foreningsidræt.

Evalueringen er primært fokuseret omkring de initiativer, der omhandler lærernes kompetenceudvikling (evalueringsmøde d. 18/11 kl. 13-14), og det er derfor ikke særskilt evalueret, hvorvidt lektionerne undervist af frivillige eksterne undervisere har haft konkret betydning for elevernes valg af fritidsaktivitet. Dog viser registreringer i forbindelse med Klar Parat kortet, at cirka 70 børn og unge har prøvet minimum én aktivitet under kursets forløb. I samme periode har de deltagende foreninger desuden samlet set modtaget 42 nye indmeldelser.

Figur 24. Antal registrerede brugere af Klar, Parat kortet, der har prøvet mindst en aktivitet, samt antal indmeldte børn i idrætsforening i kampagneperioden

Evaluering af Teorimodulerne

Samtlige deltagende idrætslærere fra Husum Skole angiver, at de teoretiske oplæg har haft relevans for både den enkelte lærer og for undervisningen. Gennem spørgeskemadata og interview fremgår det, at:

- Den viden om motorik og motivation, som lærerne har erhvervet gennem kurset, har haft grundlæggende betydning for deres forståelse af motorik – ikke blot som evnen til at deltage i forskellige idrætsaktiviteter og lege, men ligeledes som en fundamental ressource for at kunne deltage i undervisning og almene sociale aktiviteter.
- At lærerne forstår at motorik ikke blot er evnen til at koordinere, men også er sammenhængende med generel fysiologisk form.
- Lærerne oplever nu at kunne se ”med nye briller” med den nye viden. De har fået en skærpet opmærksomhed omkring børns motoriske udvikling.

- Lærerne har fået øje på hvilken betydning en inkluderende og motiverende undervisning kan have for specielt de motorisk svage børn.
- Lærerne fremover vil have mindre fokus på den præstationsfremmende undervisning og mere fokus på deltagelsen.
- At de børn der "ikke gider" i idrætsundervisningen, bliver mødt med et undrede og undersøgende blik, frem for irritation eller "skæld ud".

Evalueringen af praksis og lærernes observation af egen klasse

Det fremgår tydeligt at observationerne har haft betydning for at lærerne kunne sætte den nye viden fra teoriundervisningen i spil. For flere af de deltagende idrætslærere fremstår der en sammenhæng mellem motorik og motivation i forbindelse med deres observationer. Flere steder i det indsamlede data fremgår det, at lærerne oplever, at alle børn er motiverede ved idrættimens start, men at de falder fra undervejs, fordi "det bliver kedeligt". Det interessante her er naturligvis, hvorfor det bliver kedeligt, og om det ofte bliver kedeligt når eleven enten ikke formår at udføre de anviste øvelser, eller når man som elev tror, at man ikke kan udføre de anviste øvelser. Eksempler på specifikke observationer er:

- hvordan det ofte er de svage, der får skæld ud – med mine øjne uden grund (kursusdeltager, Husum Skole)
- oftest er alle motiverede fra starten – hvordan falder de fra? (kursusdeltager, Husum Skole)
- jeg er nu langt mere opmærksom på, hvilke fysiske vanskeligheder barnet kan være i, og at deres mangel på motivation og lyst til at deltage kan være meget afhængigt af dette. (Kursusdeltager, Husum Skole)

Observationerne indeholdte også den særlige faktor, at underviseren var en foreningsinstruktør fra lokalområdet, og samtidig havde man udvalgt foreningsaktiviteter, der ikke typisk bliver undervist i skoleidrætsundervisningen. Aktiviteterne var således Capoeira, Taekwondo, gymnastik og dans. I kraft af at disse aktiviteter ikke normalt undervises i folkeskoleidræt, men derimod er specielle aktiviteter undervist af en ekspert, er der en hvis skepsis blandt lærerne. Deres observationer indeholder oplevelser af, at instruktørerne fremstår som medrivende og dedikerede – alt sammen stemninger og atmosfærer lærerne ikke umiddelbart finder, det muligt at skabe i den daglige undervisning. Idrætslærerne har derfor observationer, der indeholder elevperspektivet med positive oplevelser af elever, der i de nye aktiviteter fremstår mere positive, engagerede og i enkelte situationer særdeles dygtige i en bestemt idrætsaktivitet, samtidig med at de har et idrætslærerperspektiv, der indeholder overvejelser som: "vil det være muligt for mig at strukturere min undervisning på denne måde, vil jeg kunne undervise i denne aktivitet, og er det muligt for mig, at

undervise inkluderende og motiverende med særlig fokus på de motorisk svage børn?" Følgende citater fra det empiriske data materiale er eksempler på lærernes refleksioner i forbindelse med observation af undervisningen:

- deres (foreningsunderviseren) anerkendelse har været motiverende. Deres autensitet gav inspiration. (Kursusdeltager, Husum Skole)
- andre måder at strukturere undervisningen. (Kursusdeltager, Husum Skole)
- en anderledes tilgang til børnegruppen, hvor det bare at være med har været sat i perspektiv. [...] at udgangspunktet er at fokusere på barnets nuværende niveau og have interessen rettet på oplevelsen frem for præstationen. (Kursusdeltager, Husum Skole).

Evaluering af koblingen mellem teori og praksis

Det er tydeligt, at kursets fokus samt dets vekslen mellem teoretiske oplæg, praktiske øvelser og observationer af idrætsundervisning har haft betydning for den læreproces, der har fundet sted. Af spørgeskemaerne fremgår det, at alle deltagende idrætslærere finder kurset brugbart i deres konkrete undervisning og i deres didaktiske og metodiske overvejelser. Det praksisnære gør det teoretiske umiddelbart anvendeligt, ligesom de konkrete motoriske øvelser og lege, der er blevet introduceret under kurset, får betydningen for lærernes egen forståelse for, hvad man som lærere kan påvirke – ikke kun i idrætsundervisningen men ligeledes i undervisningen af andre fag. Lærerne udtrykker det på følgende måde:

- At jeg som lærer ved hjælp af enkelte fysiske øvelser og lege kan gøre en forskel for børnene med fysiske udfordringer. (Kursusdeltager, Husum Skole)
- Børn med sociale og faglige problemer kan skyldes at barnet slet ikke har motorisk styrke (i korset), så de derfor ikke kan klare sig. (Kursusdeltager, Husum Skole)
- Hvordan jeg kan bruge – ikke kun idrætsundervisningen – men i høj grad også al anden undervisning. (Kursusdeltager, Husum Skole).

Det at blive præsenteret for teoretisk materiale samtidig med at der udleveres og afprøves forskellige lege og øvelser får betydningen for udbyttet. At kurset foregår på skolen med deltagere fra samme lærerkollegium gør, at kursets aktiviteter fremstår autentiske, og kursusdeltagerne føler derfor, at udbyttet er meget konkret og brugbart. Det eneste kritikpunkt fra kursisterne i den forbindelse er inddragelsen af foreningsinstruktørerne i undervisningen i forbindelse med observationerne. Kritikken er dog ikke entydig. Refleksionerne indeholder fascination og inspiration af den undervisning, der kan foregå, når underviseren er ekspert inden for en specifik idrætsgren. Samtidig udtrykkes bekymring i forhold til idrætslærerens egen manglende ekspertise på disse specifikke idræts-

aktiviteter og dermed den generalitet hvormed undervisningsforløbene typisk præsenteres for eleverne. Enkelte lærere udtrykker bekymring om, hvorvidt kursets forløb skaber nye forventninger hos eleverne, og om det fremtidigt vil være muligt at invitere gæster i forbindelse med særlige undervisningsforløb.

Evaluering af logbogsmetodik

I kursusbeskrivelsen fremgår det, at kurset vil være bygget op omkring en logbogsmetodik, hvor de observerende idrætslærere forventes at nedskrive deres observationer og refleksioner i forbindelse med observation af egen klasse. Af spørgeskemamaterialet fremgår det, at halvdelen af deltagerne har anvendt deres logbog under kurset og synes at brugen har været givende i læreprocessen. Den anden halvdel af deltagerne har ikke anvendt logbogen. Klar, Parat - Husum har fravalgt muligheden for at logbogen kan indgå som datamateriale i evalueringen, og det er derfor ikke muligt at vurdere brugen af logbogen med henblik på at videreudvikle materialet eller evaluere den egentlige brug af logbogen i forhold til kurset. Dog kan man konkludere, at alle deltagere, der har anvendt logbogen, vurderer at den har haft positiv betydning i læreprocessen, og det vurderes derfor, at den er et væsentligt bidrag til det samlede kursus. Ligeledes fremgår det af interviewet med den ene af kursusdeltagerne, at selvom den enkelte lærer ikke anvender logbogen, som en del af sin praksis, anvendes der muligvis andre former for systematikker eller lignende værktøjer, og det må derfor forventes, at refleksionerne over de enkelte undervisningsgange og observationer opsamles på en eller anden måde. Overordnet må det dog bemærkes, at såfremt logbøger bliver anvendt i de følgende kurser for idrætslærere, og de i øvrigt anonymiseres, vil de kunne fungere som dokumentation og derved også give mulighed for at uddrage både generelle perspektiver men også bidrage til udvikling og progression i forhold til kursets formål, såfremt disse kunne indsamles og behandles som empirisk data.

Sammenfatning af kompetencegivende kursus for idrætslærere

Det kompetencegivende kursus for idrætslærere på Husum Skole har været succesfuldt og meget givende for de deltagende lærere. Kursusdeltagerne har alle været tilfredse med forløbet og mener, at de gennem de teoretiske og praktiske moduler er blevet opmærksomme på, hvordan fysiologi, motorik og motivation har betydning for børns deltagelse i idrætsundervisning, og andre sociale aktiviteter. Kurset har givet anledning til adskillige pædagogiske og didaktiske refleksioner hos kursusdeltagerne over egen undervisning. Det forhold at kurset er afholdt lokalt, skaber ligeledes mulighed for at disse refleksioner yderligere diskuteres blandt lærerne på skolen. Der er enkelte elementer i kurset, som kan fokuseres og udvikles. Her tænkes blandt andet på logbogen, som har fungeret godt som et refleksionsværktøj for mange deltagere, men som ikke opfylder målsætningen om den planlagte brug som supervisions og evalueringsværktøj. Yderligere må man overveje om målsætningen med hele kurset er tilstrækkelig klart og fokuseret. Kursets primære fokus er

at øge specifikke kompetencer, men samtidig forsøger man at indlægge endnu en målsætning i forbindelse med brug af foreningsinstruktører med henblik på at engagere eleverne i de frivillige idrætsforeninger. I den forbindelse bør man overveje fordele og ulemper ved brugen af foreningsundervisere, samt om observationerne kan foretages i forbindelse med en kollegas undervisning med samme udbytte i forhold til det kompetencegivende fokus. Ved kollegial observation opstår muligheden for at få de enkelte idrætslæreres ekspertise i spil, samtidig med at det giver øget mulighed for didaktiske diskussioner. Dette skal sammenholdes med fordele ved at få inspiration gennem foreningslivet, og om foreningsinstruktørens besøg er årsag til et muligt foreningsengagement hos eleven. Overordnet vurderes kursets organisation og struktur meget positivt af kursusdeltagerne, og det fremgår ligeledes af det empiriske materiale, at yderligere efteruddannelse vil blive modtaget positivt.

3.8 Evaluering af de områdebaserede indsatser

I Husum kvarterplan udgivet af Områdefornyelsen i 2010 beskrives det, hvordan bydelen Husum er delt op i to kvarterer, der ligger på hver side af Frederikssundsvej, Husum Syd og Husum Nord. Den nordlige og sydlige del er meget forskellige, hvor den sydlige del består af mange villaer og en høj andel af beboere med lange videregående uddannelser, så består den nordlige del af mange almene boliger, med beboere med et lavt indkomstniveau og området har en betydelige højere andel af beboere med anden etnisk baggrund. Det beskrives i kvarterplanen, hvordan der er en klar tendens til at beboerne i de to dele stort set ikke færdes i det andet kvarter. I kvarterplanen er følgende at læse: *der er en meget klar tendens til at kvarterets beboere stort set ikke færdes på 'den anden side' af Frederikssundsvej* (Områdefornyelsen Husum 2010). På den måde deler Frederikssundsvej Husum i to, det ene område med fortrinsvis ressourcestærke familier, og det andet område med en stor andel af ressourcetsvage familier. De områdebaserede indsatser finder som tidligere nævnt sted i Husum Nord, da det primært er her, de socialt udsatte familier bor, og her der hersker diverse problemer med manglende tryghed og manglende aktiviteter for områdets børn og unge.

For at kunne anvende den bedst mulige fremgangsmåde til, at evaluere en indsats i et belastet boligområde, valgte vi rent metodisk at gribe denne del af evalueringen 'etnologisk' an. I forhold til at vi indgår i en procesevaluering, mener vi, det er vanskeligt, at evaluere kvaliteten og effekten af de områdebaserede indsatser i et sådan område, uden at have kendskab til området, dets beboere og dets særlige problematikker.

Af den årsag har vi valgt, at bruge den første periode af dataindsamlingsprocessen på at foretage kvalitative studier i og af området. Primært bestående af observationer som rummer uformelle samtaler med områdets børn og unge samt uformelle samtaler med de fag professionelle, der opererer i området. Den indsamlede data består af to observations-

studier af selve boligområdet i Husum Nord (minus ældreboligerne), to observationsstudier i "Pigeklubben", samt et guidedtour interview⁶ med 3 unge piger af anden etnisk baggrund, der bor i området. Der er i dette studie lagt særlig fokus på områdets unge piger, idet den eksisterende viden om børns idrætsdeltagelse viser, at piger af anden etnisk baggrund er den gruppe af børn, der dyrker mindst foreningsidræt. En tendens der nu, også er blevet bekræftet af den spørgeskemaundersøgelse, der er foretaget i forbindelse med evalueringen om børns idrætsvaner i Husum. Derudover er denne tendens bekræftet i de to observationsstudier evaluator har foretaget i området. Observationsstudierne viste en kønsmæssig forskel i forhold til at benytte boligområdet og dets faciliteter til fysisk aktivitet. Hvor områdets drenge har fodbold, som dyrkes både organiseret og uorganiseret som en aktivitet de samles om, og dermed kan udvikle en identitet omkring, så viste observationerne foretaget i boligområdet en mangel på aktiviteter for pigerne.

Analyse af boligområde

De to observationer evaluator har foretaget i boligområdet, efterlader et indtryk af et område der virker velholdt men meget tomt. Den første observation foregår en solskins eftermiddag i efterårsferien, derfor er det bemærkelsesværdigt, så få børn og voksne evaluator møder på sin gåtur i området, stort set alle legeplader står tomme og øde hen, og evaluator må lede efter steder, hvor børn og unge opholder sig. Først da evaluator kommer til et åbent område mellem nogle huse, møder evaluator en gruppe drenge på 8-11 år, der spiller fodbold, mens nogle lidt ældre drenge kigger på. Evaluator kommer i samtale med drengene, der alle spiller fodbold i Husum boldklub. Mens evaluator opholder sig i området, kommer der løbende nye drenge til, både nogle der kigger på, og andre der spiller med. Det lader til at være noget kvarterets drenge kan samles om, og der er tydelig stolthed i drengenes stemmer, både dem der spiller, og dem der ser på. I evaluators samtale med dem fremgår det tydeligt, at de ældste er stolte af de mindre drenge. Dette førstehåndsindtryk danner rammen om evaluators efterfølgende oplevelser af området og dets børn og unge. Under de efterfølgende observationer møder evaluator drenge, der gerne vil fortælle om fodbold, og som er meget stolte af, hvis de selv eller deres venner er gode fodboldspillere, mens der er et fravær af piger i området. Fornemmelsen af et meget menneske tomt område bliver ved at gentage sig i observationsstudiet. Under interviewet med projektlederen kommer en mulig forklaring herpå. Projektlederen fortæller, at området i foråret har været udsat for en meget tragisk begivenhed. Et mord på en ung mand begået fra en bil, der kørte igennem området, og at dette har lagt området ned og drænet al energi.

⁶ Guidedtour interview er en særlig interview metode. Som navnet indikerer, fungerer respondenterne som tourguider, idet de viser interviewereren rundt i deres boligområde. Det guidedtour interview, der er blevet foretaget i forbindelse med denne rapport, foregik på den måde at evaluator indgik en aftale med tre piger om at de skulle vise evaluator deres boligområde og fortælle om, hvordan det var at bo der, og hvad de foretog sig i området. Under gåturen, der varede 40 minutter stillede evaluator spørgsmål til pigerne der var møntet på at få et indblik i pigernes hverdagsliv (familie, venner og skole), deres oplevelse af at bo i området og deres forhold til idræt og fysisk aktivitet.

Desuden fortæller projektlederen om de mange påsatte brænde, der har været af Voldparkens klub lokaler. Evaluator får ved selvsyn den tilspidsede stemning at mærke. Ved den anden observation i pigeklubben, bliver en gruppe drenge meget højrostede og generende, fordi de ikke må komme ind i klubben, mens pigerne er der. Drengene vælger som konsekvens heraf at stille sig uden for klubbens vinduer, og råbe og banke på vinduerne.

Analyse af pigernes forhold til boligområdet Korsager Skole

De tre albanske piger som evaluator foretager det guidede interview med går i 6. klasse på Korsager Skole, de stammer alle oprindeligt fra Makedonien. Følgende er et uddrag af pigernes fortælling om, hvad de laver i deres fritid, hvad de synes om at bo i området, samt hvad de kunne tænke sig, for at stedet blev et bedre sted at bo for dem.

Pigerne fortæller evaluatoren at de går mest rundt sammen, de er veninder, og de kan godt lide at være sammen og tale om alt muligt. På turen passers et par legepladser, og evaluatoren spørger, om de stadig bruger legepladserne. Pigerne siger, at det gør de om sommeren, så kan de godt finde på at bruge legepladserne. Pigerne fortæller, at de om sommeren stort set er ude hele tiden, så bruger de området til leg og til at sidde på bænkene og spise og grille. Evaluator spørger, om de også bruger mosen, og pigerne fortæller, at når det er sommer, tager hele familien ud og går tur på volden og ved mosen, det gør de ofte. Det kommer frem, at pigerne synes at Husum Nord er et godt sted at bo i sommerhalvåret, så er der masser af ting, de kan foretage sig, mens det modsatte er tilfældet om vinteren. Pigerne går ikke ud, når det er mørkt, så der kan de kun sidde hjemme i deres lejligheder. Af den årsag er de også rigtig glade for, at pigeklubben er kommet, de havde ikke noget sted at tage hen, inden den blev etableret. Evaluator spørger ind til, om pigerne har kendskab til den anden klub, der er i området, og spørger om de har gået der. Det har de alle tre tidligere, men pigerne fortæller, at der var en masse problemer. Evaluator kan mærke, at der er modvilje mod at tale om oplevelserne i den anden klub, og vælger derfor ikke at spørge mere ind til det. Pigerne fortæller i stedet med begejstring om planerne for pigeklubbens fremtid, at den skal udvides, så den har åben for pigerne 2 gange om ugen. Det er de rigtig glade for, og de er også rigtig glade for, at pigeklubben får sin egen indgang og adskilte lokaler. Evaluator spørger pigerne, om de går til nogen former for idræt, det er der ingen af pigerne der gør, en af dem har gået til svømning, men hun synes det var kedeligt. Ingen af pigerne udviser nogen særlig interesse for at gå til noget, men de fortæller, at de godt kan lide at tage ud til vandet om sommeren med deres familier og bade. Evaluator spørger mere ind til emnet, og forsøger at finde ud af, om pigerne har lyst til at gå til noget, hvis der var nogle tilbud, f.eks. dans, men pigerne giver tydeligt udtryk for, at de allerhelst vil have en klub, som pigeklubben, hvor de kan komme, når de har lyst. De synes det er dejligt, at den ligger så tæt på, hvor de bor, og at de kan gå derned, når de har lyst og være der kort eller lang tid alt efter hvem, der ellers er der, og hvad de har behov for. Pigerne bekræfter det billede, evaluatoren har fået fra de tidligere observationer om at fodbold, spiller en stor rolle for

områdets drenge. Pigerne fortæller, hvordan området engang imellem virker tomt for drenge, og siger, at så kan man næsten være sikker på, at der er en fodboldturnering nede i burdet, en af pigerne peger i retning af et af områdets boldbure. Pigerne fortæller, at det ikke kun er de drenge der spiller fodbold, der går op i det, de andre drenge følger med som tilskuere. Evaluator spørger, om der ud over fodbold ellers foregår nogen idrætsaktiviteter i boligområdet, hvorpå pigerne fortæller, at hver søndag spiller pakistanerne en form for rundbold, og at de fylder hele plænen med deres spil, men de er ifølge pigerne rigtig søde til at stoppe op og lade andre komme over plænen.

I pigernes fortælling fremkommer et ønske om at have et sted at gå hen, ingen af pigerne har dog interesse for at begynde til en fast fritidsaktivitet. Det de derimod føler at de har behov for, er et sted, hvor de kan komme, når de har lyst, et sted hvor de kan gå hen og møde andre piger. Sådant et sted er pigeklubben, under de to observationer evaluator foretager i klubben, er det tydeligt, at der er behov i området for netop sådan en mulighed. Under begge observationer er klubben godt besøgt af piger, nogle er der under hele åbningstiden, mens andre kun er der kort, for lige at vende og få en snak med de andre piger eller med klubbens ansatte, som både består af lønnede og frivillige, alle kvinder.

Sammenfatning af de områdebaserede indsatser

Sammenfattende må det siges, at der er tale om et boligområde, hvor beboerne oplever utryghed specielt efter mørkes frembrud, hvilket gør at familierne ikke lader deres piger gå ude, når det er mørkt. Det er et område hvor stemningen er tilspidset, og hvor de unge har erfaringer med vold og hærværk. På trods af boligområdets umiddelbart pæne stand, kan det konkluderes, at det opleves som usikkert for børn og unge at færdes der. Desuden erfarede evaluator om de unge, hun mødte i Voldparkens klub, at der er tale om en gruppe, det er vanskeligt at træffe aftaler med. En erfaring som blev delt af de aktører, der arbejder med de unge, og som evaluator selv oplevede, da der skulle træffes aftale om et interview. Ved den første aftale mødte ingen af de tre piger op som aftalt. At de unge har svært ved at overholde aftaler, betyder samtidig at de unge vil have vanskeligt ved at fastholde en aktivitet, et træk som gør, at der er særlige udfordringer i forhold til at agere i eksempelvis en foreningskultur.

3.9 Evaluering af samarbejde mellem Klar, Parat Husum og øvrige aktører i området

Projektet har en målsætning om at samarbejde bredt med de øvrige lokale aktører, der arbejder med børn og unge i Husum. En af ideerne med evalueringen er løbende, at følge op på de samarbejdsrelationer projektet Klar, Parat Husum indgår i. Vi vil analysere, hvordan projektet indgår i lokale samarbejdsrelationer såvel som samarbejdsrelationer på tværs af kommunens forvaltninger. En analyse af samarbejdsrelationer er relevant i forhold til et forankringsperspektiv, da de aktiviteter og indsatser der startes op i projektperioden,

kun har en mulighed for at videreføres, hvis lokale aktører overtager og/eller indsatsen driftes i en af kommunens forvaltninger. I Projektet samarbejdes med bydelens skoler og daginstitutioner. Gennem disse samarbejdsrelationer søges indsatsen forankret strukturelt, konkret via uddannelse af pædagoger og lærere. Målet hermed er at sikre at lærere og pædagoger som ressourcpersoner, bliver kulturbærere for et vedvarende fokus på de motionsuvalte og motoriske usikre børn. I forhold til de områdebaserede indsatser, det vil sige de initiativer og projekter, der igangsættes i boligområdet, er Klar Parat Husum afhængig af at etablere samarbejde med de lokale aktører for at sikre lokal forankring.

Et bredt lokalt samarbejde bør være en naturlig del af den form for sundheds- og forebyggelsesarbejde, som udføres i projektet, som følge af at man arbejder ud fra et bredt sundhedsbegreb. I dette afsnit vil vi derfor gøre status over samarbejdet, som det har set ud i 2011. Data der ligger til grund herfor, er indsamlet fra "Helhedsplan for EnergiCenter Voldparken", samt fra kvalitative interviews og observationer: et interview med projektleder, observationer af diverse møder omkring projektet samt observationer foretaget i forbindelse med de områdebaserede indsatser.

Samarbejdet i relation til det områdebaserede arbejde

Som beskrevet i afsnittet om de områdebaserede indsatser foregår en del af projektets indsatser i et udsat boligområde. Området Husum Nord har været ekstra belastet i 2011 på grund af den tragiske begivenhed med mordet, der skete i området på en ung mand i marts. Det fremgår af interviewet med projektleder, at begivenheden efterlod en udmatning i området. Projektlederen beskriver, hvordan der efter mordet ikke var nogen energi i området, hverken hos beboere eller hos områdets aktører. Det afstedkom, at det til at begynde med var meget vanskeligt at etablere områdebaserede indsatser. De initiativer Klar, Parat Husum forsøgte at etablere lykkedes ikke, hvorfor man fra projektholders side valgte at koncentrere sig om at skabe motionsindsatser på skolerne. Eksempelvis blev de indsatser, der i starten var planlagt til at foregå i Voldparkens Energicenter, der ligger tæt op af boligområdet, opgivet. Det viste sig, at børnene ikke måtte komme i centeret på grund af utryghed fra forældrenes side. Som konsekvens heraf valgte projektholder, at fokusere aktiviteterne på Husums to skoler. De lokale samarbejdspartnere har i perioden efter mordet fokuseret på at etablere tryghed i området, hvilket Klar, Parat - Husum har bidraget til, ved at deltage i netværksmøder om de unge, samt følt efter hvornår tiden var inde til at starte et samarbejde op. Ifølge både udsagn fra projektleder og fra observationsstudiet i boligområdet, er beboerne og aktørerne i området stadig præget af hændelsen (se også afsnit 3.6 Evaluering af de områdebaserede indsatser). På trods af den utryghed, der er i området, har projektholder i samråd med de lokale samarbejdspartnere valgt at opstarte nye aktiviteter i EnergiCenter Voldparken med den begrundelse, at aktiviteterne kan være med til at bringe mere tryghed i området. Opstart af nye aktiviteter i EnergiCenter Voldparken er blevet prioriteret ud fra en vurdering af, at man ikke kan regne med, at skolen viderefører og overtager de aktiviteter, der er iværksat på skolerne. Derfor

sattes der på at være initiativtagere og i samarbejde med DGI Storkøbenhavn, at støtte op om selvorganiserede aktiviteter på Energicenter Voldparken og via uddannelse af de unge håbe på, at disse aktiviteter kan køres videre, af nogle af de unge som deltager, når projektperioden afsluttes i 2013.

Det må således konkluderes, at særligt den del af projektet der har med de område-baserede indsatser at gøre, arbejder under nogle vanskelige vilkår. Vilkår der giver anledning til mange udfordringer, og hvor det derfor er ekstra vigtigt, hvis indsatsen skal lykkes skal der etableres et bredt og stærkt samarbejde mellem områdets mange aktører. Som tidligere nævnt ligger det brede samarbejde også i forlængelse af den sundhedsopfattelse, der eksisterer i projektet, hvor sundhed ikke kun måles ud fra en naturvidenskabelig tilgang, hvor man måler og vejer det enkelte individ. Sundhed bliver derimod også opfattet som det, at man har et sundt sted at bo, hvor der eksempelvis er tryghed og god tilgængelighed i forhold til at tage del i idræt og andre fysiske aktiviteter. Det vil sige, at sundhedsbegrebet også rummer livskvalitet både for den enkelte, men også set i forhold til bydelen som helheden således, at man både internt og eksternt oplever og opfatter Husum som et rart sted at bo.

Samarbejdet er præget af mange nye aktører

Et andet forhold der er væsentligt, at nævne i forhold til muligheden for at udvikle samarbejdsrelationer er, at stort set alle aktører, der opererer i området, og som har indsatser henvendt mod at skabe bedre fysiske rammer og mere aktivitet for børn og unge, er nye aktører, der lige er kommet ind i området. Dette kan både være en fordel og en ulempe set i et samarbejdspektiv. For at sikre mulighed for at alle disse nye aktører kan indgå et samarbejde, har projektholder været medinitiativtager til, at der er blevet oprettet et lokalt koordinationsforum. Forummet er for lokale aktører på børne- og ungeområdet og er organiseret således, at alle interessenter deltager i et ugentligt møde, de såkaldte mandagsmøder. Ideen med møderne er at koordinere og samarbejde om områdets indsatser. Forummet består ud over Klar, Parat Husum ifølge "Helhedsplan for EnergiCenter Voldparken" (2011), af følgende parter: Områdefornyelse Husum (Teknik- og Miljøforvaltningen), Pædagogisk koordinator (Børne- og ungdomsforvaltningen), Husum Bibliotek og Medborgercenter (Kultur- og Fritidsforvaltningen), Kulturguidérne (Kultur- og Fritidsforvaltningen), 18+ Centeret i Husum (Socialforvaltningen), Ny Start (gadeplansindsatsen i Socialforvaltningen), Leder af Voldparkens Fritids- og Ungdomsklub (Børne- og Ungeforvaltningen), Satellit 10 A (boligsocial helhedsplan). Flere af de nævnte aktører er opstartet i 2011, hvilket blandt andet gælder Voldparkens klub, som i 2011 er opstartet med ny leder og nye ansatte. Projektleder giver et eksempel på, hvad der bliver talt om på mandagsmøderne, hun nævner en nylig episode, de har haft med en ung dreng, der var meget forstyrrende og konfliktsøgende på en af de events, som Klar, Parat Husum stod for at afholde. Det efterfølgende mandagsmøde blev benyttet til krisehåndtering, hvor samarbejdspartneren fik afklaret og koordineret, hvem der gør hvad i forhold til at sætte ind over for drengen. Et forum som dette er en nødvendighed i et udsat

boligområde som Husum Nord, da man i arbejdet med områdets børn og unge støder på mange udfordringer og konflikter, som kun kan løses ved fælles indsats.

Et andet eksempel på et forestående samarbejde er, at Klar, Parat Husum har underskrevet en samarbejdsaftale med Foreningsguiderne, en af de andre nye aktører i området. Det er meningen, at samarbejdet skal sikre koordinering af indsatsen omkring at få flere af områdets børn og unge til at gå til foreningsidræt. Rollefordelingen er den, at Klar, Parat Husum arbejder med foreningernes synlighed, samtidig med at de gennem den indsamlede data har adgang til viden om hvilke børn, der er motionsuvante og som ikke går til foreningsidræt, mens foreningsguiderne arbejder på individniveau og tager kontakt til det enkelte barn og barnets forældre. Et muligt samarbejde kunne derfor bestå i at udveksle information om børnegruppen og foreningerne.

Progressionen i samarbejde

Adspurgt om hvordan det går med, at samarbejde med de mange aktører i området fortæller projektleder, at hun oplever, at der er sket en progression i arbejdet fra opstat i foråret og til årets slutning. Hun fortæller, at samarbejdet med lokaludvalget dog ikke er kommet så meget i gang endnu men, at det skal det. Ud over mandagsmøderne afholder man i Klar, Parat Husum-regi møder hver anden måned i projektgruppen, hvor der også sidder repræsentanter fra de andre indsatser/forvaltninger. De tilbagevendende møder sikrer, at der foregår en løbende dialog specielt i forhold til forankring af Klar, Parat Husums mange indsatser. Det er projektleders oplevelse, at når det gælder samarbejde og koordinerende indsatser, så er der rigtig mange ting, der er lykkedes. Et eksempel er aktivitetskataloget, hvor Klar, Parat Husum har fået deres kampagne med motionskortet med ind i kataloget. Et andet eksempel er Feriecampen, hvor motionskortet også indgår.

Der er også barrierer for samarbejdet. En af de barrierer som tydeligt viser sig i de observationer, vi har foretaget af diverse møder med projektansatte og projektgruppen, er den kommunale virkelighed, hvor der fra det ene øjeblik kan opstå nye projekter, men hvor de modsat også kan nedlægges igen. Dette er et arbejdsvilkår, som er gældende generelt ikke kun for en motionsindsats, der arbejder med at forbedre vilkårene for børn og unge i Husum. Det er et vilkår, som har vokset sig større i takt med den øgede projektkultur, der eksisterer i kommunerne, men som også kommer af, at det kommunale arbejde er underlagt en politisk beslutningsproces, som engang imellem spænder ben for fastholdelsen af igangsatte tiltag. Dette er således en barriere, som det er svært at gøre noget for at ændre fra projektholders side. Projektlederen ser samarbejdet med de mange aktører i området, der arbejder med at forbedre vilkårene for børn og unge, som en spændende udfordring. Hun oplever samarbejdet på tværs af forvaltningerne som en nødvendighed, som årsag til dette henviser hun til, at den borgergruppe indsatserne er rettet mod, er udsatte borgere, der har behov for tilbud fra flere forvaltninger. Det er tydeligt, at det er hendes vision, at det

skal lykkedes at skabe et stærkt samarbejde, som hun udtrykker det *"hvis man kan det, så har man virkelig lykkedes med ens arbejde"* (interview med projektleder).

Ud fra de møder med projektansatte og projektgrupper vi som evaluører har deltaget i, er det tydeligt, at projektholder fra starten har haft et stærkt fokus på og en klar intention om at medtænke forankring af projektets indsatser. På møderne har projektansatte fremsat deres ideer til mulige forankringer, ligesom de løbende afsøger og tager pulsen på områdets andre aktører for at undersøge muligheden for, at indsatserne kan forankres enten lokalt eller i forvaltningsregi. En af de mere omkostningstunge forankringsplaner der arbejdes på at kunne realiseres, er muligheden for, at der bliver ansat en bevægelseskoordinator, som kan understøtte og videreføre det arbejde, der udføres i bydelens institutioner. Men der arbejdes også på at indtænke forankring i forhold til Klar, Parat - Husums mindre indsatser, eksempelvis er man allerede i gang med at uddanne pædagoger fra områdets børnehaver, så de opnår kompetencer til at søge penge til en legefestival. En festival som støttes af Klar, Parat Husum i projektperioden, men som det er tanken, skal blive en permanent begivenhed i bydelen.

4. Opsamling

Klar Parat Husum er et udviklingsprojekt, som er bygget op omkring etablering af nogle uddannelsesmæssige kerneaktiviteter. Desuden bygger projektet på at iværksætte motionsindsatser for børn og unge, der hvor der er mangler og er behov i bydelen. Det vil sige, at der løbende bliver udviklet og iværksat aktiviteter, ud fra de ideer og mulige samarbejdsrelationer der opstår. Ud fra evalueringen af første års indsats kan vi konstatere at projektholder lever op til at indfri de på forhånd opstillede målsætninger for 2011, både når det gælder indsatser for børn i alderen 3-6 år og 6-16 år. Ikke alle planlagte aktiviteter er blevet udført, til gengæld er nye kommet til. Kursus for idrætslærere samt bevægelsesuddannelsen for pædagoger følger begge tidsplanen. For en nærmere analyse af hvorvidt de to uddannelsesforløb fører til mere og bedre bevægelse i institutioner og skoler kræver det, at yderligere datamateriale indsamles og analyses, hvilket vil ske i forbindelse med de to planlagte evalueringer. Denne evaluering viser dog, at både børnehavepædagoger og idrætslærere, der har deltager i kursus og uddannelsesforløb, har givet udtryk for stor tilfredshed og for at forløbene har været udbytterige og har givet anledning til både didaktiske og pædagogiske refleksioner over egen praksis, samt givet konkrete forslag til nye måde at gribe forskellige idrætter og fysiske aktiviteter an på.

Gældende både for børn i aldersgruppen 3-6 år og 6-16 år er at der er et øget behov for idræts og motionsaktiviteter i Husum. Spørgeskemaundersøgelsen af skolebørns deltagelse i fritidsaktiviteter viser samlet set, at 44% af de adspurgte børn går til en eller flere idrætter i deres fritid, dog er det kun glædende for 27% af børn i udskolingsalderen. Sammenligner vi idrætsdeltagelsen blandt børnene i Husum med deltagelsen på landsplan viser det sig, at hvor 43% af børnene i Husum i indskolingsalderen (5-9 år) går til idræt, er landsgennemsnittet for 7-9 årige børn dobbelt så højt, idet 87% af danske børn i denne aldersgruppe går til idræt. Hvor 53% af Husum børnene i 9-13års alderen går til idræt gælder det for 88% af børn i den aldersgruppe på landsplan, og hvor 23% af Husum børn i 13-15 år går til idræt gælder det for 78% af børn på landsplan. Med andre ord synes der at være en markant lavere idrætsdeltagelse blandt børn i Husum sammenlignet med den generelle idrætsdeltagelse blandt børn i Danmark og denne forskel er langt størst blandt børn i udskolingsalderen, hvor idrætsdeltagelsen er tre gange lavere end landsgennemsnittet. Undersøgelsen bekræfter dermed behovet for at sætte ind med særlige indsatser i bydelen. Spørgeskemaundersøgelsen af skolebørns deltagelse i fritidsaktiviteter viser desuden, at 85 % af børn i indskolingen går i fritidshjem næsten hver dag, hvilket peger på at aktiviteter rettet mod fritidshjem/KKFO er et godt sted for Klar, Parat Husum at sætte ind for børn i denne aldersgruppe, da det vil ramme næsten alle børnene. Undersøgelsen har også undersøgt børnenes idrætsønsker, og her viser det sig, at 70% af idrætsinaktive i indskolingsalderen godt kunne tænke sig at gå til idræt, mens interessen herfor er langt mindre udbredt blandt

de som ikke går til idræt i udskolingen. Mange af de ikke idrætsaktive børn i indskolingen, har ikke tidligere prøvet at gå til en idræt, hvilket peger på, at der er et stort potentiale for at rekruttere børn fra indskolingen til idræt, men også at idrætsdeltagelsen kan øges ved at gøre mere for at forhindre oplevelser, som gør at børn stopper og ikke ønsker at starte igen. En problemstilling der godt kunne se ud til at være årsagen til at mange af de børn i udskolingen, der ikke går til idræt, heller ikke har et ønske herom. I spørgeskemaundersøgelsen af skolebørns deltagelse i fritidsaktiviteter blev der også spurgt til hvilke idrætsaktiviteter børnene kunne tænke sig at gå til, de mest populære er fodbold, dans, svømning, kampsport og gymnastik. Disse aktiviteter er også udbredte blandt de som er aktive. Samtidig er det aktiviteter som allerede udbydes i Husum. Med andre ord er disse idrætter tilgængelige i lokalområdet, dermed må der være andre faktorer end manglende udbud, som skaber forskellen i deltagelse. Undersøgelsen viser, at der eksisterer en social ulighed i børnenes idrætsdeltagelse, og at det især er piger med anden etnisk baggrund, som er fraværende i den organiserede idræt. Selvom om mange af disse piger ikke udviser interesse for at gå til idræt, så gælder det ikke dem alle. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at halvdelen af disse piger kunne tænke sig at gå til en idræt. Særligt dans, svømning og fodbold er efterspurgte aktiviteter blandt de idrætsinaktive piger. Som supplerende til spørgeskemaundersøgelsen viser de observationer der er foretaget i boligområdet at der er et stort behov for at sætte ind overfor netop denne pige-gruppe. Selvom nogle af pigerne ikke ligefrem ønsker sig at gå til en fast form for idrætsaktivitet, er der en mangel på udbud af aktiviteter og steder pigerne kan gå hen efter skoletid, og et initiativ som "Pigeklubben" ser ud til at være meget tiltrængt i boligområdet. Klar, Parat Husums engagement i pigeklubben kan være med til at understøtte en fornyet interesse for idræt og motion hos denne gruppe, da man her har mulighed for at gå i dialog med pigerne og i samarbejde med dem finde passende aktivitetsformer.

Litteraturliste

Hammer-Helmic, Lene m.fl. (2011): *Uddrag af Sundhedsprofil 2010*. Region Hovedstaden Forskningscenter for forebyggelse og Sundhed.

Hansen, Eskild m.fl. (red.) (2011): *EnergiCenter Voldparkens Helhedsplan*. Områdefornyelsen Husum, Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune.

Merrild, Nanna Lykke, Liselotte Byrnak, Maria Holmström (2011) *Udviklingsbeskrivelse, FSK*.

Områdefornyelse Husum (2010): *Områdefornyelse Husum Kvarterplan*. Områdefornyelsen Husum, Københavns Kommune.

Pilgaard, Maja (2008): *Danskernes motions- og sportsvaner 2007 – nøgletal og tendenser*. Idrættens Analyseinstitut, København.

Bilag 1

Evalueringsdesign for Klar, Parat – Husum projektet

Evalueringsprincip

Procesevaluering

Der findes omfangsrig litteratur om evaluering, evalueringsteori og evalueringsforskning, ofte med overlap af begreber, der betegner forskellige evalueringsformer og typer. I dette design benyttes procesevaluering med inddragelse af flere forskellige metoder til dataindsamling. Procesevaluering følger gennemførelsen af en given intervention gennem blandt andet identifikation af de enkelte elementer som kan fremme eller hæmme modtagelsen hos målgruppen. Fordelen ved procesevalueringen er, at den kan medvirke til at forbedre indsatsen undervejs i forløbet, hvilket også er årsagen til, at den er valgt som overordnet evalueringsform.

Evalueringsarbejdet er af projektholder planlagt til at forgå samtidigt med interventionsforløbet. Evalueringsarbejdet vil resultere i 3 rapporter og et seminar. Resultaterne i de tre rapporter vil afspejle de tiltag, effekter samt det forankringsarbejde, der måles/undersøges i interventionens løbetid.

Problemdrevet og anvendelsesdrevet evaluering

Evalueringen er hhv. problemdrevet og anvendelsesdrevet:

- Med problemdrevet menes, at vi undersøger et problem: Projektholder ønsker med interventionen at identificere, hvordan de fysisk inaktive børn i Husum kan motiveres til at blive mere aktive, således at man kan sundhedsfremme disse børns liv.
- Med anvendelsesdrevet henvises til, at evalueringen skal bidrage til udviklingen af interventionens metoder, herunder undervisningsmetoden "on the job training" og en metode der bygger på at lave områdebaserede indsatser (se uddybende beskrivelse s. 5). Evalueringen af projektets indsatser skal således bruges aktivt til at fremme projektet og dets resultater og metoder, således at metoderne på sigt vil kunne anvendes af andre.

Evalueringsmålgruppe

Evalueringsens primære målgruppe er politikere og embedsmænd i kommuner. Evalueringsens primære formål er at støtte udviklingsprocessen i forhold til løbende at komme med anbefalinger til metodeudviklingen af "de områdebaserede indsatser" og "on the job training", samtidig med at metoderne evalueres i forhold til deres velegnethed set fra et

forankringsperspektiv. Anbefalinger til kommunale sundhedsindsatser i forhold til de udviklede metoder vil fremgå i evalueringen.

Dataindsamlingsmetode

Evalueringen tager afsæt i information fra diverse rapporter og notater om projektet og bydelen. Desuden har vi tilstræbt at skabe en evaluering, der både rummer en kvantitativ og kvalitativ analyse af projektets tiltag. Derfor benytter vi os rent metodisk af en triangulering mellem tre dataindsamlingsmetoder. Kvantitativt indsamles data ved hjælp af spørgeskema og registreringer, som kan vise os nogle overordnede generelle tendenser i forhold til ændringer i aktiviteter, adfærd, viden og holdninger. Kvalitativt benytter vi både observation og interview som dataindsamlingsmetode. Det kvalitative forskningsinterview bruges til at få indblik og information om aktørernes eget syn på og oplevelse i forhold til at bo i bydelen og i forhold til deltagelse i de forskelle processer og initiativer i projektet. For også at have et forskningsmæssigt praksisnært blik på processer og initiativer, suppleres de to nævnte metoder med udvalgte observationsstudier bl.a. af interventioner i børnehaver, boligområder og skoler samt via deltagelse i relevante møder.

Vi arbejder på at tilknytte 2-3 kandidat specialer under evalueringsforløbet, som skal bidrage til dataindsamling og analyse af de enkelte delmomenter. Det skal dog understreges, at evalueringsdesignet ikke er betinget af de specialestuderendes deltagelse.

Evalueringens indhold

Evalueringen tager udgangspunkt i og følger projektbeskrivelsens evalueringsstruktur og elementindhold, hvor evalueringen er beskrevet som tre forløb, der hver skal resultere i en rapport samt et seminar (se Projektbeskrivelse vedr. procesevaluering mellem Sundhedsindsatsen Klar, Parat – Husum i Københavns Kommunes Sundheds- og Omsorgsforvaltning og Institut for Idræt, Københavns Universitet).

Nedenstående følger en samlet beskrivelse af evalueringens dataindsamlingsmetoder samt forløb i forhold til de enkelte projektmål og delmomenter.

Evalueringen af det overordnede projektmål

I forhold til de overordnede mål fra projektet vil vi arbejde med følgende:

1. Et centralt projektmål er at interventionen fører til færre motionsuvante børn. I evalueringen vil vi derfor, ved hjælp af kvantitativt indsamlede data (spørgeskemaer og registreringer i forbindelse med motionskort) undersøge af hvor mange idrætsuvante børn der er i Husum ved interventionens start (efterår 2011) og ved slutningen (efterår 2013). Kommunen skønner at der inden interventionen var ca. 300-500 motions/idrætsuvante børn og unge i Husum. Vi vil vurdere om

det stemmer det overens med virkeligheden. Kommunen ønsker at mindst 100 af disse børn under interventionen bliver involveret i idræt i fritiden og at mindst 25 bliver fastholdt.

2. Der vil blive foretaget en evaluering af om projektholder udfylder interventionens målsætninger, hvad angår ovenstående krav. (Dvs. at mindst 100 under interventionen bliver involveret i idræt i fritiden og at mindst 25 bliver fastholdt). Har indsatsen virket er der blevet flere idrætsaktive børn? Og hvordan har indsatsen virket i forhold til den sociale ulighed i sundhed?
3. Der vil blive foretaget en evaluering af om projektholder igangsætter de planlagte aktiviteter og kurser (beskrevet i projektbeskrivelsen), samt hvordan den pulje penge projektholder har til uddeling bruges.
4. Der vil blive foretaget en evaluering af de to tilgange, der ligger i projektet. 1: projektholders intention om at øge børns fysiske aktivitetsniveau og dermed også øge deres sundhed, ved at arbejde med omsorgspersonalets (lærere og pædagogers) "motivation" og kompetencer gennem "on the job training" og 2: ved at arbejde med en områdebaserede tilgang, som en metode til at opnå en succesfuld forankringsproces. Vi vil evaluere, hvilken effekt og betydning det har, at man i projektet har valgt at lægge vægten og indsatsen på pædagoger og læreres motivation og kompetencer mht. at forbedre de idrætssvage børns muligheder for øget bevægelsesaktivitet. Vi vil foretage en evaluering af, hvilken betydning det har for de idrætssvage børns fysiske udfoldelse og idrætsdeltagelse, at man arbejder med at skabe større motivation og kompetence blandt de voksne fagpersoner, som arbejder med børnene i børnehaver og skoler. I forhold til den områdebaserede indsats vil vi evaluere effekten af det lokale og tværkommunale samarbejde, samt netværksdannelsen i lokalområdet, der opbygges mellem de forskellige aktører undervejs, samt evaluere om tilgangen skaber nye og flere varige idrætstilbud i bydelen. Vi vil evaluere, om tilbuddene har en synlighed for beboerne i bydelen og om de bliver anvendt.

Projektbeskrivelsens beskrivelser af projektets to overordnede interventionsmetoder

"On the job training" består af følgende interventioner:

- Uddannelse af pædagoger i Husum Børnehaver og sekundært pædagoger i Udflytterbørnehaven Kobbelvænget.
- Kompetencegivende kursus for idrætslærere på Husum og Korsager Skole

De områdebaserede indsatser omfatter følgende interventioner:

- Opbyggelse af netværk og forankringen (dvs. anvendelsen) af uddannelsen for pædagoger i Husum Børnehaver (3-6 år)
- Opstart af familiehold i Husum, sammen med Områdefornyelsen (0-6 år)
- Idrætsprofil af Udflytterbørnehaven Kobbelvænget (3-6 år)
- Klar, Parat – Husum Kortet – samarbejdet med de lokale foreninger samt 8. klasses konkurrencen (6-16 år)
- KBU streetidrætssamarbejde og mentoruddannelse for piger (14-18 år)
- Tværkommunalt og helhedsorienteret samarbejde om borgerne i Husum – samarbejde med KFF, TMF, SOF, BUF og SUF.

5. I forhold til forankring vil evalueringen også indeholde en analyse af selve projektets organisering, samt hvordan den måde projektet er organiseret på påvirker projekts fremdrift og fremtidige forankring. Projektet er bygget op omkring et bredt samarbejde lokalt, kommunalt og med udefra kommende interessenter, hvorfor en analyse af disse samarbejdsrelationer vil indgå i evalueringen.

Evaluering af projektets indsatser foregår løbende gennem evalueringsprocessen, og bygger på diverse projektbeskrivelser, møder, samtaler og interviews med de tre projektansatte, samt på den empiriske dataindsamling som beskrives nedenstående.

Devaluering af projektets tiltag for børnehalebørn

1) Evaluering af Udflytterbørnehaven (14 Institutionsgrupper)

- *Bevægelsesuddannelse/kompetenceudvikling.* Evaluering af bevægelsesuddannelsen (24 ud af 100 pædagoger). Evaluering af netværk.
2011-12: Indsamling og analyse af spørgeskemadata fra pædagoger omhandlende deres praksis og viden omkring børns bevægelsesaktivitet og motoriske udvikling (Glen).
2013: Der foretages kvalitative interview med 5 udvalgte pædagoger ca. et halvt år efter at de har afsluttet uddannelsen. Analyse af interviewene skal dels bidrage til en evaluering af uddannelsen, og dels til en evaluering af netværksgrupperne. Desuden foretages samtaler/interview med Liselotte (Charlotte).
- Evaluering af pædagogernes brug af institutioners brug af institutions faciliteter og bevægelsesrum.
2012/13 interview og observationsstudie. Interview med udvalgte pædagoger, samt observationsstudier af aktiviteterne i børnehaven (Charlotte).
Institutionens skriftlige profil indgår som en del af materialet i evalueringen.

2) Evaluering af bevægelsesuddannelsen samt institutionernes arbejde med idræt, leg og bevægelse i Husums børnehaver (14 børnehaver)

- *Bevægelsesuddannelse/kompetenceudvikling.* Evaluering af bevægelsesuddannelsen, 20 udvalgte pædagoger. Evaluering af netværk.
2011-2012: Indsamling og analyse af spørgeskemadata fra pædagoger omhandlende deres praksis og viden omkring børns bevægelsesaktivitet og motoriske udvikling (Glen).
2013: Der foretages kvalitative interview med 5 udvalgte pædagoger ca. et halvt år efter at de har afsluttet uddannelsen. Analysen af interviewene skal dels bidrage til en evaluering af uddannelsen, og dels til en evaluering af netværksgrupperne. Desuden foretages samtaler/interview med Liselotte (Charlotte)
- Evaluering af arbejdet omkring idræt, leg og bevægelse i institutionernes dagligdag.
2011-2012: Indsamling og analyse af spørgeskema fra pædagoger, institutionsledere og forældre (Glen)
Institutionernes virksomhedsplaner indgår som en del af materialet i evalueringen, det undersøges om arbejdet med implementering af et øget fokus på idræt kan ses afspejlet i virksomhedsplanerne.
- Evaluering af bevægelsesuddannelsen og metoden ”on the job training”
Der vil foregå en løbende evaluering samt et løbende samarbejde om at udvikle metoderne, evalueringen vil bygge på de indsamlede data og information hentet fra møder og samtaler med de projektansatte.
Efterår 2013: Opsamling af erfaringer med metoden og uddannelsen i forhold til, i hvilken grad og hvordan den har levet op til formålet at skabe mere bevægelsesaktivitet i børnehaver og skoler, herunder forbedre motorikken hos svagt motoriske børn, for børnehavebørnenes vedkommende.

Devaluering af projektets tiltag for skolebørn

1) Evaluering af om projektet har haft en effekt på skolebørnenes idrætsdeltagelse

Efterår 2011: Børnenes idrætsdeltagelse og den sociale ulighed heri beskrives ud fra indsamling og analyse af spørgeskemadata (Glen).

Efterår 2013: Ændringer i børnenes idrætsdeltagelse og den sociale ulighed heri beskrives ud fra indsamling og analyse af spørgeskemadata (Glen).

2) Evaluering af motionskortet – hvor meget bliver kortet brugt? Hvem bruger det? Hvordan bruges det?

Evalueringen foregår løbende og der afrapporteres om status i 2011 og 2012.

2012: Analysere databasedata om skolebørnenes anvendelse af kortet. Hvem bruger det? Til hvad? Hvor ofte?

Efterår 2013: Evaluere på målsætningen om at i alt 100 børn har været med (Glen).

Forår 2012: Fokusgruppe interview med Maria, bevægelseskoordinator samt 1-2 foreninger (Lise). Database.

3) Evaluering af om der foregår idrætsaktiviteter på skolen efter skoletid

Der vil løbende indsamles information om, hvilke idrætsaktiviteter der finder sted, og disse vil afrapporteres i de tre rapporter (Lise).

4) Evaluering af kompetencegivende kursus for idrætslærere på Korsager og Husum skole

Efterår 2011: Målsætningen er at styrke idrætslærere og bevægelsesvejledere på skolerne, så de får pædagogiske værktøjer til at motivere børn og unge til mere motion i dagligdagen – herunder med særligt fokus på de "idrætssvage" børn og unge. Kurset er blandt andet baseret på en logbogsmetodik. Evalueringen bliver primært baseret på enkelt interviews med de deltagende lærere med henblik på at få indblik i mulige forventninger og udbytte af kurset. Såfremt det er muligt at få adgang til kursusdeltagernes logbøger, vil disse ligeledes indgå som datamateriale og dermed give indblik i deltagernes refleksioner og dermed udbytte af kurset (Lise).

2012/2013 Resterende evaluering og dataindsamling planlægges på baggrund af første delrapport.

5) Evaluering af det fysiske miljø, i forhold til børn og unges mulighed for bevægelse og fysisk aktivitet

Efterår 2011: Evalueringen af det fysiske miljø vil bygge på data indhentet fra "Husum Kvarterplan" (Charlotte).

Efterår 2011: Observationsstudier, der foretages 2 observationsstudier af hvordan børn og unge bruger det fysiske miljø (Charlotte).

Efterår 2011: 2 Guided-tour interview. Der foretages to observationer/interview hvor 3-4 udvalgte børn, en gruppe drenge og en gruppe piger i den primære målgruppe 4.-6. klasse, viser evaluators deres boligområde (i udsat boligområde) og fortæller om, hvad de laver i deres fritid, hvordan de ser på de fysiske omgivelser, og hvor de godt kan lide at opholde sig. De unge tager billeder af udvalgte steder på turen (Charlotte).

Forår 2012: Fokusgruppeinterview: Som opfølgning på de to guidede-tur interview foretages der to fokusgruppe interview, hvor billederne fra de guidede-ture er udgangspunktet for samtalen. Vægtning i samtalerne ligger på de unges fritidsliv, deres vaner samt de fysiske rammer i boligområdet (Charlotte).

2012/2013 Resterende evaluering og dataindsamling planlægges på baggrund af første delrapport.

6) Evaluering af socialt udsat boligområde. Undersøgelse af hvilke muligheder for fysisk aktivitet og idræt, der eksisterer i boligområdet

Efterår 2011: Evaluering af projektets indsatser for etniske minoritetspiger, samt øvrige aktiviteter der foregår i områderne, foretages på baggrund af samtale og information hentet fra projektansvarlig Maria (Charlotte).

2012/2013 Resterende evaluering og dataindsamling planlægges på baggrund af første delrapport.

7) Løbende evaluering af udviklingen i organiserede og uorganiserede Idrætstilbud for børn i Husum

Efterår 2011: Evaluering foretages på baggrund af udleveret materiale samt samtale med projektansvarlig Maria (Charlotte).

2012/2013 Resterende evaluering og dataindsamling planlægges på baggrund af første delrapport.

Evaluering af projektets organisering

Evalueringen af projektets organisering vil foregå løbende, dataindsamlingen vil bestå af samtaler og interview med de tre projektansatte, med Nanna som primær informant, og vil desuden bygge på det øvrige indsamlede datamateriale. Evaluering vil have fokus på, på hvilken måde projektets organisering påvirker projekts fremdrift og fremtidige forankring.

Bilag 2

Status og måltal på projektmål for Klar, Parat – Husum. December 2011

Projektmål (punkt 5 i projektbeskrivelsen)

- Projektmålene præsenterer et samlet mål samt projektmål for de to delprojekter for hhv. institutionsbørn og skolebørn.

Samlet mål

- Det formodes, at der er ca. 300-500 motionsuvante børn og unge i Husum. I interventionen ønsker vi at verificere dette skøn, og håber, at vi får involveret mindst 100 af disse børn og at 25 af de dyrker regelmæssig motion efterfølgende.
 - a. Alle børn på Korsager Skole og Husum skole (1343 børn og unge) har besvaret et spørgeskema vedr. deres motions niveau. Dataene behandles af Institut for Idræt og kan rekvireres primo januar 2012. Alle involverede børnehaver har fået tildelt forældre spørgeskemaer, disse behandles og resultatet kan rekvireres primo januar 2012.

Institutionsbørn

- Bevægelsesuddannelse af minimum 24 pædagoger fra UBK.
 - *Forløb starter i marts, august og oktober 2012.*
- Bevægelsesuddannelse af 20 pædagoger fra HB.
 - 2 af 3 forløb er gennemført, 23 pædagoger har deltaget (8 institutioner).
- Udvikle koncept/modelprojekt for bevægelses-udflytterbørnehaver, med udgangspunkt i UBK.
 - *Gøres i januar 2012.*
- Opstart af netværk for de uddannede pædagoger.
 - Områdekonsulenter (anbefalet af Jytte Fisker) er indkaldt til møde i jan. 2012.
- Motorik test af udvalgte børn i de 22 grupper.
 - Motorisk test er gennemført i de 8 Husuminstitutioner.
- Afholdelse af minimum 3 faglige workshops for hhv. pædagoger / ledere / forældre / andre interessenter.
 - Ledere: Inspiration og indretning: 20 ledere og pædagoger fra udflytterinstitutioner (18.maj 2011) (Anne Kløjgaard, Per Kølle).
Handlestrategier: 3 ledere hold 1 Husum (okt. 2011) (Thomas Bredahl).
 - *Pædagogerne: 4 pr. Husuminst., 3 pr. udflytterinst.
Bevægelseskompaniet (dec. 2012), Projektværkstedet (jan 2012)...*

- Forældre: Forældrearrangementer og aktiv afhentning (d.d. 5 inst. 136 forældre).
- Knap 1000 børn har været involveret i interventionen, via uddannede pædagoger og projektets egne aktiviteter.
 - Med udgangen af 2011 har 452 børn været involveret.
- Afholde mindst 2 events årligt for familierne i Husum, samt for børnene i HB (eks. Dansens dag og Familiedag).
 - Dansens dag 29.04.2011. 3 institutioner i alt 45 børn.
 - Aktivitetsdag 01.10.2011. 300 familier.
 - *Dansens dag 29.04.2012.*
 - *Klar, Parat – Leg Festival 17-20.04.2012.*
- At minimum 7 af de 22 deltagende institutioner har tilrettet institutionens virksomhedsplan med henblik på at indarbejde mere fysisk aktivitet.
 - *Med den nye politik og principsamling, er kravene til institutionerne lavet om – der følges op på dette.*
- At forældrene til institutionsbørnene får øget viden/opmærksomhed på vigtigheden af inddragelse af fysisk aktivitet i børnenes hverdag, også i hjemmet.
 - 452 forældre har modtaget materiale (forældrehæfte) med inspiration til en aktiv hverdag og fif til motorisk udvikling. 136 forældre har deltaget fysisk i forældremøde eller aktiv afhentnings event.
- Opstart af samarbejde mellem Husums institutioner og etablerede klubber omkring hold for 3-6årige.
 - Der er skrevet kontrakt med IF Stadion – oprettelse af nyt hold for aldersgruppen.
 - Aftale indgået med Rockets Cheerleaders om oprettelse af endnu et hold for målgruppen, samt øget deltagelse på deres eksisterende hold.
- Oprettelse af familiehold for Husums børn i alderen 0-6 år og deres familier.
 - Legestuer 3-6 år: Musik og motorik: 16 deltagere 72% har aldrig været aktive andre steder. Bold og bevægelse: 9 deltagere 40% har aldrig været aktive andre steder. (Gennemsnitligt har der pr. søndag været 10 deltagere)
 - Motoriklegestue: 5 deltagere, 4 faste
 - *Hold for børn i alderen 3-6 mdr. og 6-12 mdr. starter op i feb. 2012*

Skolebørn

For alle skolebørn gælder projektmålene

- Introducere Motionskortet til Korsager og Husum Skoles børn, lærere og pædagoger samt frivillige i foreninger og at i alt 100 børn har været med i motionskorts ordningen.

- 1343 børn og unge fra Korsager og Husum Skole har modtaget og er blevet introduceret til motionskortet. 15 idrætsforeninger er med i samarbejdet for KPH kortet. Mindst 75 børn og unge har aktivt brugt KPH kortet og 42 børn og unge er i dag nye medlemmer i de samarbejdende idrætsforeninger.
- Husum Aktivitetskatalog med præsentation af Motionskortet samt lokale foreninger er husstandsomdelt til 20.000 husstandsomdelt.

Indskolingsbørn (6-9 år)

- Afvikle 3 kompetencegivende kurser for pædagoger i skolernes KKFO'er/SFO'er.
 - Kompetencegivende kursus er afviklet for idrætslærere på Husum skole, her har 8 idrætslærere modtaget 6 time teori samt 35 minutter x 8 gange praktisk undervisning. 1343 elever på begge skoler har deltaget i freestyle frisbee event.
 - *Afvikle kompetencegivende kursus KKFO pædagoger i foråret 2012.*

Mellemklassetrinnets børn (10-13 år)

- Afvikle 2 kompetencegivende kurser for udvalgte idrætslærere
 - *I alt 3 Kompetencegivende kursus afvikles for idrætslærere på Korsager Skole og Husum Skole i forår og efterår 2012.*
- Opstarte aktivitetstilbud 2 gange om ugen på hhv. Korsager Skole og Husum skole i projektperioden.
 - 20 børn har deltaget i Klar, Parat Husums aktiviteter på hhv. Korsager og Husum skole efter skoletid og 10 børn og unge går fast til aktiviten.
- Motionsløb for 5. klasserne i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse.
 - Samarbejdet med Kræftens Bekæmpelse vedr. introduktionskursus til brug af lege- og bevægelsesredskaber på Volden. Introkurset er integreret som en del af Kompetencegivende kurser til lærere og pædagoger i 2011 og 2012.
 - Skoleevent, Dansens dag 14. april 150 deltagere i danseworkshops fra mellemtrinklasserne på Korsager skole.

Udskolingsklasserne (14-16 år)

- I samarbejde med udskolingsklasserne på hhv. Husum eller Korsager Skole vil vi afvikle 2 eventkurser i sundhedsformidling med fokus på idræt/motion. Dette gøres i samarbejde med Projektværkstedet fra Kultur- og Fritidsforvaltningen i Københavns Kommune.
 - Der er planlagt 2 kurser for og med 7. Klasserne i hhv. 2012 og 2013.

Boligområder

- I samarbejde med lokaleområdets aktører at bidrage med aktiviteter til mindst 4 eventdage årligt med fokus på fysisk aktivitet.
 - Kulturdag Brønshøj 18 juni 120 deltagere fra 4-14 år.
 - Idrætsnat Husum ca. 40 deltagere 10-14 år.
 - Aktivitetsdag på Energicenter Voldparken ca. 300 deltagere fra 0-16 år.
 - Fodbold de calle turnering 26. april – 5. juni ca. 70 deltagere i alder 10 til 16 år.
 - Cricket event 12. juni, 25 deltagere i alder 6 år til 15 år.
 - Streetfodbold 16. December i samarbejde med Carlsberg Sport 250 deltagere 13-17 år.
- At finde 2 nye sociale miljøer til at dyrke motion og idræt (eks. klub med idrætsprofil, fysiske aktiviteter i Husum bibliotek etc.).
 - Pigeklubben, 20 aktive piger 10 år til 16 år, Voldparkens klub 10 aktive drenge 10 år til 16 år.
- I samarbejde med lokale foreninger/institutioner skal der tilbydes mindst 5 nye aktiviteter i området,
 - Capoeira, Cricket, Bordtennis, DansUppercut i nordvest.
- Udvikle mindst 2 nye pigeaktiviteter i samarbejde med interesserede lokale aktører.
 - Gadefodbold og Basket for piger i aldersgruppe 10 til 15 år. Ca 15 deltagere og 10 faste aktive.
Pigeaften vinterferie i samarbejde med NUBH, 9 piger deltagere
- Afholdelse af instruktørforbund for de unge i samarbejde med Københavns Kommune og DBU København.
 - *Primo Januar 2012. De foreninger som er med i projekt Klar, Parat Fodbold er; Hvidovre IF, FC Damsø, Frem Valby, Nørrebro United, Brønshøj Boldklub.*
- I samarbejde med DGI og Integration & Fritid fra KFF at afholde mindst 2 årlige ferieaktiviteter i ferieperioderne.
 - *Feriecamp, Motionskortet påske – og efterårsferie ca. 150 deltagere alder 6-14 år. Foreningsdag 6 til 12 år ca.80 deltagere.*

Udover ovenstående mål har vi udviklet et koncept omkring ”on the jobtraining” i samarbejde med Syddansk Universitet. Konceptet udvikles videre i 2012 og 2013.

Der er bevilliget i alt 200.000 kr. fra Klar, Parat – Husum Puljen. i 2011 til i alt 12 forskellige lokale ildsjæle/foreninger/institutioner.

Bilag 3

Ansøgere til Klar, Parat Husum Puffen									
Prilje 2011									
Ansøger	Ansøgning modtaget dato	Afholdelses dato	Projekt navn	Ansøgt beløb	Bevlignet beløb	Behandlet dato	Regnskabs dato	Modtaget regnskab	200.000
1 Jette Svane	7.6.2011	Juni-aug. 2011	i indrømmes fodspor	41.500	41.500	8. juni	1.10.2011	Ja	
2 Andrea Lengua	14.6.2011	4-5.11.2011	Streetfestival i Ørsnehaalen	20.000	10.000	23. juni	5.12.2011		
3 Filisabeth Lange / foreningen Kulturboen	20.6.2011	17.6.2011	Afrikansk dans på -Husum legeplads	8.000	8.000	16. august			
4 Rene A Møller Rocket Cheerleaders	27.6.2011	Sept. 2011 - juni 2012	Uddannelse af nye og eksisterende trænere i foreningen	15.563	15.563	15. august			
4 Rene A Møller Rocket Cheerleaders	27.6.2011	Jan.-juni 2012	Uddannelse af nye og eksisterende trænere i foreningen	25.938	0		Søger igen i 2012		
5 Erik Valgreer	7.6.2011	20.8.- ?	Rulleskøjteundervisning	12.000	12.000	15. august	30.9.2011	Ja	
6 Husum Fritidshjem Klub og børnehave	14.7.2011	29.9.2011- maj 2012	Icraetscertificering af institutionen	30.000	30.000	22. august			
7 Jette Krøyer	27.7.2011	2011	Mægler kursus SSP	53.250	0	15. august	ikke godkendt inddrag		
8 Tom	21.8.2011	Tom	Etablering af skatarbane	11.000	11.000	22. august			
9 IF Stadion	22.8.2011	Sept. 2011 - sept. 2013	IF Stadion	50.000	50.000	22. august			
10 Børnehuset Byslævneparken	29.8.2011	September	Cykelhjelm og cykel til børnelavebørn og pæd.	6.072	6.000	5. september		Ja	
11 Copernicagen Cricket Club	5.10.2011	31.10.2011	Cricketevent på Korsager Skole	13.600	1.600	24. oktober			
12 Annette Møller Petersen Korsager Skole	10.10.2011	Løbende	Bevægelse i fag - fag i bevægelse	2.870	2.870	24. oktober			
13 Husum Mærghedsbørnehave	13.10.2011	2011 og 2012	Opkvalificering af bevægelseskultur i Husum meningshedsbørnehave	29.000	11.467	24. oktober	Søger resterende beløb i 2012		
			Ansøgt i alt	318.792	200.000				
			REST	-118.792	0				

Institut for Idræt
Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet
Københavns Universitet
Nørre Allé 51, 2200 København N.
Tlf.: 3532 0829 - Fax: 3532 0870
E-mail: ifi@ifi.ku.dk - www.ifi.ku.dk

Første delrapport af evalueringen af motionsindsats for børn og unge i projektet "Klar, Parat - Husum. Motion for børn og unge".

Evalueringen er foretaget af Charlotte Østergaard, Glen Nielsen og Lise Warren Pedersen.

